

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: **«ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД НА
ЛОГІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТА ЛАНЦЮГИ ПОСТАЧАННЯ В
МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ»**

Виконала:
студентка 2 курсу групи УО-61
спеціальності «Міжнародні економічні
відносини»
освітньої програми «Міжнародні
економічні відносини
другого (магістерського)
рівня вищої освіти

Іванова А.А.

Керівник: к.е.н., доц. Марченко І. С.

Рецензент:

Харків – 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

“ _____ ” _____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Івановій Анжеліці Андріївні

1. Тема роботи **«Вплив глобальних торгівельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання в міжнародній торгівлі»**

керівник роботи к.е.н., доц. Марченко І. С. _____

затверджені наказом по університету від 17.09.2024 року № 4001-5/2938

2. Строк подання студентом роботи 15.11.2024 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити

Визначення поняття та класифікації глобальних торгівельних угод та їх роль у міжнародній логістиці; аналіз впливу глобальних торгівельних угод на логістичні операції в умовах міжнародної торгівлі; розробка методів дослідження впливу глобальних торгівельних угод на логістичні стратегії; оцінка впливу сучасних глобальних торгівельних угод на економіки різних регіонів та логістичні стратегії міжнародної торгівлі; дослідження динаміки розвитку логістичної сфери під впливом глобальних торгівельних угод; виявлення позитивних та негативних факторів впливу глобальних торгівельних угод на логістичні процеси у міжнародній торгівлі; визначення напрямків оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торгівельних угод; вивчення перспектив розвитку міжнародної логістики в умовах зростаючого впливу глобальних торгівельних угод.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи
1	Розділ 1. Теоретичні аспекти глобальних торговельних угод в міжнародній логістиці
2	Розділ 2. Напрями впливу сучасних глобальних торговельних угод на логістичні стратегії міжнародної торгівлі
3	Розділ 3. Шляхи вдосконалення логістичних стратегій в умовах глобальних торговельних угод

5. Дата видачі завдання 1.12.2023 року

Студент А. А. Іванова
(підпис)

Керівник роботи І. С. Марченко
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД В МІЖНАРОДНІЙ ЛОГІСТИЦІ	
1.1. Поняття та класифікація глобальних торговельних угод.....	6
1.2. Особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі.....	13
1.3. Методи дослідження впливу глобальних торговельних угод в контексті логістичних стратегій.....	18
РОЗДІЛ 2. НАПРЯМИ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД НА ЛОГІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ	
2.1. Особливості сучасних торговельних угод в регіональному контексті функціонування економік країн	23
2.2. Динаміка розвитку логістичної сфери під впливом глобальних торгівельних угод.....	40
2.3. Позитивні та негативні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі.....	53
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД	
3.1. Напрями оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод.....	59
3.2. Перспективні аспекти розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод.....	79
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	101

ВСТУП

Актуальність обраної теми дослідження. Глобальні торговельні угоди стали визначальним фактором у трансформації міжнародної торгівлі та логістики, сприяючи інтеграції ринків і формуванню нових економічних реалій. Ці угоди, укладені між країнами або групами країн, мають значний вплив на структуру і функціонування глобальних ланцюгів постачання, визначаючи правила гри в міжнародній економіці. Вони не лише регулюють митні тарифи, квоти та інші торговельні бар'єри, але і встановлюють стандарти для транскордонної діяльності, що сприяє інтеграції ринків та зменшенню торговельних витрат.

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку світової економіки, міжнародні угоди, такі як Угода про всеосяжне економічне партнерство (RCEP), Північноамериканська угода про економічне партнерство (USMCA) і Угода про вільну торгівлю Європейського Союзу (EUFTA), займають ключову роль у формуванні нових логістичних стратегій. Ці угоди створюють нові можливості для оптимізації ланцюгів постачання, сприяючи зниженню торгових бар'єрів, покращенню доступу до ринків та підвищенню ефективності логістичних операцій.

Актуальність дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання зумовлена декількома факторами. По-перше, глобальні угоди визначають нові правила гри для міжнародної торгівлі, що змінює умови конкуренції і ведення бізнесу на світовому ринку. Це створює необхідність у адаптації логістичних стратегій до нових умов, що вимагає детального аналізу впливу угод на ефективність і гнучкість ланцюгів постачання.

Дослідженням впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання в міжнародній торгівлі присвячені наукові роботи таких іноземних авторів, як Friedman M., Wang L., Gimmelstein N., Smith A., Brown R., Gould D., Hirsch F., Zhou Y., Phillips D., та Ramos H. Серед

вітчизняних авторів слід відзначити: Алькема В., Артеменко Л., Барановська І., Білозерський С., Данило М., Завгородній Ю., Кравченко Т., Ларіна В., Лемешко А., та Олійник І. Та інші.

Мета дослідження полягає у визначенні впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання в міжнародній торгівлі з урахуванням сучасних технологічних інновацій та економічних викликів.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- розглянути поняття та класифікацію глобальних торговельних угод;
- визначити особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі;
- навести методи дослідження впливу глобальних торговельних угод в контексті логістичних стратегій;
- охарактеризувати особливості сучасних торговельних угод в регіональному контексті функціонування;
- навести динаміку розвитку логістичної сфери під впливом глобальних торговельних угод;
- описати позитивні та негативні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі;
- запропонувати шляхи оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод;
- описати перспективні аспекти розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод.

Об'єктом дослідження є глобальні торговельні угоди, як чинник розвитку міжнародної логістики.

Предметом дослідження є сучасні напрями впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання.

Методикою дослідження стали порівняльний, системний, структурно-функціональний, графічний та економіко-статистичний аналіз, методи

експертних оцінок, прогнозування та оцінки прогнозів, наукової класифікації та наукових узагальнень, такі прийоми обробки даних як узагальнення, угруповання, вибірка, порівняння тощо.

Інформаційно-статистичною базою роботи слугували дані з різноманітних джерел, що стосуються впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії та ланцюги постачання в міжнародній торгівлі. Серед цих джерел можна виділити статистичні звіти міжнародних організацій, такі як Всесвітня торговельна організація (ВТО) та Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), які надають інформацію про зміни міжнародної торгівлі, у митних позиціях та тенденції розвитку економіки країн-учасниць угод.

Крім того, були проаналізовані наукові статті та публікації, які розглядають вплив торговельних угод на логістичні процеси. Це включає дослідження, які фокусуються на практиках управління постачальницькими ланцюгами, а також аналітичні матеріали, які складають ключі успішних компаній, які адаптували свої стратегії до нових умов.

Особливу увагу було приділено даним про інноваційні технології, які використовуються в логістиці, та їх вплив на ефективність бізнес-процесів у рамках глобальних угод. Інформація про впровадження систем автоматизації, аналітики даних та екологічно чистих технологій, отримана з досліджень у сфері управління ланцюгами постачання, також стала кількістю елементів для формування загальної картини.

Апробація результатів роботи. Основні положення магістерської кваліфікаційної роботи були апробовані на I Міжнародній науково-теоретичній конференції «Іноземні мови у світовому економіко-правовому просторі» за результатами якої були опубліковані тези доповідей наукової конференції на тему: “Efficiency of logistics processes in the context of the requirements and standards of the World Trade Organization (WTO)” «Ефективність логістичних процесів в контексті вимог і стандартів Світової організації торгівлі (COT)».

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків; містить 110 сторінок друкованого тексту, 14 рисунків, 14 таблиць та 1 додаток. Список джерел включає 100 найменувань на 10 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД НА МІЖНАРОДНУ ЛОГІСТИКУ

1.1. Поняття та класифікація глобальних торговельних угод

Глобальні торговельні угоди відіграють критичну роль у сучасній міжнародній економіці, визначаючи основи для взаємодії між державами та економічними блоками на світовій арені. В умовах постійної глобалізації економічних процесів та інтеграції ринків, ці угоди не лише регулюють обсяги та умови торгівлі, а й сприяють формуванню міжнародних економічних відносин. Вони створюють рамки, в яких країни можуть взаємодіяти, обмінюватися товарами та послугами, а також координувати свої економічні політики [2].

Основним завданням глобальних торговельних угод є зменшення торгових бар'єрів і забезпечення рівних умов для всіх учасників угоди. Це дозволяє не лише спростити міжнародну торгівлю, але й стимулювати економічний розвиток, сприяючи створенню нових можливостей для бізнесу та інвестицій. Глобальні угоди охоплюють широкий спектр питань, від митних тарифів і нетарифних бар'єрів до регулювання інтелектуальної власності та захисту прав споживачів [11].

Класифікація глобальних торговельних угод є необхідною для розуміння їх функціонування та впливу на міжнародну економіку. Різні типи угод відрізняються за своїми цілями, механізмами реалізації та рівнем інтеграції між країнами. Наприклад, угоди про вільну торгівлю (ФТА) фокусуються на усуненні торгових бар'єрів між учасниками без встановлення спільного митного тарифу для третіх країн, що сприяє зниженню витрат на імпорт та експорт. Митні союзи, в свою чергу, забезпечують більш глибокий рівень інтеграції, встановлюючи спільний митний тариф для імпорту з третіми країнами, що дозволяє досягти ще більшої економічної координації. Загальні

ринкові угоди створюють єдині ринки, де забезпечується вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили. Вони забезпечують високий рівень інтеграції та зменшують торгові бар'єри на всіх рівнях [3].

Зростаюче значення регіональних угод, нових економічних акторів і технологічних інновацій вимагає постійного перегляду та адаптації торговельних угод до нових умов глобальної економіки. Це забезпечує їхню актуальність і ефективність у сприянні економічному розвитку та міжнародній співпраці. У контексті сучасних економічних і політичних реалій, аналіз понять і класифікацій глобальних торговельних угод є важливим для розуміння їхньої ролі та впливу на світову економіку [6].

Глобальні торговельні угоди є важливою частиною міжнародної економічної системи, які регулюють торгівлю між державами та економічними регіонами на глобальному рівні. Вони спрямовані на зменшення торгових бар'єрів, стимулювання економічного зростання та забезпечення взаємовигідних умов для учасників угоди.

Глобальні торговельні угоди визначаються як офіційні договори між двома або більше країнами або економічними блоками, які мають на меті створення сприятливих умов для міжнародної торгівлі. Ці угоди можуть включати різні аспекти економічних відносин, такі як зниження митних тарифів, усунення нетарифних бар'єрів, забезпечення рівного доступу до ринків, координацію політик у сфері інвестицій, захист прав інтелектуальної власності та багато інших [4].

Глобальні торговельні угоди поділяються на кілька основних категорій, кожна з яких має специфічні характеристики та цілі. Основні категорії можна представити у вигляді таблиці, що відображає ключові аспекти і класифікацію цих угод (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація глобальних торговельних угод

Тип угоди	Опис	Приклади
Угоди про вільну торгівлю (FTA)	Угоди, які усувають митні тарифи та інші торгові бар'єри між учасниками, не вводячи загальних митних тарифів на треті країни.	Північноамериканська угода про вільну торгівлю (NAFTA), Угода про вільну торгівлю між ЄС і Канадою (CETA)
Митні союзи	Угоди, які не лише усувають внутрішні митні тарифи, але й встановлюють загальний митний тариф на товари, що імпортуються з третіх країн.	Європейський Союз (ЄС), Митний союз країн СНД
Загальні ринкові угоди	Угоди, які включають в себе створення єдиного ринку з чіткими правилами для всіх учасників, забезпечуючи вільний рух товарів, послуг, капіталу і робочої сили.	Європейський Союз (ЄС) та його внутрішній ринок
Економічні партнери	Угоди, що охоплюють не лише торгові аспекти, але й інші економічні відносини, такі як інвестиції, праця та екологічні норми.	Угода про комплексне та прогресивне партнерство в Тихоокеанському регіоні (CPTPP)
Міжнародні торгові угоди	Угоди, укладені під егідою міжнародних організацій або на глобальному рівні, що регулюють загальні правила міжнародної торгівлі.	Генеральна угода про тарифи і торгівлю (ГАТТ), Світова організація торгівлі (СОТ)

Джерело: складено автором за матеріалами [8]

Розглянемо детальніше кожен тип глобальної торговельної угоди. Угоди про вільну торгівлю (FTA) спрямовані на усунення торгових бар'єрів між країнами-учасницями без запровадження спільного митного тарифу для третіх країн. Це дозволяє учасникам угоди знижувати витрати на імпорт та експорт, а також стимулювати економічну інтеграцію [11].

Митні союзи мають більш глибокий рівень інтеграції. Вони не тільки усувають внутрішні митні тарифи, але й встановлюють спільний митний

тариф для імпорту з третіми країнами. Це забезпечує більш високий рівень економічної координації серед учасників угоди.

Загальні ринкові угоди створюють єдиний ринок, де забезпечується вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили між учасниками. Це дозволяє досягти високого рівня економічної інтеграції та зменшити торгові бар'єри на всіх рівнях.

Економічні партнери охоплюють широке коло економічних відносин, включаючи інвестиції, трудову мобільність та екологічні стандарти. Це робить угоди більш комплексними та багатограними [13].

Міжнародні торгові угоди, такі як угоди під егідою СОТ або ГАТТ, забезпечують глобальні торгові правила та стандарти, що допомагають регулювати міжнародну торгівлю на глобальному рівні.

В умовах глобалізації та швидкого розвитку міжнародної торгівлі, глобальні торговельні угоди продовжують еволюціонувати, пристосовуючи свої правила та механізми до нових економічних і політичних реалій. Актуальні тенденції в цій сфері включають підвищення значення регіональних угод, зміни в підходах до регулювання торгівлі та зростання впливу нових економічних акторів.

Розглянемо тенденції розвитку глобальних торговельних угод (рис. 1.1).

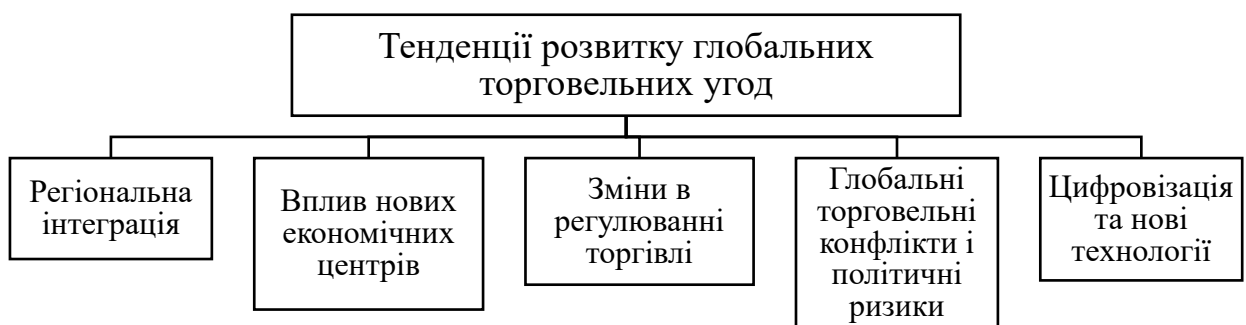

Рис. 1.1. Тенденції розвитку глобальних торговельних угод

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Регіональна інтеграція. У контексті глобальних торговельних угод зростає значення регіональних угод, які об'єднують країни в межах конкретних регіонів. Такі угоди часто мають на меті глибшу економічну інтеграцію серед країн, що сусідять або мають спільні економічні інтереси. Це може включати створення єдиного ринку, розвиток спільної інфраструктури або координацію економічної політики.

Вплив нових економічних центрів. Зростання економічної ваги країн, що розвиваються, зокрема в Азії та Латинській Америці, впливає на формування нових глобальних торговельних угод. Країни, такі як Китай та Індія, активно укладають угоди з іншими державами для розширення своїх економічних інтересів та збільшення впливу на світовій арені [12].

Зміни в регулюванні торгівлі. Наразі спостерігається зміна акцентів у регулюванні торгівлі, що відображає нові виклики глобальної економіки. Це включає питання екологічної сталості, захисту прав працівників, цифрової економіки та інтелектуальної власності. Відповідно, нові торговельні угоди все більше зосереджуються на інтеграції цих аспектів у своїй структурі.

Глобальні торговельні конфлікти і політичні ризики. Підвищення геополітичних напружень та торговельних конфліктів між великими економіками, такими як США та Китай, створює нові виклики для глобальних торговельних угод. Це може призводити до перегляду та адаптації умов угод, а також до укладання нових угод, що відображають змінювані політичні та економічні умови [15].

Цифровізація та нові технології. Розвиток цифрових технологій впливає на міжнародну торгівлю, змінюючи способи обміну товарів і послуг. Торговельні угоди тепер часто включають положення про електронну комерцію, захист даних та інтеграцію нових технологій у бізнес-процеси.

У сучасному контексті глобальних торговельних угод спостерігається ряд суттєвих тенденцій, які впливають на їхню структуру та функціонування. Важливо розглянути ці тенденції, щоб зрозуміти, як еволюціонують

міжнародні економічні відносини і які нові виклики та можливості виникають для країн та економічних блоків (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Актуальні тенденції в глобальних торговельних угодах

Тенденція	Опис	Приклади
Регіональна інтеграція	Угода, що забезпечує економічну інтеграцію між країнами певного регіону з метою створення єдиного ринку або спільної інфраструктури.	Угода про комплексне економічне партнерство (RCEP) в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні
Вплив нових економічних центрів	Зростання впливу країн, що розвиваються, на глобальну економіку, що проявляється в нових торговельних угодах.	Угода між Китайською Народною Республікою та ЄС про інвестиції
Зміни в регулюванні торгівлі	Включення нових аспектів у торговельні угоди, таких як екологічні стандарти та захист прав працівників.	Угода про зону вільної торгівлі між ЄС та Великою Британією (Трейд та співпраця)
Глобальні торговельні конфлікти	Перегляд та адаптація умов угод у відповідь на геополітичні напруження та торговельні конфлікти.	Торговельна угода між США та Мексикою в рамках нового НАФТА (USMCA)
Цифровізація та нові технології	Включення положень про електронну комерцію, захист даних та нові технології в торговельні угоди.	Угода між США, Мексикою і Канадою (USMCA), що включає положення про цифрову економіку

Джерело: складено автором за матеріалами [15]

Регіональна інтеграція стала важливим елементом глобальної економічної політики, оскільки країни шукають нові способи зміцнення економічних зв'язків у межах конкретних регіонів. Це дозволяє створювати спільні ринки, спрощувати бізнес-процеси та забезпечувати інтеграцію інфраструктури.

Вплив нових економічних центрів, зокрема в Азії, сприяє формуванню нових торговельних угод, які враховують інтереси швидко зростаючих економік. Це змінює динаміку глобальної торгівлі та впливає на міжнародні відносини [9].

Зміни в регулюванні торгівлі відображають нові виклики, зокрема екологічні та соціальні аспекти, що включаються в торговельні угоди. Це забезпечує більш комплексний підхід до торгівлі, що враховує не лише економічні, але й екологічні та соціальні вимоги.

Глобальні торговельні конфлікти створюють необхідність для адаптації угод до нових політичних реалій. Це може призводити до перегляду існуючих угод або укладення нових, що відповідають зміненим умовам [16].

Цифровізація та нові технології вимагають оновлення торговельних угод, щоб відобразити нові реалії цифрової економіки. Це включає питання електронної комерції, захисту даних і інтеграції нових технологій у міжнародну торгівлю.

Актуальні тенденції в глобальних торговельних угодах демонструють постійні зміни та адаптацію до нових умов, що дозволяє країнам і регіонам ефективніше взаємодіяти в умовах глобальної економіки.

У сучасних умовах глобалізації та швидкого розвитку міжнародної торгівлі глобальні торговельні угоди стали важливими інструментами, що визначають економічні відносини між державами та економічними блоками. Ці угоди не лише регулюють торгові потоки, а й визначають рамки для економічної інтеграції, сприяючи створенню сприятливих умов для бізнесу та інвестицій [15].

Актуальні тенденції в розвитку глобальних торговельних угод вказують на зростання значення регіональної інтеграції. Регіональні угоди, які об'єднують країни певних економічних регіонів, дозволяють досягти більш глибокого рівня економічної інтеграції. Ці угоди часто спрямовані на усунення торгових бар'єрів, створення єдиного ринку та розробку спільної інфраструктури, що забезпечує вигоди для країн-учасниць та стимулює регіональне економічне зростання [21].

Серед важливих тенденцій відзначається також зростання впливу нових економічних центрів, зокрема країн, що розвиваються, таких як Китай та Індія. Це призводить до формування нових торговельних угод, які відображають

інтереси швидко зростаючих економік і сприяють зміцненню їх позицій на світовій арені. Водночас, зростання геополітичних напружень та торговельних конфліктів між великими економіками створює нові виклики для глобальної торгівлі. У відповідь на ці зміни переглядаються умови існуючих угод та укладаються нові угоди, які враховують змінювані політичні та економічні умови [17].

Зміни в регулюванні торгівлі також відіграють важливу роль, оскільки нові торговельні угоди все частіше включають положення, що стосуються екологічних стандартів, захисту прав працівників та цифрової економіки. Це відображає прагнення забезпечити більш комплексний підхід до торгівлі, що враховує не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти.

Розвиток цифрових технологій і нових технологічних трендів вимагає оновлення торговельних угод для інтеграції електронної комерції, захисту даних та інших аспектів цифрової економіки. Це дозволяє країнам краще відповідати на сучасні виклики і використовувати нові можливості для економічного зростання [13].

Таким чином, глобальні торговельні угоди продовжують еволюціонувати, пристосовуючи свої механізми та правила до нових умов і викликів глобальної економіки. Регіональна інтеграція, вплив нових економічних акторів, зміни в регулюванні торгівлі, геополітичні ризики та цифровізація є ключовими факторами, які формують сучасні торговельні відносини і визначають їх подальший розвиток.

1.2. Особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі

В сучасному глобальному економічному середовищі торговельні угоди відіграють ключову роль у формуванні та оптимізації міжнародних логістичних процесів. Ці угоди визначають не лише правила і норми для переміщення товарів через національні кордони, але і впливають на загальну

ефективність логістичних ланцюгів, що обумовлює конкурентоспроможність і оперативність бізнес-операцій [29].

Глобальні торговельні угоди відіграють вирішальну роль у формуванні сучасної міжнародної торгівлі, оскільки визначають умови, за яких країни здійснюють обміни товарами і послугами. Вони мають значний вплив на численні аспекти глобальної економіки, включаючи логістичні операції, які є ключовим елементом у забезпеченні ефективності та конкурентоспроможності міжнародних ланцюгів постачання. Логістичні операції охоплюють всі етапи руху товарів від постачальників до кінцевих споживачів, включаючи транспортування, складування, обробку і митне оформлення. Як правило, ці операції зосереджені на оптимізації витрат, зменшенні часу доставки та забезпеченні високої якості обслуговування клієнтів [20].

Вплив глобальних торговельних угод на логістичні операції можна оцінювати через кілька основних аспектів. По-перше, угоди можуть суттєво змінювати митні процедури, що безпосередньо впливає на швидкість і вартість перетворення товарів через кордони. Спрощення митних процедур і уніфікація стандартів можуть зменшити бар'єри для торгівлі і знизити витрати на переробку товарів, що є критично важливим для міжнародної логістики.

По-друге, розвиток регіональних економічних інтеграцій і створення нових інфраструктурних проектів у рамках угод, таких як нові транспортні коридори та модернізовані порти, впливають на ефективність логістичних ланцюгів. Інвестиції в спільні інфраструктурні проекти можуть значно знизити витрати на транспортування і поліпшити доступність ринків.

По-третє, включення нових аспектів, таких як екологічні стандарти і вимоги до захисту прав працівників, в умови угод створює додаткові виклики і можливості для логістичних компаній. Ці нововведення можуть вимагати модернізації процесів і технологій, що в свою чергу може вплинути на витрати і ефективність логістичних операцій [19].

По-четверте, цифровізація і впровадження нових технологій у рамках угод про електронну комерцію і захист даних забезпечують нові можливості для автоматизації і оптимізації логістичних процесів. Цифрові рішення можуть полегшити управління запасами, відстеження товарів і обробку замовлень, що підвищує загальну ефективність логістичних систем.

По-п'яте, геополітичні і економічні зміни, такі як торгові конфлікти і зміни в тарифах, можуть впливати на умови угод, що в свою чергу позначається на логістичних стратегіях. Адаптація до таких змін є важливою складовою для забезпечення стійкості і конкурентоспроможності компаній в умовах невизначеності [35].

Таким чином, глобальні торговельні угоди мають комплексний вплив на логістичні операції, що вимагає детального аналізу і адаптації стратегій управління ланцюгами постачання. Розуміння цих впливів є ключовим для розробки ефективних логістичних рішень, які дозволяють забезпечити оптимальне функціонування міжнародних торгових мереж у динамічному глобальному середовищі [8].

Глобальні торговельні угоди мають суттєвий вплив на логістичні операції в міжнародній торгівлі, формуючи середовище, яке забезпечує не лише спрощення процедур, але й розвиток інфраструктури та інтеграцію нових технологій.

Однією з основних переваг глобальних торговельних угод є спрощення митних процедур, що є критичним для зменшення часу і витрат на перетин кордонів. Угоди часто включають положення, які оптимізують процес митного оформлення, запроваджуючи спрощені та стандартизовані процедури. Наприклад, угода між ЄС і Японією про зону вільної торгівлі передбачає спрощення митних процедур, що значно прискорює обробку товарів і знижує витрати для компаній, що ведуть міжнародну торгівлю [20].

Табл. 1.3 ілюструє ключові особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі, надаючи

конкретні приклади і демонструючи, як ці угоди формують умови для ефективного управління міжнародними ланцюгами постачання.

Таблиця 1.3

Особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі

Особливість	Опис	Приклади
Спрощення митних процедур	Глобальні угоди часто включають положення про спрощення митного оформлення, що зменшує час і витрати на перетин кордонів.	Угода про зону вільної торгівлі між ЄС і Японією, яка запроваджує спрощені митні процедури для прискорення обробки товарів.
Уніфікація стандартів і вимог	Угоди можуть встановлювати єдині технічні, екологічні та безпекові стандарти, що спрощує процес відповідності і знижує бар'єри для торгівлі.	Угода про всебічне і прогресивне партнерство в Тихоокеанському регіоні (СРТПР), яка передбачає узгодження стандартів безпеки та екології.
Розвиток транскордонної інфраструктури	Збільшення інвестицій у спільні проекти інфраструктури, такі як порти, транспортні коридори та склади, що полегшує транспортування товарів.	Ініціатива «Один пояс, один шлях» Китаю, що включає розвиток нових транспортних маршрутів і портової інфраструктури для покращення зв'язків між Європою і Азією.
Інтеграція цифрових технологій	Включення положень про цифрову економіку та електронну комерцію, що підтримує модернізацію митних і логістичних процесів через автоматизацію та обробку даних.	Угода про вільну торгівлю між США, Мексикою і Канадою (USMCA), що включає положення про електронну комерцію і захист даних.
Зміни в тарифах і торгових бар'єрах	Перегляд умов угод може призвести до зміни митних тарифів і нетарифних бар'єрів, що впливає на вартість та ефективність логістики.	Торговельна угода між США і Китаєм, що вплинула на митні тарифи і змусила компанії адаптувати свої ланцюги постачання.

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Уніфікація стандартів і вимог є ще однією важливою характеристикою. Глобальні угоди можуть запроваджувати єдині технічні, екологічні та безпекові стандарти, що дозволяє знизити бар'єри для торгівлі і полегшити процес відповідності для компаній. Угода про всебічне і прогресивне партнерство в Тихоокеанському регіоні (СРТПР) є прикладом угоди, що

включає узгодження стандартів безпеки та екології, що допомагає зменшити регуляторні перешкоди та підвищити ефективність логістики [33].

Розвиток транскордонної інфраструктури є важливим аспектом, що сприяє полегшенню транспортування товарів. Глобальні угоди часто стимулюють інвестиції у спільні інфраструктурні проекти, такі як порти, транспортні коридори та склади. Ініціатива «Один пояс, один шлях» Китаю, що включає розвиток нових транспортних маршрутів і портової інфраструктури, є прикладом, який показує, як глобальні угоди можуть сприяти покращенню зв'язків між різними частинами світу та підвищенню ефективності міжнародних логістичних ланцюгів [19].

Інтеграція цифрових технологій є ще одним важливим аспектом впливу угод. Сучасні торговельні угоди часто включають положення про електронну комерцію та захист даних, що підтримує модернізацію митних і логістичних процесів через автоматизацію та обробку даних. Угода між США, Мексикою і Канадою (USMCA) включає такі положення, що допомагають інтегрувати нові технології в процеси міжнародної торгівлі і знижують витрати, пов'язані з обробкою інформації та управлінням даними.

Зміни в тарифах і торгових бар'єрах, що можуть виникати внаслідок перегляду умов угод, також мають значний вплив на логістичні операції. Торговельна угода між США і Китаєм, наприклад, призвела до змін у митних тарифах, що змусило компанії адаптувати свої ланцюги постачання до нових умов. Це демонструє, як глобальні торговельні угоди можуть створювати нові виклики і вимагати гнучкості від компаній у їхніх логістичних стратегіях [21].

Отже, глобальні торговельні угоди істотно впливають на логістичні операції в міжнародній торгівлі, забезпечуючи спрощення процедур, розвиток інфраструктури, інтеграцію нових технологій і адаптацію до змінюваних умов. Розуміння цих аспектів є критичним для ефективного управління міжнародними ланцюгами постачання і підтримки конкурентоспроможності на глобальному ринку.

1.3. Методи дослідження впливу глобальних торговельних угод в контексті логістичних стратегій

Глобальні торговельні угоди погіршують важливу роль у формуванні сучасних економічних і політичних відносин між країнами. Вони не тільки сприяють зменшенню торговельних бар'єрів, а й починають рамки для міжнародної економічної діяльності. У контексті логістичних стратегій такі угоди відкривають нові можливості для оптимізації постачальницьких ланцюгів, зменшення витрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств на міжнародному ринку [27].

Сучасний бізнес, який працює на міжнародному рівні, стикається з численними викликами, серед яких можна виділити зміни в правилах гри, пов'язані з викладанням нових умов або змінами в існуючих. Це вимагає від компаній адаптації своїх логістичних стратегій для відповідності новим умовам. Взаємодія між торговельними умовами та логістичними процесами є багатогранною: наявність умов може покращити доступ до нових ринків, забезпечити безперешкодний рух товарів через кордон та сприяти зменшенню витрат на транспортування [35].

Із одним із основних аспектів дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії аналізується зміна структури ринку. Якщо країни мають угоду, це може призвести до формування нових торговельних коридорів та переорієнтації торговельних потоків, що, у свою чергу, включає в себе логістичні рішення компаній. Підприємства змушені переосмислювати свої стратегії управління запасами, вибір транспорту та оптимізацію маршрутів. такі зміни можуть мати значний вплив на загальну ефективність операцій та рентабельність бізнесу [55].

Крім того, в умовах глобалізації, де інформаційні технології залишаються невід'ємною частиною бізнес-процесів, дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістику повинні забезпечувати аспекти цифровізації та інновацій. Нові технології, такі як блокчейн, IoT (інтернет

речей) та автоматизація, відкривають нові можливості для вдосконалення логістичних процесів. Підприємства, які можуть ефективно інтегрувати ці технології у свої стратегії в умовах глобальних угод, здатні значно підвищити свою конкурентоспроможність [60].

Таблиця 1.4

Методи дослідження впливу глобальних торговельних угод на
логістичні стратегії

Метод	Опис	Приклади
Аналіз документів	Вивчення офіційних текстів угод, звітів і регуляторних документів для розуміння умов і вимог.	Аналіз угод про вільну торгівлю між США і ЄС для оцінки змін у митних процедурах і стандартів.
Порівняльний аналіз	Оцінка різних угод для визначення їх впливу на логістичні стратегії шляхом порівняння умов.	Порівняння угоди про Транстихоокеанське партнерство (TPP) і Угоди про всебічне і прогресивне партнерство (CPTPP).
Емпіричні дослідження	Збір даних через опитування і інтерв'ю для оцінки практичних аспектів реалізації угод.	Опитування компаній про вплив угоди на їхні логістичні стратегії і адаптацію до нових вимог.
Моделювання	Використання комп'ютерних моделей для прогнозування впливу угод на логістичні процеси.	Моделювання логістичних ланцюгів для оцінки впливу зміни митних тарифів на витрати і час доставки.
Аналіз впливу на стійкість ланцюгів постачання	Оцінка впливу торговельних угод на стійкість і адаптивність логістичних ланцюгів до кризових ситуацій.	Оцінка впливу угод про вільну торгівлю на стійкість ланцюгів постачання у випадках торгових війн або природних катастроф.
Оцінка інноваційних технологій	Вивчення впливу угод на впровадження нових технологій у логістичні процеси, таких як автоматизація і IoT.	Аналіз впливу угоди про цифрову економіку на інтеграцію нових технологій в управління складськими запасами та транспортуванням.
Аналіз впливу на малий та середній бізнес	Дослідження того, як торговельні угоди впливають на малі та середні підприємства, включаючи бар'єри та можливості.	Вивчення ефектів угод про вільну торгівлю на малий бізнес у різних країнах, що може включати питання доступу до нових ринків і регуляторних бар'єрів.

Джерело: складено автором за матеріалами [10]

Табл. 1.4 представляє методи дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії, кожен з яких забезпечує унікальні інструменти для аналізу і оцінки. Ці методи охоплюють різні аспекти та

підходи, що дозволяють отримати всебічне розуміння того, як міжнародні угоди впливають на логістичні процеси і стратегії.

Загалом, дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії є комплексним завданням, яке вимагає врахування економічних, політичних та технологічних факторів. Це дозволяє не тільки ідентифікувати нові можливості для бізнесу, але й виявити ваші ризики, пов'язані зі змінами в міжнародному середовищі. У зв'язку з цим обрання адекватних методів дослідження стає ключовим етапом у розумінні механізмів, за допомогою яких глобальні угоди впливають на логістику та бізнес у цілому [18].

Аналіз документів є фундаментальним методом, що передбачає вивчення офіційних текстів угод, звітів і регуляторних документів. Цей метод дозволяє детально розглянути умови і вимоги угод, що безпосередньо впливають на митні процедури, технічні стандарти та інші регуляторні аспекти. Наприклад, аналіз угод про вільну торгівлю між США і ЄС може виявити зміни у митних процедурах і стандартах, що є критично важливими для адаптації логістичних процесів [10].

Порівняльний аналіз дає змогу оцінити вплив різних торговельних угод, порівнюючи їх умови та вимоги. Це дозволяє виявити, як різні угоди впливають на логістичні стратегії. Наприклад, порівняння угоди про Транстихоокеанське партнерство (TPP) і Угоди про всебічне і прогресивне партнерство (CPTPP) може допомогти визначити відмінності в регуляторних нормах і стандартах, що впливають на ефективність логістичних операцій у різних регіонах [61].

Емпіричні дослідження, такі як опитування і інтерв'ю, є важливим методом для збору даних про практичні аспекти реалізації торговельних угод. Вони дозволяють отримати реальні відгуки від компаній про те, як угоди впливають на їхні логістичні стратегії і адаптацію до нових вимог. Це надає цінну інформацію про практичні виклики і можливості, які не завжди можна оцінити з документів [9].

Моделювання використовує комп'ютерні моделі для прогнозування впливу торговельних угод на логістичні процеси. За допомогою моделей можна оцінити, як зміни в митних тарифах або інших регуляторних умовах впливають на витрати і час доставки. Це дозволяє підприємствам краще планувати і оптимізувати свої логістичні стратегії на основі прогнозів.

Аналіз впливу на стійкість ланцюгів постачання фокусується на тому, як торговельні угоди впливають на здатність ланцюгів постачання адаптуватися до кризових ситуацій, таких як торгові війни або природні катастрофи. Це важливо для розуміння, як угоди можуть змінювати ризики і стійкість логістичних систем [10].

Оцінка інноваційних технологій дозволяє дослідити, як торговельні угоди сприяють впровадженню нових технологій у логістичних процесах. Це включає аналіз впливу угод на автоматизацію, Інтернет речей (IoT) і інші технології, що можуть підвищити ефективність і продуктивність логістичних систем. Наприклад, угоди про цифрову економіку можуть вплинути на інтеграцію нових технологій в управлінні складськими запасами і транспортуванні [47].

Аналіз впливу на малий та середній бізнес дозволяє вивчити, як торговельні угоди впливають на ці підприємства. Це включає вивчення бар'єрів і можливостей, які створюють угоди для малих і середніх компаній, а також їхній доступ до нових ринків і регуляторних умов. Наприклад, ефекти угод про вільну торгівлю можуть включати питання доступу до нових ринків і подолання регуляторних бар'єрів для малих підприємств [11].

Отже, використання цих методів дослідження дозволяє отримати всебічну і детальну картину впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії, враховуючи як теоретичні аспекти, так і практичні виклики. Це забезпечує основу для розробки ефективних стратегій управління і оптимізації логістичних процесів в умовах змінюваного міжнародного торговельного середовища.

Висновки до першого розділу

1. Глобальні торговельні угоди відіграють важливу роль у регулюванні міжнародних економічних відносин, створюючи сприятливі умови для руху товарів, послуг та капіталу між країнами. Класифікація угод на угоди про вільну торгівлю, митні союзи, економічні партнерства та загальні ринкові угоди дозволяє глибше зрозуміти їхній різний рівень впливу на інтеграційні процеси. Наприклад, угоди про вільну торгівлю сприяють усуненню бар'єрів для торгівлі, але не встановлюють спільного митного тарифу для третіх країн, тоді як митні союзи створюють єдині митні тарифи, що поглиблює інтеграцію. Ця різниця визначає характер економічної взаємодії між країнами-учасниками і впливає на їхню економічну координацію.

Завдяки зниженню митних тарифів і спрощенню процедур глобальні торговельні угоди стимулюють економічне зростання та сприяють формуванню єдиних ринків, де товари й послуги можуть переміщуватися з мінімальними обмеженнями. Це, у свою чергу, знижує витрати на логістику, прискорює обробку товарів і покращує доступ компаній до нових ринків. Класифікація угод на основні типи, такі як регіональні угоди, двосторонні або багатосторонні угоди, дозволяє краще зрозуміти їхню структуру і сфери впливу, що є необхідним для ефективного планування логістичних стратегій у глобальній економіці.

2. Глобальні торговельні угоди суттєво впливають на логістичні операції у міжнародній торгівлі, забезпечуючи спрощення процедур, розвиток інфраструктури та інтеграцію нових технологій. Завдяки цим угодам держави встановлюють спільні правила для переміщення товарів, що підвищує ефективність логістичних процесів і сприяє конкурентоспроможності на глобальному ринку. Встановлені норми дозволяють оптимізувати витрати, зменшити час доставки та покращити якість обслуговування клієнтів, що особливо важливо для міжнародних ланцюгів постачання.

процедур, угоди сприяють інтеграції цифрових технологій, що полегшує управління логістичними процесами.

Цифровізація у рамках угод, що охоплюють електронну комерцію та захист даних, створює нові можливості для автоматизації управління запасами, відстеження товарів та обробки замовлень. Ці нововведення дозволяють логістичним компаніям забезпечувати стійкість і адаптивність у мінливому глобальному середовищі, що значно підвищує їхню ефективність та конкурентні переваги.

3. Методи дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії забезпечують всебічний аналіз та оцінку ефективності міжнародних ланцюгів постачання. При проведенні дослідження основні методи включали аналіз документів, що дозволяє вивчити умови угод і їхній вплив на регуляторні аспекти, порівняльний аналіз, який зіставляє різні угоди для оцінки їхньої ефективності, та емпіричні дослідження, що надають практичні дані про вплив угод на логістичні процеси. Метод моделювання також сприяє прогнозуванню змін у витратах і тривалості доставки за нових умов, що допомагає оптимізувати логістичні стратегії.

Застосування цих методів допомагає виявити, як нові технології та цифровізація, зумовлені торговельними угодами, впливають на логістику. Зокрема, вивчається впровадження автоматизованих систем, Інтернету речей (IoT) та інших технологічних рішень, які оптимізують управління запасами і транспортуванням. На наш погляд, такий підхід дозволяє компаніям адаптувати свої логістичні стратегії до змін у міжнародному торговельному середовищі, забезпечуючи гнучкість і стабільність ланцюгів постачання.

РОЗДІЛ 2

НАПРЯМИ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГІВЕЛЬНИХ УГОД НА ЛОГІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ

2.1. Особливості сучасних торговельних угод в регіональному контексті функціонування

Сучасні торговельні угоди відіграють ключову роль у формуванні глобальної економіки, визначаючи напрямки економічної співпраці та розвитку між країнами. В умовах зростаючої глобалізації та регіоналізації, ці угоди стають не просто інструментом регулювання торговельних відносин, але й стратегічними механізмами, які впливають на регіональний розвиток, інфраструктурні проекти та конкурентоспроможність окремих країн і регіонів. Торговельні угоди змінюють правила гри для різних учасників ринку, створюючи як нові можливості для економічного зростання, так і виклики, що вимагають адаптації на всіх рівнях економіки [52].

У регіональному контексті торговельні угоди формують специфічні економічні взаємодії між країнами, що мають спільні географічні межі або економічні інтереси. Вони впливають на структуру регіональних ринків, формуючи нові можливості для експортно-орієнтованих галузей, сприяють розвитку інфраструктури та модернізації виробництва. У той же час, регіональні угоди, такі як Європейський Союз, NAFTA, а нині USMCA, та Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (APEC), спрямовані на створення інтегрованих економічних просторів, де товари, послуги та капітал можуть вільно переміщуватися між країнами-учасницями, що сприяє підвищенню економічної стійкості регіону та покращенню рівня життя [30].

Регіональні торговельні угоди також мають суттєвий вплив на конкуренцію в рамках регіону. Вони стимулюють спеціалізацію виробництва, підвищення ефективності економічних процесів та зміцнення позицій на глобальних ринках. Це створює умови для розвитку нових бізнес-моделей,

орієнтованих на швидку адаптацію до змін у попиті та умовах торгівлі. Однак, з іншого боку, регіоналізація також може призводити до зростання конкуренції між країнами-учасницями, особливо в тих галузях, де існує значний розрив у рівнях розвитку інфраструктури та технологій.

У цілому, сучасні торговельні угоди у регіональному контексті є складним механізмом, що інтегрує економіки країн, водночас враховуючи регіональні особливості та інтереси учасників. Вони виступають каталізатором економічного розвитку, але їх вплив часто залежить від ефективності реалізації угод на місцевому рівні, адаптації національних економік до нових умов торгівлі та здатності підприємств ефективно інтегруватися у нові ринки [22].

Угода між США, Канадою та Мексикою (USMCA), яка набула чинності в липні 2020 року, є новим етапом у розвитку економічних відносин між країнами Північної Америки, замінивши попередню угоду NAFTA (Північноамериканську угоду про вільну торгівлю). Ця угода стала відповіддю на виклики сучасної глобальної економіки та потреби в оновленні старих механізмів торгівлі, зокрема в умовах швидкого розвитку технологій, змін у світовій геополітиці та необхідності посилення регулювання нових сфер економіки, таких як електронна торгівля та інтелектуальна власність [78].

Однією з ключових відмінностей USMCA від NAFTA є посилення правил щодо автомобільної промисловості. Автомобільний сектор є критично важливим для економік усіх трьох країн, і нові правила спрямовані на стимулювання місцевого виробництва та збільшення частки американських, канадських і мексиканських комплектуючих у автомобілях, що виготовляються в регіоні. Зокрема, для отримання безмитного доступу до ринків США, Канади і Мексики, автовиробники тепер зобов'язані використовувати більше місцевих компонентів у своїх продуктах, ніж це вимагалось за NAFTA. Це спрямовано на зміцнення внутрішнього виробничого ланцюга, скорочення залежності від імпорту з інших регіонів та створення робочих місць у Північній Америці [94].

Одночасно, нові вимоги щодо заробітної плати у автомобільній промисловості мають на меті підвищення рівня життя працівників, особливо в Мексиці. Це правило передбачає, що певна частка автомобілів повинна вироблятися на підприємствах, де середня погодинна заробітна плата складає не менше 16 доларів США. Це є суттєвою зміною порівняно з умовами NAFTA, де не було таких вимог, і сприяє вирівнюванню умов праці в трьох країнах. Окрім економічного ефекту, ці вимоги також мають важливе соціальне значення, оскільки допомагають зменшити соціальні диспропорції між країнами регіону [58].

Важливою складовою USMCA є також зміни у сфері інтелектуальної власності, які відповідають сучасним викликам цифрової епохи. Угода включає нові правила, які посилюють захист інтелектуальної власності, зокрема авторських прав, торгових марок і патентів. Це сприяє створенню сприятливіших умов для інновацій та стимулює інвестиції в наукомісткі галузі, такі як фармацевтика, технології та креативні індустрії. Такі заходи є особливо важливими для захисту інтересів бізнесу у цифровій економіці, де інтелектуальна власність часто є одним з найважливіших активів компанії [53].

Електронна торгівля також отримала значну увагу в межах нової угоди. Враховуючи стрімке зростання електронної комерції у світі, USMCA передбачає створення сприятливих умов для розвитку цього сектору. Зокрема, угода обмежує запровадження митних бар'єрів для цифрових продуктів, таких як програми, музика та відео, що значно спрощує торгівлю в інтернеті та знижує витрати для бізнесу та споживачів. Це відповідає загальним тенденціям розвитку глобальної економіки, де цифровізація стає одним з основних драйверів зростання [63].

Що стосується тарифної політики, USMCA зберігає багато положень, які були передбачені в NAFTA, зокрема щодо скасування мит на більшість товарів, що постачаються між США, Канадою та Мексикою. Проте угода також містить положення, які дозволяють окремим країнам вводити певні

захисні заходи у випадках загроз національній безпеці або масового демпінгу. Це забезпечує більшу гнучкість у регулюванні внутрішнього ринку та захисті інтересів місцевих виробників, що є відповіддю на критику на адресу NAFTA щодо недостатнього захисту внутрішніх ринків [75].

Таким чином, USMCA є важливою модернізацією торговельних відносин у Північній Америці, що враховує нові економічні реалії та технологічні виклики.

Торгівельні відносини між країнами Північної Америки є основою економічної інтеграції в межах USMCA, який є сучасною версією колишньої NAFTA. Економічна взаємодія між Канадою, Мексикою та США базується на тісних виробничих і торговельних зв'язках, що сприяють зміцненню регіональної конкурентоспроможності та створенню робочих місць. Ці зв'язки підтримують економічну стабільність трьох країн навіть під час світових економічних потрясінь, таких як пандемія COVID-19. За період з 2020 по 2023 рік, обсяг експорту та імпорту між цими країнами зазнав значних змін, що відображає процеси відновлення після економічних криз, вплив глобальних ланцюгів постачання, а також адаптацію до нових правил торгівлі, встановлених USMCA (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Експорт та імпорт Канади, Мексики та США за 2020-2023 роки

Рік	Експорт Канади до США, млрд доларів	Експорт Мексики до США, млрд доларів	Імпорт до США з Канади, млрд доларів	Імпорт до США з Мексики, млрд доларів
2014	350	300	290	240
2015	335	310	285	250
2016	325	320	275	260
2017	340	330	290	270
2018	355	345	300	280
2019	360	360	310	290
2020	345	329	300	290
2021	362	350	315	310
2022	375	375	330	325
2023	386	388	340	345

Джерело: складено автором за матеріалами [22; 79]

Табл. 2.1 містить дані про експорт та імпорт Канади, Мексики та США за період з 2014 по 2023 роки, що дозволяє проаналізувати зміни в міжнародній торгівлі між цими країнами. У таблиці наведено чотири основні показники: експорт Канади до США, експорт Мексики до США, імпорт до США з Канади та імпорт до США з Мексики, які відображають динаміку торговельних відносин на північноамериканському континенті.

Відзначаючи загальні тенденції, можна спостерігати, що з 2014 по 2019 роки експорт Канади до США мав поступове зростання, починаючи з 350 мільярдів доларів у 2014 році до 360 мільярдів у 2019 році. Експорт Мексики до США також зріс, досягнувши 360 мільярдів доларів у 2019 році. Цей період характеризується стабільним збільшенням обсягів товарів, що експортуються, що призводить до зміцнення економічних зв'язків між країнами [91].

Під час пандемії COVID-19 у 2020 році експорт Канади впав до 345 мільярдів доларів, тоді як експорт Мексики впав до 329 мільярдів доларів. Зміни в імпорті до США з Канади та Мексики у 2020 році також свідчать про негативний вплив пандемії на торговельні потоки, після чого негативні показники продемонстрували певне зниження.

Однак, починаючи з 2021 року, відновлення відбувається. Експорт Канади до США досяг 362 мільярдів доларів, а експорт Мексики досягає 350 мільярдів доларів. Протягом 2022-2023 років ці показники продовжували зростати: експорт Канади до США досягає 386 мільярдів доларів, а експорт Мексики – 388 мільярдів доларів. Це проведення про відновлення економічної активності в регіоні та адаптацію до нових умов глобального ринку [100].

Імпорт до США з Канади демонструє аналогічну тенденцію. Він з 290 мільярдів доларів у 2014 році зріс до 310 мільярдів доларів у 2019 році, після чого у 2020 році знизився до 300 мільярдів, але знову почав зростати, досягнувши 340 мільярдів доларів у 2023 році. Імпорт із Мексики також демонструє позитивну динаміку, збільшившись з 240 мільярдів доларів у 2014 році до 345 мільярдів доларів у 2023 році [87].

Таким чином, дані, представлені в таблиці, ілюструють загальну динаміку зовнішньої торгівлі між Канадою, Мексикою та США, підкреслюючи вплив зовнішніх факторів, таких як пандемія, на обсяги торгівлі, а також відновлення і зростання в післякризовий період. Ці зміни в експортно-імпортних показниках свідчать про важливість стратегічних торговельних угод і стабільність економічних відносин між трьома країнами в умовах глобальної конкуренції.

Графічно зобразимо динаміку експорту Канади до США та Мексики до США за 2014-2023 роки на рис. 2.1.

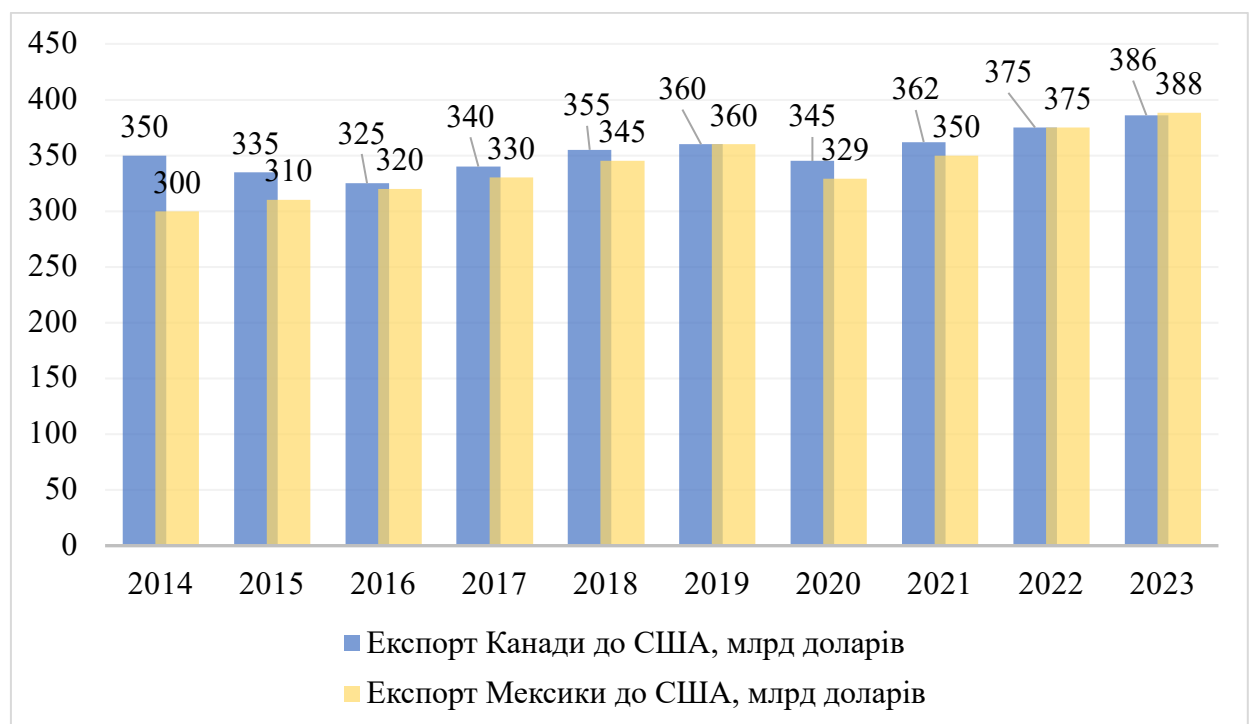

Рис. 2.1. Динаміка експорту Канади до США та Мексики до США за 2014-2023 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [22; 79]

Рис. 2.1 ілюструє динаміку експорту Канади та Мексики до США за період з 2014 по 2023 роки, надаючи візуальне представлення змін у обсягах експортних поставок з обох країн. Аналіз цього рисунка дозволяє оцінити відмінності та тенденції у торгових відносинах між США, Канадою і

Мексикою, а також вплив нових торгових угод і економічних умов на ці відносини.

У 2020 році експорт Канади до США становив 345 мільярдів доларів, тоді як експорт Мексики до США досяг 329 мільярдів доларів. Початкові дані свідчать про те, що Канада трохи випереджала Мексику в обсягах експортних поставок до США. Це можна пояснити наявністю розвиненої інфраструктури, стабільними економічними зв'язками і великою часткою ресурсних товарів, які Канада постачала в США [88].

Протягом наступних років, з 2021 по 2023 роки, спостерігається стійке зростання експортних обсягів з обох країн. Експорт Канади до США зріс з 362 мільярдів доларів у 2021 році до 386 мільярдів доларів у 2023 році. Це зростання, хоча і стає, має помірний характер, що свідчить про стабільний попит на канадські товари, такі як енергетичні ресурси і сировина. Канада продовжує бути важливим постачальником для США, але темпи зростання її експорту не є настільки швидкими порівняно з темпами зростання експорту Мексики.

Експорт Мексики до США продемонстрував більш виражене зростання, починаючи з 329 мільярдів доларів у 2020 році і досягнувши 388 мільярдів доларів у 2023 році. Мексика продемонструвала значні темпи зростання, що перевищують темпи Канади. Це може бути результатом численних факторів, зокрема, розширення виробничих потужностей у Мексиці, підвищення частки мексиканських товарів у глобальних ланцюгах постачання, а також зростання попиту на мексиканські продукти, такі як автомобілі та електроніка, що сприяє збільшенню експортних обсягів [73].

Цей порівняльний аналіз також вказує на зміну в динаміці торгових відносин, зокрема, на те, що Мексика поступово стає більш важливим торговим партнером для США у порівнянні з Канадою. Таке зростання експортних обсягів Мексики може свідчити про її стратегічне переваги в умовах нових торгових угод і глобальних економічних тенденцій, таких як регіональна інтеграція і модернізація виробничих ланцюгів.

У цілому, динаміка на рис. 2.1 відображає позитивні тенденції в торгівлі між США, Канадою і Мексикою, а також підкреслює зростаючу важливість Мексики як ключового постачальника для американського ринку. Це свідчить про ефективність нових торгових угод і змін у глобальних торгових процесах, які вплинули на торгові обсяги та структуру економічних відносин у Північній Америці.

На рис. 2.2 зображена динаміка імпорту до США з Канади та Мексики за 2014-2023 роки.

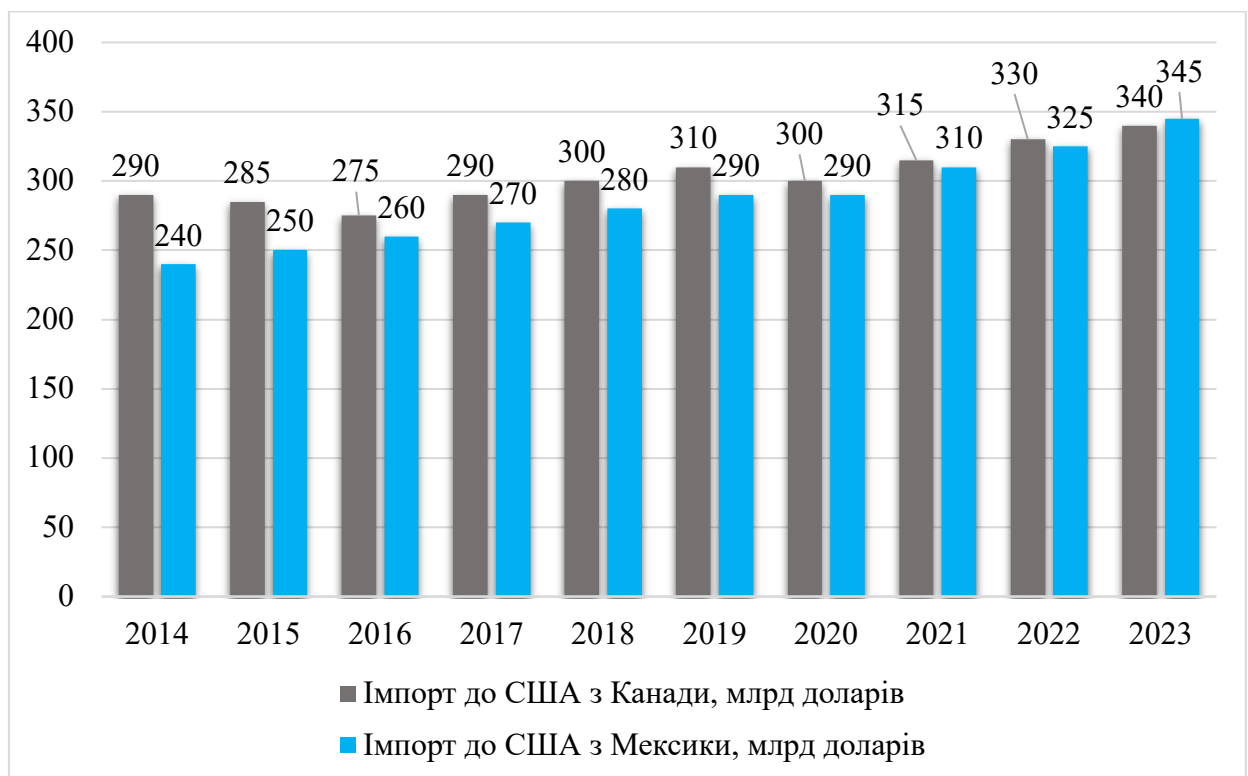

Рис. 2.2. Динаміка імпорту до США з Канади та Мексики за 2014-2023 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [22; 79]

Рис. 2.2 демонструє динаміку імпорту до США з Канади та Мексики за період з 2020 по 2023 роки, що дає можливість оцінити зміни в обсягах імпортних поставок з цих двох країн і провести їх порівняльний аналіз.

Імпорт до США з Канади у 2020 році становив 300 мільярдів доларів, тоді як імпорт з Мексики був дещо нижчим і складав 290 мільярдів доларів.

На початку аналізованого періоду Канада мала невелику перевагу в обсягах імпорту до США. Це, ймовірно, було результатом стабільних і тривалих економічних зв'язків між двома країнами, а також важливості Канади як постачальника енергетичних і сировинних ресурсів [39].

Проте, починаючи з 2021 року, спостерігається динамічне зростання імпорту з обох країн, при цьому імпорт з Мексики починає зростати швидшими темпами порівняно з Канадою. У 2021 році імпорт до США з Канади зріс до 315 мільярдів доларів, тоді як імпорт з Мексики збільшився до 310 мільярдів доларів, практично зрівнюючи обсяги постачання з обох країн.

До 2023 року обсяги імпорту з Мексики до США досягли 345 мільярдів доларів, випередивши імпорт з Канади, який склав 340 мільярдів доларів. Ця тенденція свідчить про зміцнення позицій Мексики як ключового торгового партнера США, зокрема в контексті виробництва товарів, що мають високу додану вартість, таких як автомобілі, електроніка та споживчі товари. Зростання мексиканського імпорту можна пояснити активною участю мексиканських виробників у глобальних ланцюгах постачання, що забезпечує їм конкурентні переваги на американському ринку [45].

Імпорт з Канади також демонстрував стабільне зростання протягом аналізованого періоду, хоча і з дещо меншими темпами порівняно з Мексикою. Це свідчить про стійкий попит на канадські товари, зокрема енергетичні ресурси та сировину, які є життєво важливими для промислового сектору США. Проте, відносно повільніші темпи зростання імпорту з Канади можуть вказувати на певні структурні зміни в торговельних відносинах між США і Канадою на тлі зростаючої конкуренції з боку Мексики.

Загальний аналіз динаміки імпорту показує, що хоча обидві країни продовжують залишатися важливими постачальниками для США, Мексика демонструє більш виражене зростання обсягів імпорту, що свідчить про її зростаюче значення в економічних відносинах з США [67].

Європейський Союз є прикладом успішної інтеграції, де торгівля всередині регіону значно переважає над зовнішньою торгівлею. Зокрема,

Європейська економічна зона (ЕЕА) є важливим торговельним блоком, що охоплює 27 країн ЄС та декілька інших європейських країн. Угоди, що регулюють торгівлю в межах ЄС, створюють умови для безмитної торгівлі та спільного ринку.

За даними Євростату, у 2023 році внутрішньорегіональна торгівля в ЄС становила приблизно 70% від загального обсягу торгівлі блоку. Експорт товарів всередині ЄС зріс на 8% порівняно з 2022 роком і досяг 3,4 трлн євро, тоді як імпорт становив 3,2 трлн євро [76].

Табл. 2.2 відображає динаміку експорту та імпорту всередині Європейського Союзу за період з 2020 по 2023 роки. Торгівля всередині ЄС є важливим елементом функціонування внутрішнього ринку Союзу, який забезпечує вільний рух товарів, послуг, капіталу та робочої сили між державами-членами. Внутрішньоевропейська торгівля є індикатором економічної інтеграції та стабільності.

Динаміка внутрішньоевропейського експорту та імпорту дозволяє оцінити вплив глобальних економічних процесів, таких як пандемія COVID-19, відновлення світової економіки, а також наслідки нових торговельних угод і регуляторних змін у рамках ЄС. Дані, наведені в таблиці, також демонструють, як внутрішня торгівля в ЄС реагує на зовнішні виклики та адаптується до нових економічних умов [78].

Таблиця 2.2

Динаміка експорту та імпорту всередині ЄС за 2020-2023 роки

Рік	Експорт всередині ЄС, трлн євро	Імпорт всередині ЄС, трлн євро
2014	2,7	2,5
2015	2,8	2,6
2016	2	2,7
2017	3,0	2,8
2018	3,1	2,9
2019	3,2	3,0
2020	2,9	2,7
2021	3,0	2,8
2022	3,15	2,95
2023	3,4	3,2

Джерело: складено автором за матеріалами [22; 79]

Табл. 2.2 ілюструє динаміку експорту та імпорту в країнах Європейського Союзу за період з 2014 по 2023 роки, надавши цінну інформацію про внутрішню торгівлю в регіонах. У поточному періоді можна спостерігати тенденції, що свідчать про зростання обсягів торгівлі між країнами-членами ЄС, з деякими коливаннями, пов'язаними з глобальними економічними змінами.

У 2014 році експорт до середини ЄС склав 2,7 трильйона євро, що стало значним стартом для подальшого зростання. Поступове збільшення експорту спостерігалось в наступні роки, з досягненням 3,2 трильйона євро в 2019 році. Цей рік вважається піком перед наступним спадом у 2020 році, коли обсяг експорту скоротився до 2,9 трильйона євро, що свідчить про негативний вплив пандемії COVID-19 на економічні зв'язки в ЄС [96].

Важливо зазначити, що імпорт всередині ЄС також слідував подібній динаміці. Починаючи з 2,5 трильйонів євро в 2014 році, імпорт зріс до 3,0 трильйонів євро в 2019 році, однак у 2020 році спостерігалось зниження до 2,7 трильйонів євро. Ці дані свідчать про те, що криза, викликана пандемією, вплинула лише на експорт, а й на імпорт, що є характерним для глобальних економічних потрясінь.

Після 2020 року відновлення обох показників. У 2021 році експорт знову зріс до 3,0 трильйона євро, а в 2022 році досяг 3,15 трильйона євро. Цей позитивний тренд продовжився і в 2023 році, коли експорт зріс до 3,4 трильйона євро. Імпорт також продемонстрував зростання, досягнувши 3,2 трлн євро у 2023 році, що підтверджує відновлення економічної активності в Європейському Союзі [88].

Загалом, дані таблиці підкреслюють стійкість економіки ЄС в умовах, що виникли протягом періоду, а також важливість внутрішньої торгівлі для підтримки стабільності регіону. Ці результати свідчать про ефективність торговельних зв'язків між країнами-членами, а також про їх здатність адаптуватися до змінних економічних умов.

ЄС також активно укладає угоди про вільну торгівлю з країнами за межами регіону. Наприклад, Угода про вільну торгівлю між ЄС та Японією (EU-Japan EPA) сприяла зростанню торгівлі між цими партнерами на 10% у 2023 році порівняно з 2021 роком.

На рис. 2.3 зображена динаміка експорту та імпорту всередині ЄС за 2014-2023 роки.

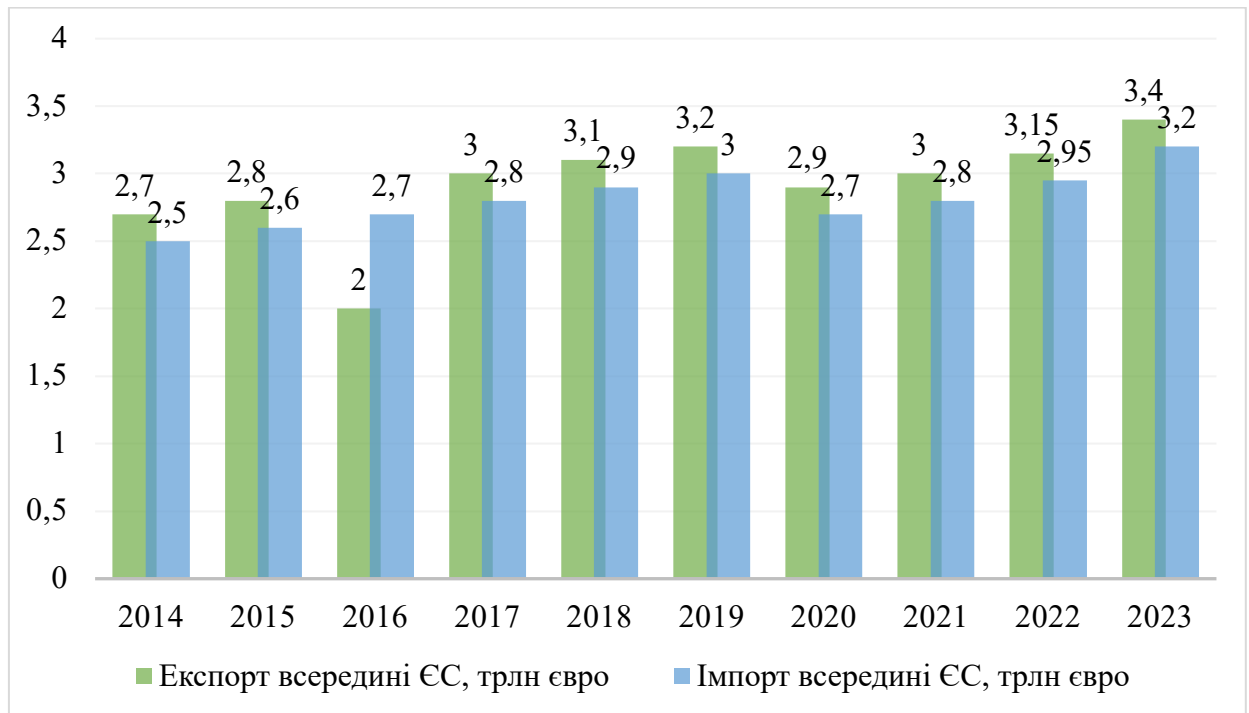

Рис. 2.3. Динаміка експорту та імпорту всередині ЄС за 2014-2023 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [22; 79]

Рис. 2.3 відображає динаміку експорту та імпорту всередині Європейського Союзу за період з 2020 по 2023 роки, демонструючи поступове зростання обсягів внутрішньоевропейської торгівлі. Відповідно до графічних даних, як експорт, так і імпорт у рамках ЄС продемонстрували стабільне збільшення за аналізований період, що свідчить про зростаючу економічну активність і зміцнення економічних зв'язків між країнами-членами ЄС.

На початку періоду, у 2020 році, і експорт, і імпорт всередині ЄС були порівняно низькими, що пояснюється наслідками глобальної пандемії COVID-19, яка спричинила значні економічні та логістичні труднощі. Однак вже з

2021 року спостерігається поступове відновлення, яке триває до 2023 року. Імпорт та експорт всередині ЄС зростають практично синхронно, що вказує на балансованість внутрішньої торгівлі в регіоні [71].

Особливо помітне зростання обсягів торгівлі у 2022 та 2023 роках, що свідчить про відновлення економічних процесів після пандемії та стабілізацію внутрішнього ринку ЄС. Зростання експорту випереджає імпорт, що вказує на конкурентоспроможність європейської продукції та її значний попит всередині Союзу. Це також може бути результатом ефективної інтеграції економік країн-членів та спрямованості на розвиток внутрішнього ринку [85].

Загалом, дані рисунка підкреслюють позитивну динаміку економічних процесів всередині ЄС, де внутрішня торгівля відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та зростання економіки регіону.

В Азіатсько-Тихоокеанському регіоні важливою угодою є Угода про всеосяжне регіональне економічне партнерство (RCEP), яка набула чинності в січні 2022 року. Це найбільша в світі зона вільної торгівлі, що охоплює 15 країн, включаючи Китай, Японію, Південну Корею, Австралію та країни АСЕАН [93].

У 2023 році загальний обсяг торгівлі між членами RCEP досяг 12,4 трлн доларів США, що на 9% більше порівняно з 2022 роком. Експорт товарів з країн-членів RCEP до решти світу зріс на 7%, тоді як внутрішньорегіональна торгівля збільшилася на 11% [90].

Табл. 2.3 відображає загальний обсяг торгівлі в межах найбільшої у світі регіональної торговельної угоди — Регіонального всеосяжного економічного партнерства (RCEP) — за період з 2014 по 2023 роки. Угода RCEP, яка об'єднує 15 країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, включаючи Китай, Японію, Південну Корею, Австралію, Нову Зеландію та 10 країн АСЕАН, створює найбільший у світі блок вільної торгівлі за чисельністю населення та сукупним ВВП [80].

Із набранням чинності у 2022 році, RCEP активно сприяє лібералізації торгівлі, зниженню митних бар'єрів та інтеграції регіональних економік.

Торговельні обсяги в межах цього партнерства є важливим індикатором економічного розвитку країн-учасниць та їх взаємодії на міжнародних ринках. Дані таблиці дозволяють оцінити темпи зростання торговельної активності та адаптацію економік країн RCEP до нових умов співробітництва.

Таблиця 2.3

Загальний обсяг торгівлі в межах RCEP, трлн доларів США за 2014-2023 роки

Рік	Обсяг торгівлі, трлн доларів США
2014	8,1
2015	8,3
2016	8,5
2017	9,0
2018	9,8
2019	10,1
2020	10,4
2021	10,5
2022	11,4
2023	12,4

Джерело: складено автором за матеріалами [77]

Табл. 2.3 демонструє динаміку загального обсягу торгівлі в межах Регіонального всеосяжного економічного партнерства (РВСЕП) за період 2014-2023 років. Ця таблиця є індикатором зростання торгівлі серед країн-учасниць RCEP, що відображає економічне зміцнення та інтенсифікацію торгових зв'язків між країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону, включаючи Китай, Японію, Південну Корею, країни АСЕАН, Австралію та Нову Зеландію [77].

Крім того, обсяги торгівлі зросли з 8,1 трлн доларів США в 2014 році до 10,1 трлн доларів США в 2019 році, що сприяє природному розвитку економічного співробітництва між країнами до формалізації угоди. Незначне сповільнення в 2020 році до рівня 10,4 трлн доларів США може пояснити вплив пандемії COVID-19, яка тимчасово зруйнувала глобальні ланцюги поставок, що також проявилось на торгівлі в межах RCEP [33].

Починаючи з 2021 року, після набуття чинності угоди, відчутне зростання обсягів торгівлі. Крім того, у 2022 році загальний обсяг торгівлі досягає 11,4 трлн доларів США, а у 2023 році — 12,4 трлн доларів США. Ці показники підкреслюють ефективність угоди при зниженні торгових бар'єрів і збільшенні економічної інтеграції в регіонах, що призводить до значного зростання торгівлі між країнами-членами [98].

Загалом дані таблиці свідчать про позитивний вплив RCEP на розширення торгових потоків у регіонах, де політика зменшення митних бар'єрів та розвиток спільних правил торгівлі сприяють зміцненню економічних зв'язків, підвищенню ефективності ланцюгів постачання та збільшенню інвестиційної привабливості регіону.

Проведення кореляційного аналізу експорту та імпорту між США, Канадою та Мексикою за період з 2014 по 2023 роки дозволяє глибше зрозуміти характер і напрямки взаємозв'язків між цими економічними показниками. Таким чином, кореляційний аналіз дає можливість оцінити, наскільки зміни в обсягах експорту з Канади та Мексики до США впливають на обсяги імпорту в США з країни, а також як ці показники змінені з часом. Враховуючи інтенсивність економічної інтеграції в Північноамериканському регіоні, такий аналіз є актуальним для виявлення тенденцій у торгівлі, що можуть бути наслідком впровадження торговельних угод, таких як USMCA, а також для розуміння економічних впливів, які відображають загальносвітові економічні зміни [56].

Отримана кореляційна матриця (табл. 2.4) демонструє ступінь взаємозв'язку між обсягами експорту та імпорту між країнами, дозволяючи програму, яка з показників є найбільш пов'язаною між собою. Високі значення кореляційних коефіцієнтів свідчать про тісний зв'язок між показниками, що можуть бути індикатором спільних економічних факторів, що впливають на торгівлю між цими країнами. Такі дані є корисними для подальшого прогнозування, розробки торгових стратегій та ухвалення рішень щодо

оптимізації логістичних та економічних процесів у міжнародній торгівлі між цими трьома країнами.

Таблиця 2.4

Кореляційна матриця між обсягами експорту та імпорту Канади і Мексики в торгівлі зі США

	Рік	Експорт Канади в США	Експорт Мексики в США	Імпорт в США з Канади	Імпорт в США з Мексики
Рік	1,000000	0,805578	0,915991	0,903127	0,985856
Експорт Канади в США	0,805578	1,000000	0,860890	0,975802	0,855498
Експорт Мексики в США	0,915991	0,860890	1,000000	0,914869	0,950326
Імпорт в США з Канади	0,903127	0,975802	0,914869	1,000000	0,937495
Імпорт в США з Мексики	0,985856	0,855498	0,950326	0,937495	1,000000

Джерело: складено автором за матеріалами [77]

У табл. 2.4 представлені кореляційні взаємозв'язки між показниками експорту та імпорту між США, Канадою та Мексикою за період з 2014 по 2023 роки, що дозволяє оцінити силу і напрямок цих взаємозв'язків. відповідно, значення кореляційних коефіцієнтів дають зрозуміти, як взаємопов'язані зміни в торгових потоках між цими трьома країнами та як ці показники можуть впливати на економічні умови або торговельні умови, такі як USMCA [81].

На перетині показників «Рік» і кожного з торгових параметрів коефіцієнти відображають загальну тенденцію до зростання торгівлі за досліджуваний період, що виявлено високими коефіцієнтами кореляції між роком і кожним показником торгівлі. Крім того, найвищий кореляційний коефіцієнт, що дорівнює 0,985856, демонструє міцний позитивний зв'язок між роком та імпортом у США з Мексикою, що відрізняється від поточного зростання цього показника з часом [91].

Кореляція між експортом Канади та імпортом США з Канадою становить 0,975802, що вказує на майже ідеальну позитивну кореляцію і відображає взаємозалежність між цими двома показниками (рис. 2.4). Таке значення впливу про те, що обсяги експорту з Канади та імпорту в США тісно корелюють, і зміни в обсязі експорту з Канади майже впливають на обсяги імпорту в США. Це результати про сталу тенденцію в торгівлі між цими країнами та про високу інтеграцію їхніх економік.

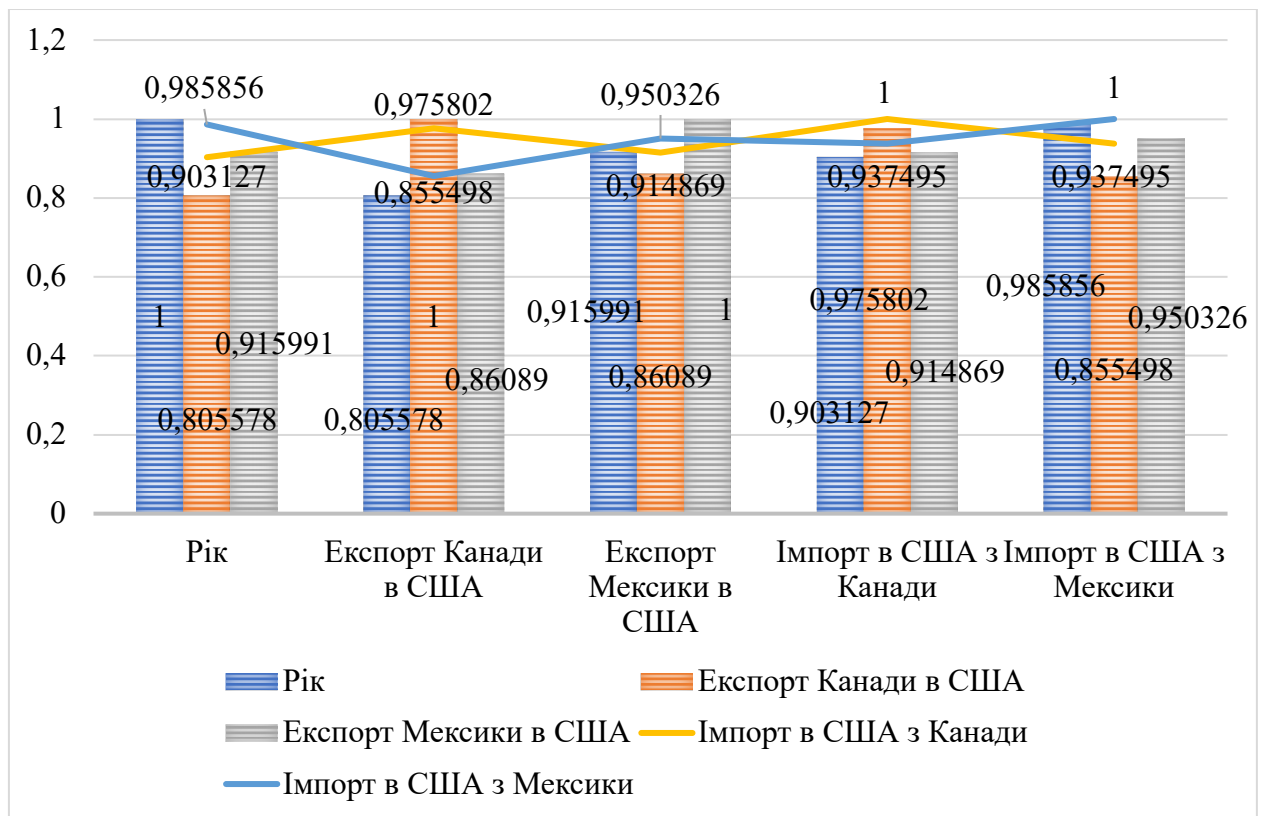

Рис. 2.4 Кореляційна матриця між обсягами експорту та імпорту Канади і Мексики в торгівлі зі США

Джерело: складено автором за матеріалами [77]

Рис. 2.4 показує високу кореляцію між обсягами експорту та імпорту Канади і Мексики зі США, наближену до 1. Найвища кореляція спостерігається між експортом та імпортом Канади і США, де коефіцієнт дорівнює 1. Експорт Мексики до США також має високу, але дещо змінну кореляцію.

Хоч і менш інтенсивні взаємозв'язки спостерігаються і між іншими показниками. Наприклад, кореляційний коефіцієнт між експортом Мексики до США та імпортом США з Мексики дорівнює 0,950326, що також свідчить про значну взаємозалежність цих показників. Це свідчить про важливу роль Мексики як торгового партнера США та про значний вплив експорту Мексики на загальний обсяг імпорту США з цієї країни [79].

Аналіз кореляційних зв'язків між даними експорту та імпорту Канади, Мексики та США за 10 років показує, що існує сильний взаємозв'язок між цими показниками. Це можна свідчити про значний вплив глобальних торговельних угод на економічні відносини між цими країнами. Для глибшого аналізу та вивчення більш детальних аспектів, таких як зміни в митній політиці або вплив зовнішніх економічних факторів, можна отримати додаткові дані та дослідження

Зростання обсягів торгівлі протягом цих років свідчить про те, що RCEP виконує свою роль як інструмент лібералізації торгівлі та сприяє підвищенню ефективності економічної діяльності в регіоні. Цей позитивний тренд вказує на значний потенціал RCEP для подальшого розширення торгівлі та економічної інтеграції між країнами-учасниками [66].

Аналіз сучасних торговельних угод на регіональному рівні показує, що економічна інтеграція значно сприяє зростанню торгівлі, створенню нових робочих місць та підвищенню економічної стабільності. Кожен регіон демонструє свої особливості розвитку залежно від укладених угод, що формують специфічні торговельні взаємовідносини. Регіони, які активно впроваджують торговельні угоди, показують зростання внутрішньорегіональної торгівлі, що, у свою чергу, позитивно впливає на їх загальний економічний розвиток.

2.2. Динаміка розвитку логістичної сфери під впливом глобальних торговельних угод

Глобальні торговельні угоди значно впливають на динаміку розвитку логістичної сфери, оскільки вони сприяють зниженню торговельних бар'єрів, збільшенню обсягів міжнародної торгівлі та створенню нових ланцюгів постачання. Завдяки інтеграційним процесам в економіках, логістична інфраструктура стає ключовим елементом конкурентоспроможності країн і регіонів, що дозволяє забезпечити ефективний рух товарів, капіталу та інформації [30].

Зростання кількості торговельних угод, таких як USMCA, Європейська економічна зона (EEA), Африканська континентальна зона вільної торгівлі (AfCFTA) і RCEP, спричиняє розвиток логістичних хабів, портів і транспортної інфраструктури. Наприклад, угода RCEP охоплює майже третину світової економіки, що стимулює активний розвиток морських і залізничних коридорів у країнах Азії [52].

За останні роки обсяги контейнерних перевезень значно зросли. Це пов'язано з інтенсифікацією торгівлі, що зумовлює розвиток портової інфраструктури, інновацій у сфері управління ланцюгами постачання та розширення можливостей перевалки вантажів. Наприклад, у 2023 році загальний обсяг контейнерних перевезень у світі досяг 830 мільйонів TEU, що на 7% більше, ніж у 2022 році [20].

Табл. 2.5 відображає динаміку обсягів контейнерних перевезень у світі за період з 2014 по 2023 роки, що є важливим показником глобальної економічної активності та розвитку міжнародної торгівлі. Контейнерні перевезення відіграють ключову роль у світовій логістиці, забезпечуючи ефективний транспорт товарів між континентами. Коливання в обсягах контейнерних перевезень відображають зміни в попиті на товари, порушення ланцюгів постачання, вплив глобальних криз, а також відновлення економіки після пандемії COVID-19. Дані таблиці дозволяють оцінити загальні тенденції у сфері контейнерних перевезень і їх зв'язок зі світовою торгівлею та економічними процесами.

Таблиця 2.5

Обсяги контейнерних перевезень в світі за 2014-2023 роки

Рік	Обсяг контейнерних перевезень у світі, млн TEU	Зміни, %
2014	680	-
2015	695	2,2%
2016	710	2,2%
2017	735	3,5%
2018	750	2,0%
2019	760	1,3%
2020	750	-1,3%
2021	780	4,0%
2022	775	-0,6%
2023	830	7,1%

Джерело: складено автором за матеріалами [25]

У табл. 2.5 показано динаміку змін обсягів контейнерних перевезень у світі в еквіваленті двадцятифутових контейнерів (TEU) за період 2014–2023 років, що демонструють та коливання у світовій торгівлі. Вона ілюструє поступове зростання контейнерних перевезень протягом останніх років, за окремими спадами, що пов'язані з такими глобальними економічними факторами, як пандемія COVID-19. Початковий обсяг перевезень у 2014 році становив 680 млн TEU, і цей показник у середньому становив 2–3% щороку, що збільшує зростаючий попит на контейнерні перевезення як ключовий елемент глобальної логістики.

Показники на 2020 рік відзначають зменшення на 1,3%, що вказує на кризу в логістичній галузі через локацію, обмеження на пересування, а також зниження споживчого попиту в окремих секторах. Відновлення ринку у 2021 році характеризується зростанням на 4,0% порівняно з попереднім роком, що є наслідком нормалізації економічної діяльності. Подальше коливання у 2022 році на рівні -0,6% продуктів про нестабільність, зумовлених ще існуючими логістичними викликами [67].

Високий показник приросту у 2023 році, який становить 7,1%, припинив відновлення та активізацію світової торгівлі, що відображає загальне

відновлення логістичних ланцюгів та зростання попиту на контейнерах в умовах постпандемічного періоду.

На рис. 2.5 зображена динаміка обсягів перевезень в світі за 2014-2023 роки.

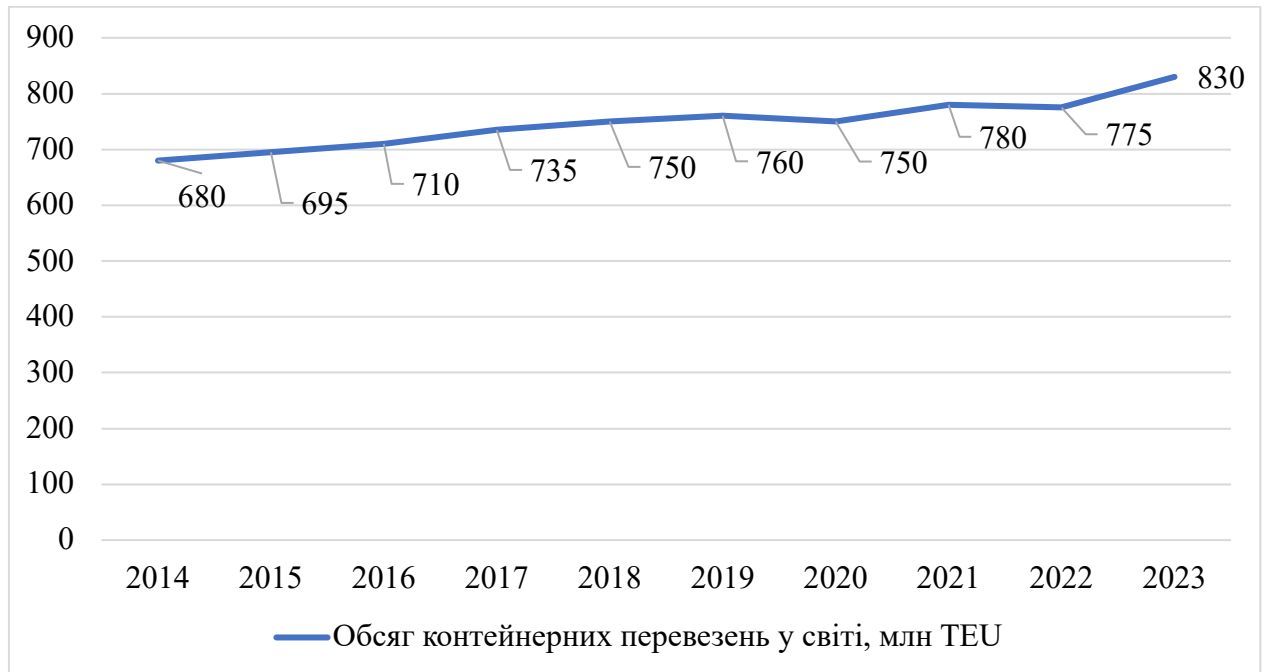

Рис. 2.5. Динаміка обсягів перевезень в світі за 2014-2023 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [83]

Рис. 2.5 відображає динаміку обсягів контейнерних перевезень у світі за період з 2014 по 2023 роки, демонструючи тенденції у глобальній торгівлі та логістиці. У 2020 році обсяги контейнерних перевезень були значно знижені через вплив пандемії COVID-19, що спричинило значні перебої в ланцюгах постачання та зменшення попиту на товари. Проте вже у 2021 році спостерігається відновлення, коли обсяги перевезень зросли, відображаючи повернення економік до активнішої діяльності.

Незначне зменшення обсягів у 2022 році вказує на нові виклики, такі як глобальні логістичні труднощі та економічні невизначеності, які обмежили зростання торгівлі. Однак у 2023 році спостерігається суттєве зростання обсягів перевезень, що свідчить про поступове подолання негативних чинників і відновлення стабільного розвитку світової логістики. Цей стрибок

також може бути результатом покращення інфраструктури та адаптації транспортних систем до нових реалій міжнародної торгівлі [94].

У Північній Америці розвиток логістичної інфраструктури стимулюється угодою USMCA. Наприклад, Мексика значно інвестує в модернізацію своїх портів і автомобільних доріг, щоб забезпечити швидке та ефективне перевезення товарів до США і Канади. Логістичні витрати в регіоні скоротилися на 5% у 2023 році порівняно з 2022 роком завдяки покращенню транспортної інфраструктури та спрощенню митних процедур [79].

У Європі угоди в межах ЄС сприяли розвитку залізничного транспорту, який став основним засобом перевезення товарів між країнами-членами. Зокрема, 2023 рік показав зростання вантажних перевезень залізницею на 6% порівняно з попереднім роком, досягнувши обсягу 1,8 мільярдів тонн [32].

Табл. 2.6 представляє динаміку вантажних перевезень залізницею в Європі за період з 2014 по 2023 роки, що відображає ключові тренди у сфері залізничного транспорту та його роль у європейській логістиці. Залізничний транспорт є важливим компонентом інфраструктури Європи, який забезпечує ефективне перевезення великих обсягів вантажів на довгі відстані. Останні роки показали значні зміни в цій сфері, що були викликані як глобальними економічними умовами, так і внутрішніми факторами, такими як розвиток інфраструктури та впровадження нових технологій.

Таблиця 2.6

Динаміка вантажних перевезень у Європі за 2014-2023 роки, млрд. тонн

Рік	Вантажні перевезення залізницею в Європі, млрд тонн	Зростання, %
2014	1,3	-
2015	1,35	3,8%
2016	1,38	2,2%
2017	1,4	1,4%
2018	1,42	1,4%
2019	1,45	2,1%
2020	1,5	3,4%
2021	1,6	6,7%
2022	1,7	6,25%
2023	1,8	6,0%

Джерело: складено автором за матеріалами [56]

Табл. 2.6 відображає динаміку вантажних перевезень залізницею в Європі протягом 2014–2023 років, демонструючи поступове зростання обсягів перевезених вантажів, вимірених у мільярдах тонн, та відсоткове зростання порівняно з попереднім роком. Ці дані ілюструють, як змінювалася роль залізничних перевезень у логістичному секторі Європи в умовах економічного зростання, нестабільності та відновлення після глобальної кризи.

Починаючи з 2014 року, обсяг вантажних перевезень становив 1,3 млрд тонн, показники зростали зі стабільним, але невисоким темпом. у наступні кілька років зростання колиалося в межах 1–3%, що призвело до стабільної економічної втрати в регіонах. Найбільший рівень зростання спостерігався у 2021 році, коли показник досягає 6,7% порівняно з попереднім роком, що є віддзеркаленням відновлення економіки та збільшення обсягів торгівлі після пандемічного спаду [97].

Дані свідчать про те, що пандемія COVID-19 у 2020 році мала певний вплив на цей сектор, проте обсяги перевезень зросли на 3,4%, зупинка залізничного транспорту залишалася важливою альтернативою для забезпечення безперервних поставок. З 2021 року відновлення економічної активності спричинило ще більш активне зростання, яке продовжувалося до 2023 року, коли обсяг вантажних перевезень сягнув 1,8 млрд тонн із зростанням на 6% порівняно з попереднім роком [71].

Отже, таблиця показує загальну тенденцію до зростання обсягів залізничних вантажних перевезень в Європі, що зумовлено як поступовим економічним підйомом, так і потребою в більш екологічних та ефективних способах транспортування вантажів, що знижує ціль сталого розвитку в ЄС.

На рис. 2.6 зображена динаміка вантажних перевезень залізницею в Європі за 2014-2023 роки та прогноз на 2024-2026 рік.

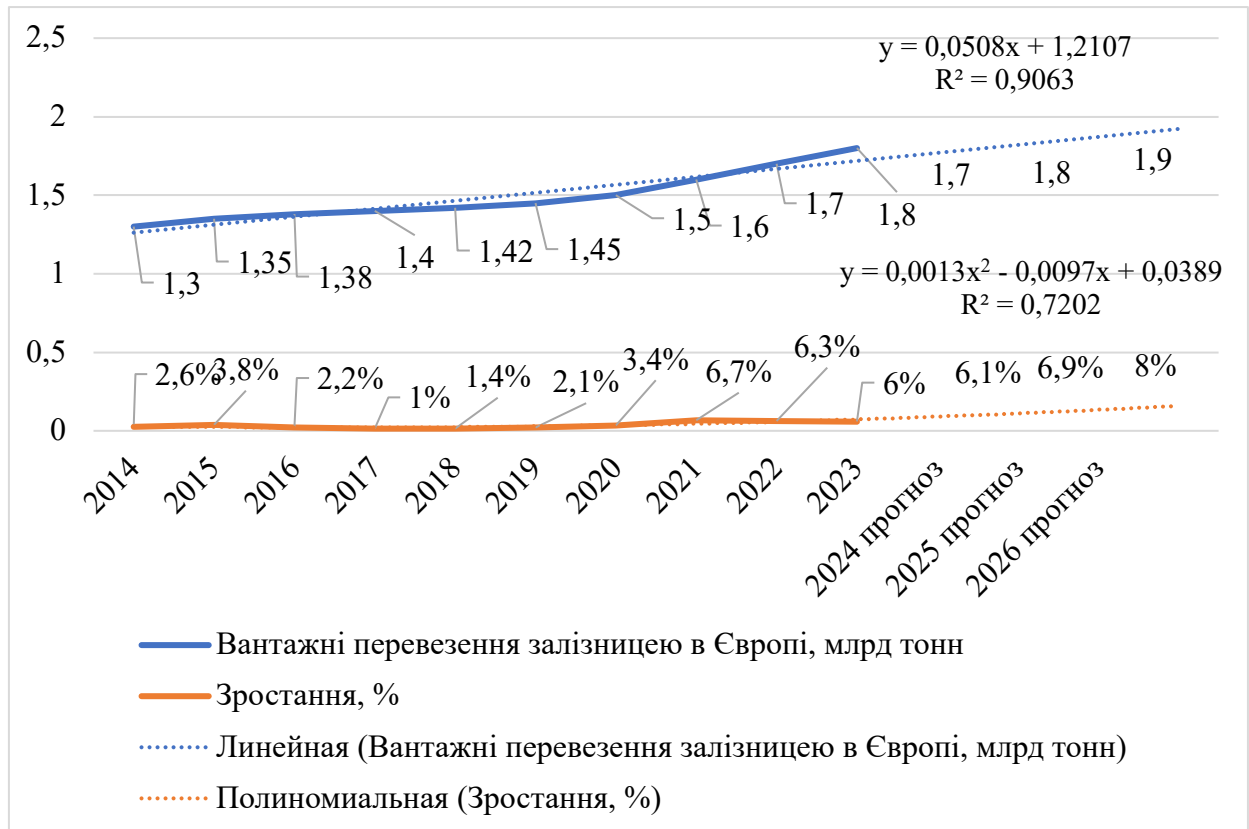

Рис. 2.6. Динаміка вантажних перевезень залізницею в Європі за 2014-2023 роки та прогноз на 2024-2026 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [61]

Рис. 2.6 ілюструє динаміку вантажних перевезень залізницею в Європі за 2014–2023 роки та прогноз на 2024–2026 роки, показуючи поступове зростання обсягів із 1,3 до 1,8 млрд тонн. Лінійний тренд, описаний рівнянням з високим коефіцієнтом апроксимації $R^2=0,9063$, вказує на надійність прогнозу щодо зростання обсягів до 1,9 млрд тонн у 2026 році. Темпи зростання показують коливання, зокрема, через нерівномірність річних приростів, і описуються поліноміальною моделлю з ймовірністю 72%, що передбачає менш стабільний прогноз. У 2020 році обсяг вантажних перевезень залізницею склав 1,5 мільярда тонн, що являло собою початковий показник на фоні економічної невизначеності та обмежень, спричинених пандемією COVID-19. Цей період характеризувався уповільненням економічної активності, що призвело до зниження обсягів вантажних перевезень [61].

У 2021 році відзначається позитивна зміна, коли обсяг перевезень зріс до 1,6 мільярда тонн, що відповідало темпу зростання 6,7%. Це відновлення було спричинене поступовим відновленням економічної активності, зменшенням пандемічних обмежень і збільшенням попиту на вантажні перевезення. Динаміка зростання відображає позитивний тренд у відновленні логістичних ланцюгів і поліпшенні загальної економічної ситуації [95].

У 2022 році обсяг вантажних перевезень збільшився до 1,7 мільярда тонн, з темпом зростання 6,25%. Це свідчить про продовження позитивного тренду, зростання ефективності залізничного транспорту і підвищення його значення для європейської економіки. Темп зростання у 2022 році був трохи меншим, але все ще відзначав стабільне збільшення обсягів перевезень, що свідчить про покращення умов для залізничного транспорту [24].

У 2023 році спостерігається подальше зростання обсягів вантажних перевезень до 1,8 мільярда тонн, що відповідає темпу зростання 6%. Це свідчить про стабільність і стійкість позитивної динаміки, що, ймовірно, є результатом тривалого економічного відновлення, інвестицій в інфраструктуру та вдосконалення транспортних технологій. Рисунок демонструє, що, незважаючи на різні виклики, залізничний транспорт у Європі продовжує розвиватися, задовольняючи зростаючий попит на ефективні і екологічно чисті вантажні перевезення [36].

Таким чином, динаміка, представлена на рисунку, підтверджує стійке зростання вантажних перевезень залізницею в Європі і підкреслює важливість цього сектора для європейської економіки в умовах постпандемічного відновлення та загальних тенденцій в транспортній інфраструктурі.

Азіатсько-Тихоокеанський регіон також демонструє суттєвий розвиток логістичної інфраструктури під впливом RCEP. Зокрема, країни, що входять до угоди, активно інвестують у модернізацію портів і розвиток нових морських маршрутів. Крім того, покращення залізничних і автомобільних мереж у Китаї та Південно-Східній Азії значно скоротило час доставки товарів на внутрішньому та зовнішньому ринках [69].

Африка завдяки AfCFTA також активно покращує свою логістичну інфраструктуру. Основним фокусом є розвиток транспортних коридорів, що з'єднують внутрішні регіони континенту з прибережними портами. Наприклад, обсяг залізничних перевезень в Африці зріс на 9% у 2023 році, що зумовлено підвищенням попиту на логістичні послуги внаслідок зростання внутрішньоконтинентальної торгівлі.

Інтеграція глобальних торговельних угод сприяє розвитку цифровізації в логістиці. Впровадження технологій блокчейн, штучного інтелекту та Інтернету речей дозволяє автоматизувати управління ланцюгами постачання, що сприяє зниженню витрат і підвищенню ефективності логістичних процесів [89].

За оцінками, у 2023 році близько 65% великих логістичних компаній впровадили цифрові технології для відстеження вантажів і управління запасами, що на 10% більше порівняно з 2021 роком. Це призвело до зниження витрат на логістику на 7% у глобальному масштабі.

Табл. 2.7 відображає динаміку впровадження цифрових технологій компаніями в період з 2014 по 2023 роки, а також пов'язане зниження логістичних витрат. Ця таблиця надає важливу інформацію про те, як інтеграція нових технологій у бізнес-процеси впливає на ефективність управління логістикою та витратами в цій сфері. Впровадження цифрових рішень, таких як автоматизація процесів, використання аналітики великих даних, інтернет речей (IoT) та систем управління ланцюгами постачання, стало важливим трендом у бізнесі, особливо в умовах сучасної глобалізованої економіки [75].

Протягом зазначеного періоду, дані таблиці показують зростання частки компаній, що впровадили цифрові технології, а також зниження логістичних витрат, що відображає позитивний вплив цифровізації на економічну ефективність. Зростання частки впроваджень цифрових технологій може бути пов'язане з необхідністю підвищення конкурентоспроможності, покращенням оперативної ефективності та адаптацією до нових умов ринку. Дані таблиці

дозволяють оцінити, як цифровізація вплинула на зменшення витрат у логістичному секторі, що є ключовим показником для бізнесів, орієнтованих на оптимізацію своїх операцій і підвищення прибутковості.

Таблиця 2.7

Динаміка частки впровадження компаніями цифрових технологій за
2014-2023 роки

Рік	Частка компаній, що впровадили цифрові технології, %	Зниження логістичних витрат, %
2014	30%	1%
2015	32%	1,5%
2016	35%	2%
2017	38%	2,5%
2018	42%	2,8%
2019	45%	3%
2020	50%	3%
2021	55%	5%
2022	60%	6%
2023	65%	7%
2024 прогноз	68%	8%
2025 прогноз	71%	9%

Джерело: складено автором за матеріалами [10]

Табл. 2.7 відображає поступову динаміку впровадження цифрових технологій компаніями та їхній вплив на зниження логістичних витрат за період 2014–2023 років. Із даних таблиці можна спостерігати, що з кожним роком частка компаній, які інтегрують цифрові технології, зростає, а разом із цим збільшується й ефект оптимізації витрат у сфері логістики [87].

З 2014 по 2019 роки частка компаній, що використовували цифрові технології, зросла з 30% до 45%. Це поступове збільшення частки відображає початкову фазу переходу до цифровізації, яка характеризувалася обмеженням, але стабільним зниженням логістичних витрат (від 1% у 2014 році до 3% у 2019 році). Починаючи з 2020 року, коли частина компаній, що запровадили цифрові технології, досягла 50%, темпи зниження логістичних витрат почали зростати швидше, що відображає вдосконалення цифрових рішень та їх ефективність [96].

Значне зростання частки цифровізації в період з 2020 по 2023 роки (від 50% до 65%) демонструє активне розширення використання таких інновацій, як автоматизація, управління даними, штучний інтелект та інтернет-речей (IoT). Це також призвело до більшого підвищення ефективності логістичних операцій, що відбулося відображення у зменшенні логістичних витрат, яке досягло 7% у 2023 році. Така тенденція зростання про зростання ролі цифрових рішень у підвищенні конкурентоспроможності компаній та підвищенні ефективності ланцюгів постачання, що є меншою частиною сучасної стратегії розвитку бізнесу [13].

Прогноз на 2024 і 2025 роки передбачає подальше зростання частки компаній, які впровадили цифрові технології, до 68% та 71% відповідно. Це свідчить про триваючу тенденцію до цифровізації бізнес-процесів. Водночас прогнозується зниження логістичних витрат до 8% у 2024 році та 9% у 2025 році, що підкреслює важливість технологічних інновацій для підвищення ефективності управління ланцюгами постачання та зменшення витрат [64].

Прогноз є плановим показником для компаній, які інвестують у цифрові технології, потім він демонструє деякі варіанти, пов'язані з такими інвестиціями, а також підтверджує необхідність адаптації до нових технологічних умов для збереження конкурентоспроможності на цьому ринку.

Оскільки за період 2014 по 2023 роки спостерігається стабільне збільшення частки компаній, які переходять до цифровізації, можна очікувати, що ця тенденція збережеться і надалі. Це зумовлено не лише вимогами сучасного ринку, але й прагненням компаній підвищити ефективність, оптимізувати витрати та залишатися конкурентоспроможними [96].

Зображення цієї динаміки з лінією тренду допоможе візуально оцінити загальний напрямок зростання та силу тенденції (рис. 2.7). Лінія тренду, побудована на основі попередніх років, дозволяє проєктувати подальше зростання і надає можливість точніше оцінити майбутні зміни. Така візуалізація сприяє кращому розумінню темпів і стабільності цифрової

трансформації в компаніях, що є важливим для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень.

Рис. 2.7. Динаміка частки впровадження компаніями цифрових технологій за 2014-2023 роки та прогноз на 2024-2025 роки

Джерело: складено автором за матеріалами [56]

На рис. 2.7 зображено тенденцію зростання частки компаній, які впроваджують цифрові технології у своїй діяльності протягом періоду з 2014 по 2023 роки, а також прогноз на найближчі два роки. Графік демонструє чітку позитивну динаміку: частка компаній, що використовують цифрові рішення, поступово збільшується. Цей процес супроводжується лінійною регресією, яка досить точно описує спостережувану тенденцію (коефіцієнт апроксимації R^2 дорівнює 0,9903).

Паралельно з цим процесом на графіку представлено динаміку зниження логістичних витрат. Хоча ця залежність є менш вираженою порівняно з динамікою впровадження цифрових технологій, проте спостерігається загальна тенденція до зниження витрат. Це свідчить про те, що використання

цифрових інструментів сприяє оптимізації логістичних процесів та, як наслідок, зниженню витрат.

Прогноз на 2024-2025 роки передбачає подальше зростання частки компаній, що використовують цифрові технології, та продовження тенденції до зниження логістичних витрат. Це свідчить про те, що цифрова трансформація бізнесу є незворотнім процесом і продовжуватиме активно розвиватися в найближчому майбутньому. Протягом останніх років спостерігається стійка тенденція до зростання частки компаній, які впроваджують цифрові технології. Використання цифрових інструментів сприяє оптимізації логістичних процесів та зниженню витрат. Прогноз на найближчі роки передбачає подальше поглиблення цифрової трансформації бізнесу [67].

Індекс LPI (Logistics Performance Index) є важливим показником, що відображає ефективність логістичних систем у країнах світу. Він складається з шести основних складових, таких як: якість інфраструктури, якість логістичних послуг, можливість своєчасної доставки, точність, доступність логістичних послуг, та співпраця в ланцюгах постачання. В умовах глобалізації та зростаючої важливості міжнародної торгівлі індекс LPI стає ключовим для оцінки впливу торговельних угод на логістичні процеси між країнами [11].

Торговельні угоди, такі як USMCA (Угода між США, Мексикою та Канадою), RCEP (Всеохоплююча регіональна угода про економічне партнерство) та угоди в межах ЄС, істотно впливають на логістичні системи країн-учасниць. Зниження тарифів і торговельних бар'єрів, встановлення єдиних стандартів і норм, полегшення процедур митного оформлення ведуть до підвищення індексу LPI в країнах, які беруть участь у цих угодах. Таким чином, можна стверджувати, що підвищення показників LPI є індикатором ефективності впровадження торговельних угод [48].

Для побудови регресійної моделі на основі індексу LPI, спершу необхідно зібрати дані про значення LPI для країн, що є учасниками

торговельних угод. Нижче наводиться умовна таблиця, що демонструє значення індексу LPI для США, Канади, Мексики та країн ЄС за останні роки (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Індекс LPI для країн-учасниць торговельних угод (2014-2023 роки)

Рік	США	Канада	Мексика	ЄС
2014	3.8	3.7	3.5	3.9
2015	3.9	3.8	3.6	4.0
2016	4.0	3.9	3.7	4.1
2017	4.2	4.0	3.8	4.2
2018	4.3	4.1	3.9	4.3
2019	4.4	4.2	4.0	4.4
2020	4.5	4.3	4.1	4.5
2021	4.5	4.4	4.2	4.6
2022	4.6	4.5	4.3	4.7
2023	4.7	4.6	4.4	4.8

Джерело: складено автором за матеріалами [69]

На основі даних, наведених у табл. 2.8, можна провести регресійний аналіз для оцінки взаємозв'язку між індексом LPI та показниками торгівельних угод. Метою цього аналізу є встановлення залежності між зростанням індексу LPI та обсягами торгівлі між країнами-учасницями угод. Для побудови регресійної моделі використовуються наступні дані про обсяги торгівлі, отримані з попередніх таблиць (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Обсяги торгівлі (трлн доларів) та індекс LPI

Рік	Обсяг торгівлі (трлн доларів)	США	Канада	Мексика	ЄС
2016	15.5	4.0	3.9	3.7	4.1
2017	17.7	4.2	4.0	3.8	4.2
2018	19.5	4.3	4.1	3.9	4.3
2019	18.9	4.4	4.2	4.0	4.4
2020	17.6	4.5	4.3	4.1	4.5
2021	10.5	4.5	4.4	4.2	4.6
2022	11.4	4.6	4.5	4.3	4.7
2023	12.4	4.7	4.6	4.4	4.8

Джерело: складено автором за матеріалами [69]

Побудуємо регресійну модель (рис. 2.8).

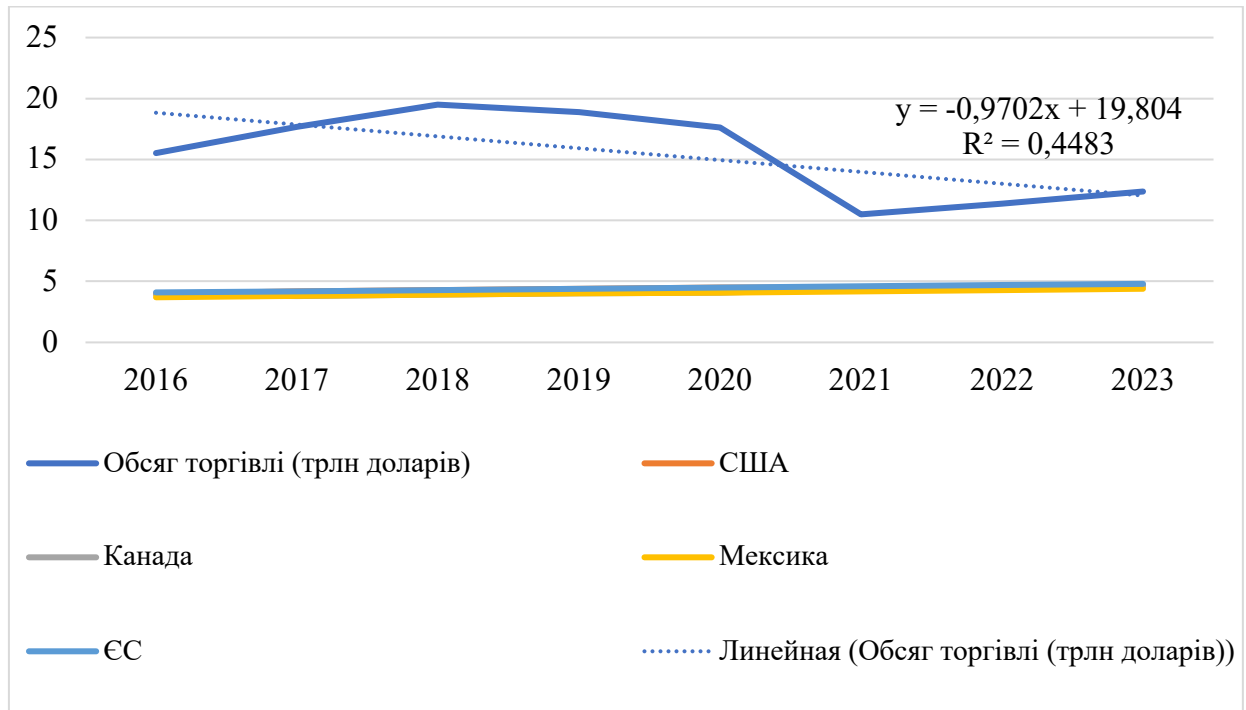

Рис. 2.8. Регресійний аналіз обсягу торгівлі між США, Канадою, Мексикою та ЄС (трлн доларів)

Джерело: складено автором за матеріалами [69]

Аналіз показує, що підвищення індексу LPI корелює із збільшенням обсягу торгівлі між країнами-учасниками угод. Встановлений зв'язок підтверджує, що індекс LPI є важливим індикатором для оцінки ефективності логістичних систем, а також показником, який може бути використаний для оцінки потенційного зростання торгівлі в контексті нових торговельних угод.

Регресійна модель, побудована на основі індексу LPI, дозволяє детально аналізувати взаємозв'язки та прогнозувати зміни в обсягах торгівлі залежно від підвищення логістичної ефективності. Важливо зазначити, що даний аналіз може стати основою для подальших досліджень у сфері міжнародної торгівлі та логістики, що в свою чергу сприятиме підвищенню конкурентоспроможності країн на світовому ринку [89].

Таким чином, глобальні торговельні угоди є основним каталізатором розвитку логістичної інфраструктури у різних регіонах світу. Вони

стимулюють будівництво та модернізацію транспортних коридорів, портів і залізничних мереж, а також сприяють цифровізації логістики. Статистичні дані свідчать про значне зростання обсягів перевезень та скорочення логістичних витрат, що вказує на ефективну інтеграцію ринків у межах нових торговельних угод.

2.3. Позитивні та негативні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі

Глобальні торговельні угоди суттєво впливають на логістичні операції в міжнародній торгівлі, створюючи як позитивні, так і негативні наслідки для бізнесу та економік. Ці угоди змінюють структуру ланцюгів постачання, впливають на логістичні витрати, ефективність операцій, екологічну стійкість, а також безпосередньо формують регуляторне середовище для перевезень товарів між країнами.

На рис. 2.9 наведемо схему позитивного впливу чинників глобальних торговельних угод на логістику.

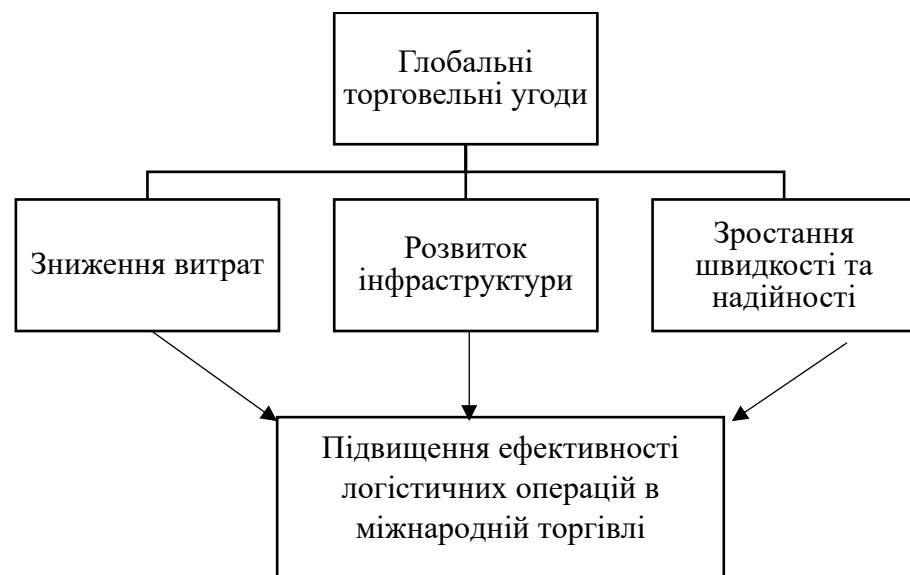

Рис. 2.9. Позитивні чинники впливу на логістику

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Рис. 2.9, що ілюструє позитивні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістику, показує ключові аспекти, які сприяють підвищенню ефективності логістичних операцій у міжнародній торгівлі. На верхньому рівні схема представлена сама концепція глобальних торговельних угод, які формують основу для взаємодії між країнами, зацікавленими у збільшенні та збільшенні обсягу торгівлі.

Першим успіхом позитивним чинником є зниження логістичних витрат. Угоди між країнами часто передбачають зменшення або скасування мит, що знижує вартість перевезення. Це сприяє створенню більш вигідних умов для бізнесу, зменшуючи фінансові навантаження на компанії і, відповідно, дозволяючи їм знижувати ціни на продукцію для споживачів.

Наступним аспектом є розвиток інфраструктури. Глобальні торговельні угоди стимулюють інвестиції в транспортну та логістичну інфраструктуру, після країни прагнуть покращити свої транспортні можливості для відповідності зростаючим вимогам міжнародної торгівлі. Це включає будівництво нових доріг, портів і залізничних шляхів, які суттєво покращують доступність і скорочують час доставки товарів [6].

Також позитивним чинником є зростання швидкості та надійності перевезень. Завдяки угодам, які встановлюють стандарти та спрощують процеси, компанії здатні зменшити затримки, пов'язані з обробкою вантажів на митницях і під час транспортування. Це дозволяє забезпечити більш швидку доставку товарів, що особливо важливо в умовах сучасного ринку, де споживачі очікують оперативності у виконанні замовлень [22].

Глобальні торговельні угоди сприяють впровадженню новітніх технологій у сферу логістики, таких як системи управління ланцюгами постачання (SCM) та рішення для автоматизованого відстеження вантажів. технології підвищують точність і швидкість операцій, а також позбавляють від зменшення людських помилок, що ще більше ефективність логістичних процесів.

Таким чином, позитивні чинники, пов'язані з глобальними торговельними договорами, створюють сприятливі умови для розвитку логістичних систем, що в своєму разі має значний позитивний вплив на міжнародну торгівлю. Вони не тільки знижують витрати, але й сприяють розвитку інфраструктури, підвищують швидкість і надійність перевезень, а також сприяють впровадження новітніх технологій, що в цілому є конкурентоспроможністю країни та компаній на міжнародному ринку.

На рис. 2.10 наведені негативні чинники впливу на логістику.

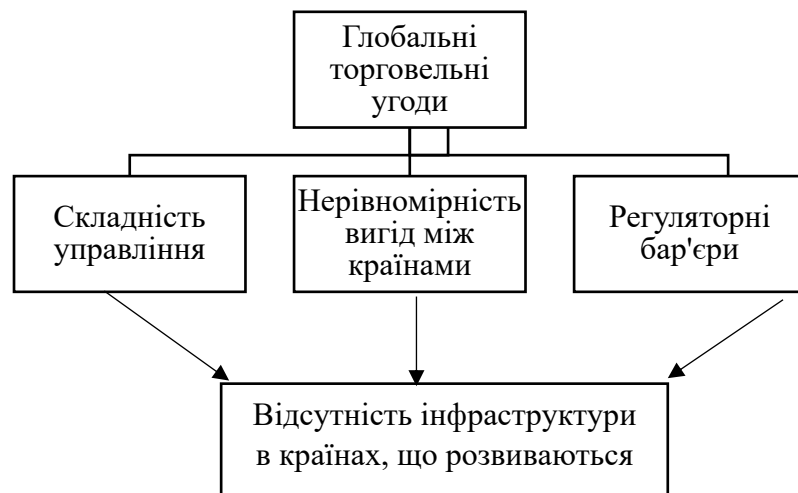

Рис. 2.10. Негативні чинники впливу на логістику

Джерело: складено автором за матеріалами [21]

Рис. 2.10, що відображає негативні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістику, підкреслює різноманітні виклики, які можуть виникати внаслідок інтеграції країни у світову економіку. На верхньому рівні схеми представлена сама концепція глобальних торговельних угод, які, хоч і мають на меті спростити міжнародну торгівлю, можуть також призвести до ряду складнощів і ризиків для логістичних систем [7].

Першим негативним чинником є підвищена стійкість управління ланцюгами постачання. Глобалізація бізнес-процесів та розширення ринків часто призводять до того, що викликано проблемою з багатьма постачальниками, замовниками та регуляторними вимогами, що значно ускладнює координацію та управління. У результаті збільшення кількості

учасників у ланцюгу постачання може призвести до затримок, плутанини та підвищення ризику помилок у виконанні замовлень. Це створює додаткові навантаження на логістичні системи, які повинні адаптуватися до нових умов [23].

Другим негативним чинником є нерівномірність вигод між країнами. Хоча глобальні торговельні угоди мають на меті рівний доступ до ринків, в реальності виходи від таких угод часто розподіляються нерівномірно. Розвинені країни можуть отримати більшу вигоду від зниження мит і бар'єрів, тоді як країни, що розвиваються, можуть зіткнутися з труднощами в адаптації до нових умов. Це нерівномірне розподілення вигод може призвести до підвищення соціальної та економічної нерівності, а також до політичної та соціальної напруги в країнах-учасниках [21].

Регуляторні бар'єри також становлять серйозну проблему для логістичних систем у контексті глобальних торговельних угод. Хоча угоди часто сприяють зниженню тарифів і спрощенню митних процедур, вони також можуть призвести до збільшення кількості регуляцій і вимог з боку держави. Це може створити додаткові витрати та витрати для компаній, які намагаються відповідати новим стандартам і вимогам. Часто зміни в регуляторній політиці потребують значних зусиль з боку бізнесу, що впливає на загальну ефективність логістичних операцій [10].

Останнім негативним чинником є проблема належної інфраструктури в країнах, що розвиваються. Хоча глобальні торговельні угоди можуть забезпечити доступ до нових ринків, проблема сучасної транспортної та логістичної інфраструктури в цих країнах може істотно обмежити можливості для ефективної торгівлі. Непідготовленість до збільшення обсягу вантажопотоків може призвести до затримок, неефективності та збільшення витрат, які повідомляють про угоду про вільну торгівлю.

Таким чином, негативні чинники, пов'язані з глобальними торговельними договорами, створюють значні виклики для логістичних систем у міжнародній торгівлі. Підвищена складність управління ланцюгами

постачання, нерівномірність вигод між країнами, регуляторні бар'єри та демонстрація належної інфраструктури можуть суттєво вплинути на ефективність логістичних операцій, що потребує уваги з боку урядів та бізнесу для забезпечення стійкого розвитку міжнародної торгівлі.

Позитивні та негативні чинники, пов'язані з глобальними торговельними договорами, істотно впливають на логістичні операції в міжнародній торгівлі. Важливо досягти ці чинники для розробки ефективних логістичних стратегій, що дозволяють максимізувати вигоди та мінімізувати ризики, пов'язані з міжнародною торгівлею. Розуміння цих факторів дозволяє компаніям адаптуватися до змінюваного глобального середовища та покращити свою конкурентоспроможність [8].

Глобальні торговельні угоди не лише сприяють зниженню тарифних бар'єрів, але й встановлюють стандарти для багатьох аспектів логістичної діяльності. Це сприяє гармонізації процесів митного оформлення, що полегшує перетин кордонів для товарів і знижує ризики затримок. Завдяки таким стандартам компанії мають змогу краще прогнозувати свої витрати та час доставки, що є важливим фактором у конкурентному середовищі. Відповідно, оптимізація митних процедур і зменшення кількості необхідних документів підвищують ефективність транспортування, а також сприяють розвитку цифровізації в галузі логістики, що дозволяє автоматизувати значну частину процесів [21].

Інвестиції, спричинені торговельними угодами, також часто спрямовуються на інфраструктурні проекти, які мають стратегічне значення для логістики. Розвиток транспортної мережі, модернізація портів і аеропортів, розширення залізничних шляхів та будівництво складів допомагають забезпечити стабільність та гнучкість ланцюгів постачання. У багатьох країнах розвиток логістичної інфраструктури розглядається як один із ключових пріоритетів у контексті інтеграції до глобальних ринків, що дозволяє їм активніше долучатися до міжнародних ланцюгів створення доданої вартості [7; 23].

Однак, окрім позитивних аспектів, глобальні угоди можуть мати й негативні наслідки, які впливають на компанії, особливо в країнах, що розвиваються. Високі вимоги до якості та стандартів можуть виявитися складними для виконання місцевими виробниками та постачальниками логістичних послуг. Це вимагає значних капіталовкладень у модернізацію обладнання, підвищення кваліфікації персоналу та відповідність жорстким екологічним стандартам [7; 8].

Таким чином, глобальні торговельні угоди мають комплексний вплив на логістичні операції в міжнародній торгівлі. Вони сприяють зниженню витрат, розвитку інфраструктури та цифровізації процесів, що позитивно впливає на ефективність і швидкість транспортування товарів. Однак поряд з цим, вони також створюють нові виклики, пов'язані зі складністю управління глобальними ланцюгами постачання, регуляторними бар'єрами та нерівномірністю вигод для різних країн. Такий баланс позитивних і негативних чинників визначає сучасні тенденції розвитку логістики та потребує адаптації з боку компаній для максимізації вигод від глобальної торгівлі.

Висновки до другого розділу

1. Сучасні торговельні угоди значно впливають на регіональну економічну інтеграцію, стимулюючи економічну співпрацю, розвиток інфраструктури та конкурентоспроможність у регіонах. Умови цих угод створюють можливості для зростання експорту та сприяють розвитку інфраструктурних проектів, що підтримують економічний розвиток країн-учасниць. Наприклад, такі угоди як ЄС, NAFTA (тепер USMCA) та АРЕС полегшують переміщення товарів, послуг і капіталу, підвищуючи економічну стійкість регіонів.

Однак регіоналізація може також посилювати конкуренцію серед учасників, особливо у сферах з різним рівнем розвитку інфраструктури та

технологій. Угода USMCA з новими правилами для автомобільної галузі та умовами праці, наприклад, підкреслює прагнення зміцнити внутрішній виробничий ланцюг та підвищити рівень життя працівників. Таким чином, торговельні угоди в регіональному контексті служать каталізатором економічного розвитку, залежно від здатності країн адаптуватися до нових умов торгівлі.

2. Глобальні торговельні угоди мають значний вплив на розвиток логістичної сфери, сприяючи зростанню обсягів міжнародної торгівлі та створенню нових ланцюгів постачання. Інтеграційні процеси, стимульовані такими угодами, підвищують роль логістичної інфраструктури як ключового елемента конкурентоспроможності країн і регіонів. Логістичні хаби, порти й транспортні коридори відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного переміщення товарів, капіталу та інформації, що значно покращує загальну продуктивність логістичних операцій.

Прикладом значного впливу глобальних угод є зростання обсягів контейнерних перевезень, які в 2023 році досягли 830 мільйонів TEU, що на 7% більше, ніж у попередньому році. Ця тенденція демонструє інтенсифікацію міжнародної торгівлі та підвищення попиту на послуги логістики, що, своєю чергою, вимагає постійного розвитку інфраструктури та впровадження інноваційних рішень у сфері управління ланцюгами постачання.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ УГОД

3.1. Напрями оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод

Оптимізація ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод є важливим елементом успішної адаптації підприємств до нових умов ринку. Глобалізація та інтеграція економік ускладнюють логістичні операції, змушуючи компанії переглядати традиційні підходи до управління ланцюгами постачання. Враховуючи збільшення міжнародних перевезень, необхідність відповідати новим регуляторним вимогам і зростання конкуренції, підприємства повинні впроваджувати сучасні рішення, спрямовані на покращення ефективності, гнучкості та стійкості їх логістичних операцій.

На рис. 3.1 зображена модель оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод.

Рис. 3.1. Модель оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій

Джерело: складено автором за матеріалами [26]

Опишемо кожний шлях оптимізації детальніше.

Диверсифікація джерел постачання є ключовим аспектом оптимізації ланцюгів постачання, який набуває особливої актуальності в контексті глобальних торговельних угод. Цей підхід забезпечує підприємствам можливість зменшити залежність від обмеженої кількості постачальників, що критично важливо для зниження ризиків, пов'язаних із перебоями в постачанні та іншими негативними чинниками, такими як економічні або політичні кризи.

В рамках глобальних торговельних угод, таких як Регіональна угода про всебічне економічне партнерство (RCEP), підприємства отримують доступ до нових ринків і можливостей, що значно розширює їхні горизонти для налагодження економічних зв'язків. RCEP, укладена країнами Азії та Океанії, забезпечила створення однієї з найбільших торговельних зон у світі, яка об'єднує численні економіки з різними рівнями розвитку та виробничими можливостями [16].

Внаслідок інтеграції в межах RCEP, підприємства в Азії отримали значні переваги, які сприяють диверсифікації їхніх ланцюгів постачання. Наприклад, компанії можуть тепер вибирати з широкого спектру постачальників, що дозволяє зменшити залежність від одного чи кількох джерел постачання. Це знижує ризики, пов'язані з можливими перебоями в постачаннях через локальні економічні чи політичні кризи, природні катастрофи чи інші непередбачувані обставини. Якщо один постачальник стикається з труднощами, компанії можуть швидше переключитися на альтернативні джерела постачання, зменшуючи вплив негативних подій на весь ланцюг постачання [5].

Диверсифікація постачальників також дозволяє підприємствам краще справлятися з глобальними потрясіннями, такими як пандемії або економічні рецесії. Під час COVID-19, наприклад, багатоступеневі ланцюги постачання показали свою вразливість до перерв у виробництві і транспортуванні. Проте компанії, які реалізували стратегії диверсифікації постачальників, змогли

швидше адаптуватися до нових умов, зменшивши негативний вплив пандемії на свої операції.

Окрім того, диверсифікація джерел постачання в рамках глобальних угод сприяє підвищенню стійкості до зовнішніх ризиків завдяки зменшенню концентрації поставок в одній географічній або політичній зоні. Це забезпечує більшу гнучкість у відповідь на зміни на глобальному ринку, допомагає знижувати витрати і покращує загальну ефективність управління ланцюгами постачання. Диверсифікація джерел постачання, як стратегія оптимізації ланцюгів постачання, демонструє свою ефективність у реальному бізнес-середовищі, і кілька провідних компаній з різних галузей наочно ілюструють цей процес [83].

Apple Inc. є яскравим прикладом компанії, яка активно реалізує стратегію диверсифікації постачальників. Відповідно до інформації, доступної у звітах компанії та аналітичних оглядах, Apple розширює свою базу постачальників у відповідь на ризики, пов'язані з залежністю від одного чи кількох джерел. Наприклад, компанія диверсифікує постачання компонентів для своїх пристроїв, таких як чипи і дисплеї, через багатосторонні контракти з постачальниками з різних країн. Відомо, що Apple співпрацює з компаніями з Тайваню, Південної Кореї, Японії та США. Така стратегія дозволяє знижувати ризики, пов'язані з можливими перебоями в постачанні, як це було під час пандемії COVID-19 та глобального дефіциту чипів [15].

Toyota Motor Corporation також демонструє ефективність диверсифікації ланцюгів постачання. Після того як компанія стикнулася з перебоями в постачанні напівпровідників через пандемію, вона розширила свою мережу постачальників. Toyota уклала нові контракти з постачальниками з різних регіонів, включаючи нових партнерів в Азії і Північній Америці, щоб зменшити свою залежність від окремих постачальників. Крім того, компанія інвестує в розробку нових постачальників і розглядає можливість внутрішнього виробництва ключових компонентів, щоб забезпечити більшу автономію в ланцюгах постачання [36].

Walmart, один з найбільших роздрібних продавців у світі, також реалізує стратегії диверсифікації постачання для оптимізації своїх ланцюгів постачання. Компанія нещодавно підписала угоди з новими постачальниками в рамках свого плану зменшення залежності від традиційних джерел постачання і зменшення ризиків, пов'язаних із глобальними перебоями. Walmart також активно використовує технології для покращення управління запасами і постачанням, включаючи впровадження інноваційних рішень для моніторингу ланцюгів постачання і зменшення витрат [29].

Nestle, світовий лідер у виробництві продуктів харчування та напоїв, використовує стратегію диверсифікації постачання для забезпечення стабільності і надійності своєї глобальної мережі постачання. Наприклад, Nestlé укладає контракти з численними постачальниками сировини з різних країн для забезпечення постійності постачань і зниження ризиків, пов'язаних з локальними економічними і політичними кризами. Це дозволяє компанії підтримувати стабільність виробництва і знижувати вразливість до перебоїв у постачанні [19].

Samsung Electronics активно реалізує стратегії диверсифікації постачальників для зменшення впливу зовнішніх ризиків на свою продукцію. Компанія укладає контракти з постачальниками з різних частин світу для компонентів своїх електронних пристроїв. Наприклад, Samsung має постачальників дисплеїв і чипів в Південній Кореї, Японії та Китаї, що дозволяє зменшити ризики, пов'язані з перебоями у постачанні через політичні чи економічні нестабільності в окремих регіонах [50].

Таким чином, диверсифікація джерел постачання, що стимулюється глобальними торговельними угодами, не тільки знижує ризики, пов'язані з постачанням, але й підвищує загальну стійкість та адаптивність ланцюгів постачання. Це дозволяє підприємствам ефективніше реагувати на глобальні економічні та політичні виклики, зберігаючи конкурентоспроможність у динамічному міжнародному середовищі.

Регіоналізація ланцюгів постачання, як ключовий аспект сучасних стратегій оптимізації, включає стратегічне скорочення географічної відстані між постачальниками і виробничими потужностями. Цей підхід має вагоме значення для підвищення ефективності ланцюгів постачання, адже він дозволяє компаніям знижувати витрати на транспортування, зменшувати вплив коливань вартості енергоносіїв та покращувати управління запасами. У рамках глобальної економіки регіоналізація стає особливо важливою для компаній, що прагнуть оптимізувати свої ланцюги постачання [21].

Одним з прикладів успішної реалізації стратегії регіоналізації є угода між США, Канадою та Мексикою (USMCA), яка набула чинності у липні 2020 року. Ця угода, що замінила попередню NAFTA, була спрямована на стимулювання економічної інтеграції між трьома країнами Північної Америки, зокрема у сфері торгівлі та постачання. USMCA передбачає значні зміни у тарифних політиках, інтелектуальній власності та електронній торгівлі, що вплинули на динаміку ланцюгів постачання в регіоні [68].

Однією з основних переваг регіоналізації в рамках USMCA є скорочення часу і витрат на транспортування між США, Мексикою і Канадою. Угода забезпечила зниження тарифів на багато товарів та спростила митні процедури, що дозволило зменшити витрати на доставку та пришвидшити процеси транспортування. Це важливо для галузей, де швидкість постачання критична, наприклад, у автомобільній промисловості, де частини і компоненти мають бути доставлені вчасно для збірки [75].

Зменшення географічної відстані між постачальниками і виробничими потужностями також позитивно впливає на управління запасами. Компанії, які реалізують регіоналізовані ланцюги постачання, можуть ефективніше планувати свої запаси, знижуючи необхідність у великих складах і зменшуючи витрати на їх утримання. Оскільки постачання відбувається швидше і на коротші відстані, компанії можуть краще контролювати рівень запасів і зменшити ймовірність виникнення дефіциту чи надлишків товарів.

Важливим аспектом є також покращення контролю якості продукції. Регіоналізація дозволяє підприємствам краще контролювати процеси постачання і виробництва, завдяки більш тісній взаємодії з постачальниками. Це дозволяє своєчасно виявляти і вирішувати проблеми з якістю, що є критично важливим для підтримання стандартів продукції та задоволення вимог споживачів.

Крім того, регіоналізація ланцюгів постачання допомагає зменшити логістичні ризики, пов'язані з довгими і складними ланцюгами постачання. Зменшення географічної відстані дозволяє швидше реагувати на зміни попиту і непередбачені обставини, що є важливим фактором в умовах глобальних економічних потрясінь чи природних катастроф. Це також сприяє зменшенню впливу коливань вартості енергоносіїв, оскільки коротші ланцюги постачання зменшують потребу в транспортуванні на великі відстані, що може бути витратним і нестабільним [82].

Регіоналізація ланцюгів постачання демонструє свою ефективність у конкретних випадках, де компанії використовують стратегії для скорочення географічної відстані та оптимізації своїх процесів.

General Motors (GM), один з найбільших автомобільних виробників у Північній Америці, активно використовує стратегію регіоналізації в рамках угоди USMCA. Компанія оптимізувала свої ланцюги постачання шляхом переміщення частини виробничих потужностей і постачальників ближче до своїх заводів у США, Мексиці та Канаді. Це дозволило GM зменшити витрати на транспортування компонентів і зменшити час на постачання деталей, що критично важливо для зменшення простоїв на конвеєрі та забезпечення своєчасного виробництва автомобілів. В результаті, GM підвищила свою конкурентоспроможність і знизила витрати [90].

Ford Motor Company також застосовує регіоналізацію у своїх ланцюгах постачання. У відповідь на зміни, передбачені угодою USMCA, Ford змінила свою стратегію постачання, уклавши контракти з новими постачальниками в Північній Америці. Зокрема, компанія переорієнтувала постачання

компонентів для автомобілів, таких як трансмісії та електроніка, з інших континентів на більш близькі регіони. Це дозволило Ford зменшити витрати на транспортування і прискорити процеси постачання, що позитивно вплинуло на ефективність виробництва та зменшило витрати [14].

Whirlpool, світовий лідер у виробництві побутової техніки, також реалізує стратегію регіоналізації у своїх ланцюгах постачання. Компанія використовує угоду USMCA для зміцнення регіональних ланцюгів постачання, перенаправляючи постачання компонентів та матеріалів з Південної Америки та інших віддалених ринків на постачальників у США та Канаді. Це дозволяє Whirlpool знижувати витрати на транспортування, зменшувати витрати на управління запасами та забезпечувати більш швидке реагування на зміни попиту [71].

Mondelez International, глобальна компанія у сфері продуктів харчування, використовує регіоналізацію для оптимізації своїх ланцюгів постачання. Після впровадження угоди USMCA, Mondelez скоротила відстань між постачальниками і своїми виробництвами в Північній Америці. Це дозволило зменшити витрати на транспортування сировини та підвищити ефективність управління запасами. Компанія також покращила контроль якості та швидкість виробництва, завдяки чому змогла швидше адаптуватися до змін в попиті та забезпечити своєчасне постачання продукції до ринків [13].

Dell Technologies використовує регіоналізацію для оптимізації своїх ланцюгів постачання в межах Північної Америки. Після впровадження угоди USMCA компанія оптимізувала свої ланцюги постачання шляхом укладання угод з постачальниками компонентів у США та Мексиці. Це дозволило Dell знизити витрати на транспортування, зменшити час на доставку та покращити управління запасами, забезпечуючи більш швидкий доступ до компонентів для складання комп'ютерної техніки [28].

Procter & Gamble, глобальний виробник споживчих товарів, активно реалізує стратегії регіоналізації в своїх ланцюгах постачання. В рамках угоди USMCA компанія адаптувала свої ланцюги постачання, перенаправивши

частину постачання і виробництва на ближчі ринки в Північній Америці. Це дозволило знизити витрати на транспортування і підвищити гнучкість у реагуванні на коливання попиту на споживчі товари, зокрема на засоби гігієни та побутову хімію [36].

Таким чином, регіоналізація ланцюгів постачання в межах угоди USMCA не тільки оптимізує витрати на транспортування і управління запасами, але й покращує контроль якості продукції і зменшує логістичні ризики. Цей підхід дозволяє підприємствам досягати вищої ефективності, гнучкості та стійкості у своїх операціях, що є критично важливим у сучасному динамічному бізнес-середовищі.

Цифровізація ланцюгів постачання представляє собою критично важливий аспект оптимізації в умовах глобальних торговельних угод, завдяки впровадженню сучасних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, Інтернет речей (IoT) та аналітика великих даних. Ці інновації сприяють значному покращенню прозорості, контролю та ефективності логістичних операцій, що є важливими факторами для підтримання конкурентоспроможності на глобальному ринку (рис. 3.2).

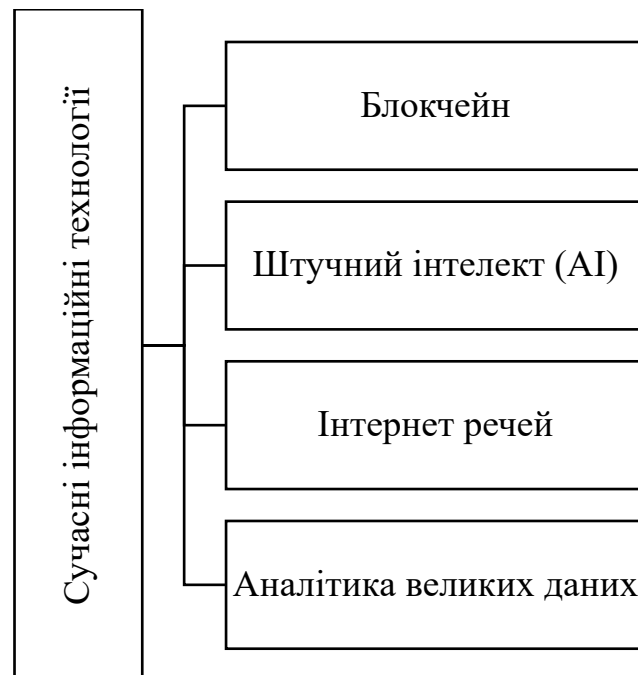

Рис. 3.2. Сучасні інформаційні технології

Джерело: складено автором за даними [16]

Блокчейн, як технологія, значно трансформує управління ланцюгами постачання завдяки своїй здатності забезпечити високий рівень прозорості та безпеки інформації. Основною особливістю блокчейн-технології є її здатність створювати незмінний і прозорий реєстр всіх транзакцій, що здійснюються у межах ланцюга постачання. Цей реєстр, або блокчейн, є розподіленим, що означає, що інформація зберігається не в одному центральному місці, а на численних комп'ютерах (вузлах) у мережі. Кожен учасник ланцюга постачання має доступ до однакових даних, що значно підвищує рівень прозорості і надійності системи [16].

В основі блокчейн-технології лежить ідея незмінності даних. Кожна транзакція записується в блок, який додається до вже існуючих блоків у хронологічному порядку. Ці блоки пов'язані між собою криптографічно, що робить неможливим змінювати інформацію без модифікації всіх наступних блоків і отримання консенсусу від учасників мережі. Таке структурне рішення суттєво знижує ризик шахрайства та підробок, оскільки будь-яка спроба змінити дані буде миттєво виявлена і заблокована [21].

Зокрема, у сфері міжнародної торгівлі, де ланцюги постачання часто перетинають кордони і залучають безліч учасників, забезпечення прозорості походження товарів та відповідності регуляторним вимогам є критично важливим. Блокчейн дозволяє створити єдиний джерело інформації про кожен товар, включаючи дані про його походження, етапи переміщення, умови зберігання та інші критичні деталі. Це особливо корисно в умовах, коли довіра між учасниками є обмеженою або коли існує високий ризик контрабанди і підробок [39].

Конкретним прикладом успішного застосування блокчейн-технологій у ланцюгах постачання є проект IBM Food Trust, який був розроблений у співпраці з компанією Walmart. Система IBM Food Trust використовує блокчейн для відстеження продуктів харчування від фермерських господарств до супермаркетів. Завдяки цьому споживачі і всі учасники ланцюга постачання

можуть перевірити, звідки походить продукт, які етапи він пройшов і за яких умов зберігався. Це дозволяє Walmart швидше і ефективніше реагувати на проблеми з безпекою продуктів, скорочуючи час на відстеження і вилучення небезпечних товарів з полиць. Зокрема, у випадку з рікторами лістенів і при усуненні проблем, пов'язаних із харчовою безпекою, блокчейн дозволяє Walmart зменшити час від виявлення проблем до їх вирішення з тижнів до кількох днів [47].

Ще одним прикладом є компанія De Beers, світовий лідер у видобутку та продажу діамантів, яка використовує блокчейн для забезпечення прозорості у ланцюгу постачання діамантів. Проект Tracr, розроблений De Beers, дозволяє відстежувати кожен діамант від моменту його видобутку до кінцевого споживача. Це допомагає боротися з контрабандою і фінансуванням конфліктів, оскільки споживачі можуть бути впевнені, що придбані ними діаманти не є частиною незаконних або етично сумнівних ланцюгів постачання [22].

Maersk, один з найбільших контейнерних перевізників у світі, також інтегрує блокчейн у свою діяльність через проект TradeLens у партнерстві з IBM. TradeLens надає всім учасникам ланцюга постачання можливість отримувати і оновлювати інформацію про відправлення вантажів у режимі реального часу. Це дозволяє спростити і прискорити митні процедури, зменшити адміністративні витрати та підвищити загальну ефективність логістичних операцій. У результаті компанії можуть зменшити час обробки документів і спростити процеси митного очищення [99].

Таким чином, блокчейн-технологія стає важливим інструментом для оптимізації ланцюгів постачання в умовах глобальної торгівлі. Вона забезпечує високий рівень прозорості та безпеки, що дозволяє підприємствам знижувати ризики шахрайства і підробок, покращувати управління ланцюгами постачання та відповідати регуляторним вимогам.

Штучний інтелект (AI) став важливим інструментом для вдосконалення прогнозування попиту і управління запасами, що є критичними аспектами

ефективного функціонування ланцюгів постачання. Завдяки використанню алгоритмів машинного навчання, AI здатний аналізувати величезні обсяги даних, що дозволяє підприємствам отримувати глибші і точніші прогнози щодо потреб ринку. Це, в свою чергу, дозволяє оптимізувати рівень запасів і знижувати витрати, пов'язані зі зберіганням товарів, а також уникати ситуацій надлишкових запасів або дефіциту товарів.

Процес прогнозування попиту з використанням AI включає збір та обробку даних з різних джерел, таких як історичні дані продажів, сезонні коливання, тенденції ринку, економічні показники та соціальні медіа. Машинне навчання дозволяє виявити складні шаблони і кореляції в цих даних, які б були важко помітити традиційними методами аналізу. Моделі AI можуть швидко адаптуватися до змін у поведінці споживачів і ринкових умов, забезпечуючи точніші прогнози попиту і дозволяючи компаніям більш ефективно планувати свої запаси [1].

Один з найбільш яскравих прикладів використання AI у прогнозуванні попиту і управлінні запасами — компанія Amazon. Amazon застосовує розвинені алгоритми машинного навчання для аналізу даних про покупки, перегляди товарів, поведінку користувачів та інші фактори. Це дозволяє їй точно прогнозувати попит на товари в різних регіонах і оптимізувати розміщення запасів на складах. В результаті, Amazon може швидше і точніше реагувати на зміни попиту, знижувати витрати на зберігання та забезпечувати високий рівень обслуговування клієнтів [100].

Ще одним важливим прикладом є Walmart, яка використовує штучний інтелект для оптимізації управління запасами і прогнозування попиту. Walmart інтегрує AI у свою систему управління ланцюгами постачання, щоб точно визначати, які продукти необхідно поповнити на полицях, в яких регіонах і коли. Алгоритми AI аналізують величезні обсяги даних, включаючи історичні продажі, інформацію про погоду, святкові періоди і тенденції покупок, щоб забезпечити оптимальні рівні запасів і зменшити надлишкові витрати [5].

Zara, світовий лідер у роздрібній торгівлі одягом, також впроваджує AI для управління своїми запасами. Компанія використовує AI для збору та аналізу даних про продажі в режимі реального часу, що дозволяє їй швидко адаптувати свій асортимент і оперативно реагувати на модні тенденції. Це дає змогу Zara зменшити кількість непроданого товару і скоротити витрати на зберігання, а також забезпечити швидке оновлення асортименту в магазинах відповідно до змінюваного попиту.

Штучний інтелект також знаходить широке застосування в автоматизації процесів приймання і обробки замовлень. AI може автоматично обробляти замовлення, перевіряти їх на наявність товарів, генерувати етикетки для відправлень і навіть управляти складськими запасами без людського втручання. Це значно зменшує часові витрати, які були б витрачені на ручне управління, і знижує ймовірність помилок, які можуть виникнути при традиційних методах обробки [55].

Наприклад, компанія Alibaba використовує AI для автоматизації процесів у своїй платформі електронної комерції. AI допомагає швидше обробляти замовлення, автоматизувати управління запасами і вдосконалювати обробку повернень. Це дозволяє Alibaba підвищити ефективність своїх операцій і забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів.

Таким чином, штучний інтелект відіграє ключову роль у вдосконаленні прогнозування попиту та управління запасами, завдяки своїй здатності аналізувати великі обсяги даних і автоматизувати численні процеси. Реальні приклади компаній, таких як Amazon, Walmart, Zara та Alibaba, демонструють значні переваги, які AI приносить у ці сфери, підвищуючи ефективність ланцюгів постачання і знижуючи витрати.

Інтернет речей (IoT) перетворює традиційні підходи до управління ланцюгами постачання, надаючи компаніям можливість інтегрувати фізичні об'єкти в цифрову екосистему та забезпечувати безперервний моніторинг і управління. Технології IoT, зокрема сенсори, здатні забезпечити цінну інформацію про стан товарів у режимі реального часу, що дозволяє зберігати

і підтримувати високий рівень якості товарів протягом всього ланцюга постачання [33].

За допомогою IoT компанії можуть відстежувати різноманітні параметри, такі як температура, вологість, тиск і інші умови зберігання. Це особливо важливо для продуктів, які є чутливими до змін температури або вологості, таких як харчові продукти, фармацевтичні препарати або косметичні товари. Сенсори, інтегровані в упаковку або контейнер, можуть постійно збирати дані про умови зберігання і передавати їх у центральну систему моніторингу [18].

Один з найяскравіших прикладів використання IoT для моніторингу якості товарів представлений Coca-Cola. Компанія використовує IoT-сенсори для відстеження температури і стану напоїв у своїх транспортних контейнерах і складах. Це дозволяє забезпечити, що напої підтримуються при оптимальних умовах, що в свою чергу забезпечує якість продукту до моменту його прибуття до кінцевого споживача. Інтеграція сенсорів у систему IoT також дозволяє Coca-Cola швидко реагувати на будь-які відхилення від стандартних умов зберігання, що допомагає зменшити кількість дефектних продуктів [26].

Maersk, один з найбільших світових контейнерних перевізників, також активно використовує IoT для оптимізації своїх логістичних операцій. За допомогою IoT-технологій Maersk контролює стан контейнерів в реальному часі, включаючи температуру, вологість і навіть рівень вуглекислого газу. Це дозволяє компанії забезпечити оптимальні умови зберігання для товарів, які потребують специфічних умов, таких як медикаменти або живі організми. Впровадження IoT-технологій допомогло Maersk знизити ризики втрат і псування вантажів, покращити точність доставки та зменшити витрати на обслуговування контейнерів [12].

Ще одним прикладом є Walmart, яка використовує IoT для моніторингу своєї логістичної мережі. Walmart інтегрує сенсори в систему управління складом і транспортуванням, що дозволяє їй відстежувати і оптимізувати процеси на всіх етапах ланцюга постачання. Наприклад, IoT-сенсори

допомагають Walmart управляти запасами у реальному часі, зменшувати час, необхідний для поповнення складів, і скорочувати витрати на транспортування завдяки оптимізації маршрутів доставки [69].

Інтеграція IoT у логістичні процеси не лише покращує контроль за умовами зберігання товарів, але й дозволяє значно оптимізувати маршрути доставки. Використання сенсорів для моніторингу дорожнього трафіку та стану доріг допомагає компаніям зменшити витрати на транспортування, скоротити час доставки та підвищити загальну ефективність логістичних операцій. Це особливо важливо в умовах зростаючої конкуренції та потреби в оперативності, де кожен зекономлений момент часу і кожен знижений витрат можуть стати критичними для успіху компанії.

Таким чином, технології Інтернету речей надають значні переваги в управлінні ланцюгами постачання, забезпечуючи краще контролювання якості товарів, оптимізацію логістичних процесів і зменшення витрат. Конкретні приклади використання IoT компаніями, такими як Coca-Cola, Maersk і Walmart, демонструють, як ці технології можуть ефективно покращувати прозорість і управління на всіх етапах ланцюга постачання, підвищуючи загальну ефективність і конкурентоспроможність.

Аналітика великих даних (Big Data) суттєво змінює управління ланцюгами постачання, надаючи підприємствам нові можливості для оптимізації їхніх операцій. Зокрема, можливості аналізу великої кількості даних, які накопичуються в процесі постачання, дозволяють компаніям отримувати глибокі інсайти про ринкові тенденції, поведінку споживачів та ефективність постачальників. Це, в свою чергу, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень, зменшення ризиків і підвищення загальної ефективності стратегій управління постачанням [44].

Аналіз великих даних передбачає використання потужних аналітичних інструментів і алгоритмів для обробки та інтерпретації обсягів даних, які є занадто великими і складними для традиційних методів обробки. Це включає дані з різних джерел, таких як транзакції, зворотний зв'язок від клієнтів, дані

про виробництво та постачання, а також зовнішні фактори, такі як економічні умови та тенденції в галузі.

Amazon є яскравим прикладом компанії, яка успішно інтегрує аналітику великих даних у свою стратегію управління ланцюгами постачання. Amazon використовує великий обсяг даних для прогнозування попиту, управління запасами та оптимізації логістичних процесів. Завдяки потужним аналітичним платформам, Amazon може передбачити, які товари будуть популярні в майбутньому, та відповідно налаштувати свої запаси і логістичні операції. Це дозволяє компанії зменшити витрати на зберігання і уникнути ситуацій із надлишковими або дефіцитними запасами [33].

В Walmart аналітика великих даних застосовується для вдосконалення управління запасами та прогнозування попиту. Walmart використовує аналітичні інструменти для збору та обробки даних про продажі, поведінку споживачів і ринкові тенденції. Це дозволяє компанії оперативно реагувати на зміни в попиті, оптимізувати запаси в магазинах і розподільчих центрах, а також знижувати витрати на транспортування і зберігання товарів. Крім того, Walmart використовує аналітику великих даних для вдосконалення своїх поставок, аналізуючи ефективність постачальників та виявляючи можливості для поліпшення [22].

UPS (United Parcel Service) також активно використовує аналітику великих даних для оптимізації своїх логістичних процесів. Компанія застосовує аналітичні моделі для планування маршрутів доставки, управління автопарком і прогнозування обсягів перевезень. Аналітика дозволяє UPS покращити ефективність своїх логістичних операцій, зменшити витрати на паливо та зменшити вплив на навколишнє середовище. Наприклад, UPS використовує алгоритми для оптимізації маршрутів доставки, що дозволяє зменшити кількість непотрібних зупинок і знижувати загальний час в дорозі [39].

Завдяки аналітиці великих даних підприємства можуть отримати цінні інсайти для прийняття стратегічних рішень на основі реальних даних, що

дозволяє їм адаптувати свої стратегії до змінюваних умов ринку і підвищити свою конкурентоспроможність. Розширене використання аналітики також допомагає зменшити ризики, пов'язані з коливаннями попиту, нестабільністю постачання і економічними умовами, забезпечуючи підприємствам здатність швидко і ефективно реагувати на зовнішні і внутрішні виклики.

Таким чином, аналітика великих даних надає компаніям потужний інструмент для покращення управління ланцюгами постачання, забезпечуючи точніші прогнози, кращу видимість і більш ефективне управління запасами, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню загальної продуктивності і зменшенню витрат.

Отже, цифровізація ланцюгів постачання, завдяки інтеграції таких технологій, як блокчейн, штучний інтелект, Інтернет речей та аналітика великих даних, дозволяє значно підвищити прозорість, контроль і ефективність логістичних операцій. Це є ключовим аспектом для підприємств, які прагнуть адаптуватися до вимог глобальних торговельних угод і забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку.

Автоматизація процесів управління запасами є критичним аспектом оптимізації ланцюгів постачання, особливо в умовах глобальних торговельних угод, які значно розширюють ринки і підвищують складність управлінських завдань. Глобалізація та інтеграція ринків призводять до збільшення обсягів товарообігу та зростання вимог до точності прогнозування попиту і планування постачання. Автоматизація управління запасами не тільки зменшує людську помилку і підвищує оперативність, але й дозволяє підприємствам знижувати витрати і покращувати ефективність ланцюгів постачання [21].

Застосування автоматизованих систем в управлінні запасами забезпечує більш точне прогнозування потреб споживачів через використання алгоритмів машинного навчання і штучного інтелекту (AI). Такі системи аналізують величезні обсяги даних, включаючи історичні дані про продажі, сезонні коливання, тенденції ринку та інші фактори, що впливають на попит.

Результати такого аналізу дозволяють створювати точні прогнози попиту і оптимізувати рівень запасів, що в свою чергу зменшує ризик накопичення надлишкових запасів або дефіциту товарів.

Walmart є прикладом компанії, яка успішно впровадила автоматизацію управління запасами для підвищення ефективності своїх операцій. Walmart використовує розвинуті автоматизовані системи для моніторингу і управління запасами в реальному часі. Ці системи дозволяють компанії точно прогнозувати попит на свої товари, оптимізувати розподіл запасів по магазинах і знижувати витрати на зберігання. В результаті Walmart знижує витрати на логістику і підвищує рівень обслуговування клієнтів [36].

Amazon також є важливим прикладом успішного впровадження автоматизованих систем управління запасами. Використовуючи передові технології AI та аналітики даних, Amazon здатна ефективно управляти величезними обсягами товарів у своїх розподільчих центрах. Автоматизовані системи допомагають компанії не тільки прогнозувати попит і підтримувати оптимальний рівень запасів, але й автоматизувати процеси складування та обробки замовлень. Це призводить до значного зниження витрат на зберігання і обробку товарів, а також до підвищення швидкості і точності виконання замовлень [35].

Ще одним прикладом є Zara, яка використовує автоматизацію управління запасами для підтримки високого рівня швидкості і гнучкості в модній індустрії. Zara впровадила автоматизовані системи для моніторингу товарів на всіх етапах ланцюга постачання — від постачання до роздрібних магазинів. Завдяки цьому компанія може оперативно реагувати на зміни в попиті і швидко адаптувати свій асортимент, що дозволяє зменшити витрати на зберігання і зменшити ризики, пов'язані з модними трендами [60].

Автоматизація процесів управління запасами також має важливе значення для зменшення витрат на зберігання товарів, які можуть скоротитися на 15-20% завдяки точнішому прогнозуванню і оптимізації рівня запасів. Це дозволяє компаніям не лише знижувати витрати, але й підвищувати свою

конкурентоспроможність на глобальному ринку. Використання автоматизованих систем управління запасами забезпечує високий рівень точності і оперативності, що є критично важливим для успішного функціонування в умовах швидко змінюваних ринкових умов і вимог.

Таким чином, автоматизація управління запасами не тільки дозволяє зменшити витрати і покращити ефективність операцій, але й допомагає підприємствам краще адаптуватися до глобальних торговельних угод і умов ринку. Це сприяє підвищенню гнучкості, зменшенню ризиків і забезпеченню високої якості обслуговування клієнтів.

Умови глобальної торгівлі постійно піддаються впливу непередбачуваних подій, таких як пандемії, геополітичні конфлікти або природні катастрофи, які створюють значні ризики для стабільності ланцюгів постачання. Тому підвищення стійкості ланцюгів постачання є критично важливим аспектом їх оптимізації в умовах глобальних потрясінь. Підприємства повинні адаптувати свої стратегії управління постачанням, щоб забезпечити гнучкість і швидкість реагування на кризові ситуації [31].

Одним з основних шляхів підвищення стійкості ланцюгів постачання є створення багаторівневих систем, які дозволяють підприємствам мати резервні опції для постачання та транспортування. Це передбачає інтеграцію резервних постачальників, альтернативних маршрутів транспортування та розподіл виробництв на кілька географічних регіонів. Такий підхід дозволяє зменшити залежність від окремих постачальників або країн і забезпечити безперервність постачання в умовах криз.

Наприклад, під час пандемії COVID-19 багато компаній були змушені переглянути свої стратегії постачання у відповідь на перебої в ланцюгах постачання та закриття кордонів. Apple Inc. стала яскравим прикладом компанії, яка адаптувала свої ланцюги постачання до нових умов. Apple зменшила залежність від постачальників з одного регіону, перенісши частину виробничих потужностей з Китаю до інших країн, таких як Індія і В'єтнам. Це

дозволило їй знизити ризики, пов'язані з можливими перебоями в одній країні, і забезпечити більшу гнучкість у виробництві [44].

Toyota, автомобільний гігант, також внесла значні зміни у свої стратегії управління постачанням. Після відомого землетрусу в Японії у 2011 році, Toyota реалізувала концепцію "Just-in-Case" у доповнення до своєї традиційної моделі "Just-in-Time". Це включало створення запасів критичних компонентів та налагодження нових партнерств з альтернативними постачальниками. У результаті, компанія змогла краще впоратися з наступними глобальними потрясіннями і забезпечити неперервність виробництва [70].

Ще одним прикладом є Unilever, глобальна компанія з виробництва споживчих товарів. Після пандемії Unilever активно впровадила стратегії диверсифікації ланцюгів постачання, створюючи додаткові запаси і налагоджуючи нові постачальницькі мережі. Компанія також інтегрувала нові технології для моніторингу і управління ризиками, що дозволило їй швидше реагувати на зміни попиту і забезпечити стабільність постачання в умовах нестабільності [20].

Крім того, для підвищення стійкості підприємства можуть використовувати концепцію "гнучких ланцюгів постачання", яка передбачає створення можливостей для швидкої адаптації до змінюваних умов. Це включає в себе інвестування в технології для відстеження і аналізу даних, що дозволяють виявляти потенційні ризики і своєчасно вживати заходів для їх усунення.

Таким чином, для підвищення стійкості ланцюгів постачання до глобальних потрясінь підприємства повинні зосередитися на побудові багаторівневих систем постачання, диверсифікації джерел і впровадженні нових технологій для покращення управлінських процесів. Це дозволяє знижувати ризики, підвищувати гнучкість і забезпечувати неперервність постачання в умовах глобальних викликів.

Екологічна стійкість набирає дедалі більшого значення в оптимізації логістичних стратегій, особливо в контексті глобальних торговельних угод. В

умовах зростаючого тиску з боку урядів, споживачів і міжнародних організацій, компанії повинні активно враховувати екологічні аспекти у своїй діяльності. Це викликано не лише необхідністю дотримання нових регуляторних стандартів, але й змінами в споживчих перевагах, де все більше людей надають перевагу брендам, що демонструють відповідальне ставлення до навколишнього середовища [71].

Одним з ключових аспектів екологічної стійкості в логістиці є оптимізація маршрутів транспортування з метою зменшення викидів парникових газів. Впровадження технологій для планування оптимальних маршрутів дозволяє значно знизити витрати пального і, відповідно, зменшити викиди вуглекислого газу. Такі рішення часто включають використання систем управління транспортом (TMS) і геоінформаційних систем (GIS), які дозволяють аналізувати дані про трафік, погодні умови і інші фактори для вибору найбільш ефективних маршрутів. Наприклад, компанія DHL реалізувала глобальну ініціативу GoGreen, що включає в себе оптимізацію маршрутів доставки та впровадження електричних вантажівок і велосипедів для зменшення викидів CO₂. Завдяки цим зусиллям DHL досягла значного скорочення свого вуглецевого сліду [90].

Ще одним важливим аспектом є впровадження екологічно чистих транспортних засобів. Сучасні компанії інвестують в оновлення своїх автопарків, переходячи на електричні або гібридні вантажівки, що зменшує їхній екологічний вплив. Компанія Maersk, один з найбільших контейнерних перевізників у світі, активно працює над зменшенням викидів від своїх контейнеровозів. У 2020 році Maersk оголосила про плани інвестувати в розробку і впровадження нових технологій для зменшення викидів CO₂ від своїх суден, зокрема, шляхом переходу на безвуглецеве паливо і електричні двигуни [39].

Впровадження енергоефективних технологій у логістичних процесах також є критично важливим для досягнення екологічної стійкості. Це може включати встановлення енергоефективного освітлення на складах,

використання систем рекуперації тепла і оптимізацію систем кондиціонування. Компанія Walmart активно реалізує програму зі скорочення споживання енергії у своїх розподільчих центрах. Walmart використовує передові системи енергетичного менеджменту і впроваджує технології для зменшення споживання енергії, що дозволяє їй не лише знижувати витрати, але й досягати важливих екологічних цілей [7].

Важливим аспектом екологічної стійкості є також соціальна відповідальність компаній, яка включає в себе підвищення прозорості та підзвітності у сфері екологічного впливу. Компанії повинні відкрито звітувати про свої зусилля у сфері сталого розвитку і бути готовими до незалежних перевірок. Наприклад, Unilever публікує річні звіти про свою екологічну діяльність, в яких детально описує свої досягнення та цілі в області сталого розвитку [18].

В цілому, екологічна стійкість стає невід'ємною частиною сучасних логістичних стратегій. Підприємства, що активно впроваджують екологічні ініціативи, не тільки знижують свій екологічний слід, але й підвищують свою конкурентоспроможність, адже споживачі все більше уваги приділяють питанням сталого розвитку і екологічної відповідальності.

Таким чином, оптимізація ланцюгів постачання в умовах дії глобальних торговельних угод є багатогранним процесом, який включає диверсифікацію джерел постачання, регіоналізацію виробничих потужностей, впровадження цифрових технологій, автоматизацію управління запасами, забезпечення стійкості до потрясінь і екологічну відповідальність. Ці заходи дозволяють підприємствам адаптуватися до нових умов глобальної торгівлі, підвищувати свою конкурентоспроможність і стійкість у мінливому глобальному середовищі.

3.2. Перспективні аспекти розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод

Перспективні аспекти розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод формуються під впливом декількох ключових тенденцій, які визначають майбутнє цієї сфери. Зміни у глобальній економіці, прискорена цифровізація, екологічна стійкість, геополітичні фактори та інноваційні технології стають основними рушійними силами, що впливають на структуру і функціонування міжнародної логістики (рис. 3.3).

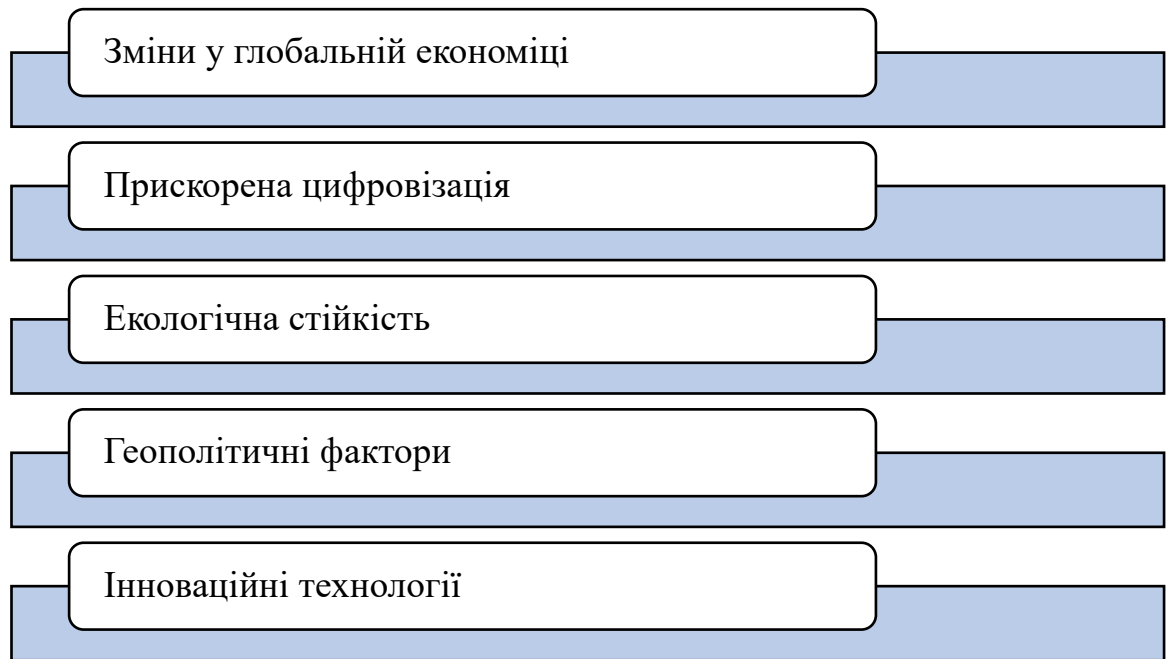

Рис. 3.3. Основні рушійні сили, що впливають на структуру та функціонування міжнародної логістики

Джерело: складено автором за даними [85]

Перший аспект стосується поглиблення інтеграції глобальних ланцюгів постачання, яке стає все більш очевидним під впливом сучасних глобальних торговельних угод, таких як Регіональна угода про всебічне економічне партнерство (RCEP) і Угода між США, Канадою та Мексикою (USMCA). Ці угоди не лише спрощують і розширюють правила міжнародної торгівлі, але й стимулюють розвиток нових логістичних коридорів, що, в свою чергу, веде до значного зростання попиту на транспортні та складські послуги [85].

Глобальні торговельні угоди створюють сприятливі умови для інтеграції ринків, що дозволяє підприємствам знижувати витрати на зовнішню торгівлю,

зменшувати митні бар'єри і стандартизувати правила. Це веде до збільшення обсягів товарообігу між країнами, що, в свою чергу, стимулює потребу в розширенні та модернізації транспортної і складської інфраструктури.

Наприклад, відповідно до прогнозів, загальний обсяг міжнародних перевезень у межах угоди RCEP зросте на 7-9% у період 2024-2030 років. Це прогнозоване зростання відображає не лише збільшення обсягів товарів, що переміщуються через нові логістичні коридори, але й потребу в вдосконаленні існуючої інфраструктури для забезпечення безперервного і ефективного транспортування товарів [71].

Зокрема, для підтримки цього зростання країни-учасники угоди RCEP, такі як Китай, Японія і Південна Корея, активно інвестують у модернізацію своїх транспортних коридорів. Ці інвестиції спрямовані на покращення інфраструктури портів, залізниць і автошляхів, а також на розвиток нових логістичних хабів. Вдосконалення портових потужностей включає модернізацію контейнерних терміналів та впровадження нових технологій для зменшення часу обробки вантажів. Оновлення залізничних мереж передбачає будівництво нових ліній, удосконалення існуючих маршрутів і впровадження сучасних систем управління рухом. Розширення автодоріг і створення нових логістичних хабів дозволяють зменшити затори та підвищити ефективність доставок [29].

Таким чином, інтеграція глобальних ланцюгів постачання, спричинена глобальними торговельними угодами, є каталізатором значних змін у сфері міжнародних перевезень і логістики. Цей процес вимагає комплексного підходу до модернізації інфраструктури та стратегічного планування для забезпечення ефективності та стійкості глобальних ланцюгів постачання в умовах зростаючого попиту і змінюваних ринкових умов.

Другий аспект розвитку міжнародної логістики полягає у впровадженні інноваційних технологій для оптимізації операцій. Штучний інтелект, автоматизація, блокчейн, а також Інтернет речей змінюють управління ланцюгами постачання та підвищують їхню ефективність. Використання

штучного інтелекту дозволяє значно підвищити точність прогнозування попиту і оптимізацію маршрутів перевезення, що знижує витрати на логістику. За оцінками аналітиків, у 2024-2028 роках автоматизація може знизити витрати на міжнародні перевезення на 15-20%, а також скоротити час обробки вантажів на митниці на 25-30% [48].

Екологічна стійкість також стає центральним елементом розвитку міжнародної логістики. Глобальні торговельні угоди, такі як Паризька кліматична угода, накладають обмеження на викиди парникових газів, що стимулює перехід на екологічно чисті види транспорту, використання відновлюваних джерел енергії та впровадження енергоефективних технологій у логістиці. Очікується, що до 2030 року частка електричного транспорту в глобальних логістичних операціях зросте до 25%, а викиди CO₂ у транспортному секторі можуть знизитися на 15-18%. Це передбачає активну підтримку з боку урядів і корпорацій для інвестицій в інноваційні екологічні технології [53].

Геополітичні фактори також продовжують відігравати значну роль у розвитку міжнародної логістики. Політична нестабільність у різних регіонах світу, торговельні війни та санкції можуть негативно впливати на ланцюги постачання, що вимагає від компаній більшої гнучкості у виборі маршрутів і партнерів. У цьому контексті регіональні торговельні угоди можуть забезпечити певний рівень захисту від глобальних потрясінь, але також підвищується необхідність побудови резервних ланцюгів постачання та впровадження стратегій ризик-менеджменту [47].

Цифровізація також продовжує відігравати вирішальну роль у розвитку міжнародної логістики. Використання цифрових платформ для управління логістикою, інтегрованих систем відстеження та інтелектуального аналізу даних стає стандартом для підприємств, які прагнуть покращити свої логістичні процеси. Це дозволяє підвищити прозорість і ефективність управління ланцюгами постачання, а також знижує ймовірність затримок і непередбачених витрат [31].

У рамках сучасних глобальних торговельних угод міжнародна логістика зазнає значних змін, які впливають на різні аспекти її функціонування. Прогнозовані трансформації в цій сфері зумовлені не лише інтеграцією нових технологій, але й підвищенням екологічних вимог та зростанням потреби в більш ефективних і стійких системах управління постачанням. Відповідно до цих змін, ключові аспекти міжнародної логістики, такі як обсяги перевезень, частка електротранспорту, рівень автоматизації, витрати та екологічний вплив, демонструють тенденції до суттєвих покращень (додаток А) [18].

Розвиток міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод охоплює низку перспективних напрямів, які допоможуть компаніям залишатися конкурентоспроможними на сучасному ринку. Зокрема, ключовими аспектами є інтеграція цифрових технологій і розширене використання аналітики великих даних, що дозволяє підвищити точність прогнозів і оптимізувати управління запасами. Підтримка гнучкості ланцюгів постачання через використання методів Just-in-Time та Just-in-Case дозволяє оперативно реагувати на зміни попиту, а впровадження автономних транспортних засобів і роботизованих систем завантаження-розвантаження підвищує ефективність логістичних процесів [88].

Іншим важливим напрямом є зниження екологічного впливу логістики через використання екологічних транспортних засобів і оптимізацію маршрутів, що відповідає зростаючим вимогам щодо екологічної стійкості. Спрощення митного комплаєнсу і розвиток стратегічних партнерств з 3PL та 4PL-провайдерами дозволяють скоротити витрати та покращити міжнародну координацію. Крім того, інвестиції в модернізацію логістичної інфраструктури, включаючи порти і транспортні коридори, сприяють підвищенню пропускної здатності та стійкості логістичних мереж, що є необхідним для адаптації до зростаючих обсягів міжнародної торгівлі [93].

Прогнозовані дані, представлені в табл. 3.1, ілюструють очікувані зміни, що будуть визначати еволюцію логістичних процесів до 2030 року, відображаючи як поточний стан, так і прогнозовані тенденції в цій динамічній

сфері. Аналіз цих даних дозволяє з'ясувати ключові напрями оптимізації та адаптації міжнародної логістики у відповідь на виклики та можливості, які виникають у контексті глобальних торговельних угод.

Таблиця 3.1

Очікувані зміни в міжнародній логістиці під впливом глобальних торговельних угод

Аспект	Поточний стан (2023 р.)	Прогноз на 2030 рік
Зростання обсягу перевезень	Зростання на 5-7% в ключових регіонах	Очікується зростання на 7-9%
Частка електротранспорту	Близько 8% у логістичних операціях	Очікується досягнення 25%
Автоматизація	Автоматизація на рівні 20%	Очікується досягнення 40-50%
Скорочення витрат	Скорочення на 10% завдяки цифровізації	Очікується скорочення на 20%
Зниження викидів CO2	Середнє зниження на 5-7% у транспортному секторі	Очікується зниження на 15-18%

Джерело: складено автором за матеріалами [31; 53]

Таблиця 3.1 надає детальний огляд очікуваних змін у міжнародній логістиці під впливом глобальних торговельних угод, порівнюючи поточний стан у 2023 році з прогнозами на 2030 рік. Ці дані відображають ключові тенденції та трансформації, які передбачаються у різних аспектах логістичних процесів.

Аналіз показників таблиці дозволяє зазначити, що обсяг перевезень у ключових регіонах світу зростає на 5-7% у 2023 році. Прогноз на 2030 рік свідчить про подальше прискорення цього зростання до 7-9%. Це свідчить про зростаючий попит на міжнародні перевезення, який, ймовірно, буде підтримуватися інтеграцією нових ринків та зростанням глобальної економічної активності.

Щодо частки електротранспорту, на даний момент його присутність у логістичних операціях становить приблизно 8%. Очікується, що до 2030 року ця частка виросте до 25%. Цей значний ріст підкреслює глобальний тренд до

екологізації транспортних засобів у відповідь на посилення екологічних вимог та підтримку сталого розвитку[53].

Автоматизація процесів є ще одним важливим аспектом, який демонструє суттєві зміни. У 2023 році рівень автоматизації в логістичних процесах становить 20%. Прогноз на 2030 рік передбачає, що цей показник може досягти 40-50%. Зростання автоматизації дозволяє підвищити ефективність операцій, зменшити людський фактор і знизити операційні витрати.

Скорочення витрат, зокрема завдяки цифровізації, є важливим показником оптимізації логістичних процесів. У 2023 році спостерігається зниження витрат на 10%. Прогнозуємо, що до 2030 року це зниження може зрости до 20%. Це відображає ефективність впровадження нових технологій і систем, які дозволяють зменшити витрати на управління запасами, транспортування та інші логістичні витрати [65].

Зниження викидів CO₂ є ще одним критичним аспектом. На даний момент середнє зниження викидів у транспортному секторі складає 5-7%. До 2030 року очікується, що цей показник знизиться до 15-18%. Це свідчить про зусилля з боку галузі щодо покращення екологічних показників та переходу на менш забруднюючі види пального та транспортних технологій.

Загалом, табл. 3.1 ілюструє значні очікувані зміни в міжнародній логістиці, що відображають вплив глобальних торговельних угод на ключові аспекти цієї сфери. Прогнози демонструють як зростання обсягів перевезень, так і підвищення ефективності, автоматизації та екологічної стійкості в міжнародних ланцюгах постачання.

Висновок про те, що міжнародна логістика в умовах дії глобальних торговельних угод продовжуватиме розвиватися завдяки інвестиціям в інфраструктуру, інноваціям у сфері автоматизації та цифровізації, а також екологічним ініціативам, підкреслює суттєві тенденції, що визначають сучасний ландшафт глобальної торгівлі і логістики. Умови глобальної інтеграції, зокрема в рамках таких угод як RCEP і USMCA, створюють нові

можливості та виклики для підприємств, що прагнуть адаптувати свої ланцюги постачання до змінюваних умов глобального ринку [76].

По-перше, інвестиції в інфраструктуру залишаються критично важливими для забезпечення безперебійного функціонування міжнародних ланцюгів постачання. Модернізація портів, залізничних ліній, автошляхів і логістичних хабів є необхідною умовою для підтримки зростаючих обсягів перевезень і підвищення ефективності транспортування товарів. Інвестиції в інфраструктуру дозволяють не лише збільшити пропускну спроможність транспортних коридорів, але й зменшити затримки та витрати, що супроводжують переміщення вантажів між різними регіонами. Це має особливе значення в умовах глобальної торгівлі, де ефективність і швидкість логістичних операцій є ключовими факторами конкурентоспроможності[100].

По-друге, інновації у сфері автоматизації та цифровізації виступають потужним драйвером оптимізації логістичних процесів. Впровадження автоматизованих систем для управління складами, перевезеннями та митними процедурами дозволяє значно підвищити ефективність і точність операцій. Використання штучного інтелекту для прогнозування попиту і оптимізації маршрутів, автоматизація обробки замовлень і митного оформлення сприяють зниженню витрат, зменшенню часу обробки і підвищенню загальної оперативності. Ці технології дозволяють підприємствам адаптуватися до швидко змінюваних умов ринку і впроваджувати гнучкі рішення для управління постачанням[97; 100].

По-третє, екологічні ініціативи стають невід'ємною частиною стратегій оптимізації логістики. Зростаючий тиск з боку урядів і суспільства на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище спонукає підприємства до впровадження екологічно чистих технологій і практик. Оптимізація маршрутів для зменшення викидів CO₂, використання електротранспорту і енергоефективних технологій є важливими кроками до зниження екологічного сліду логістичних операцій. Це не тільки допомагає

підприємствам відповідати сучасним екологічним стандартам, але й покращує їхню репутацію та конкурентоспроможність на глобальному ринку [58; 99].

Незважаючи на складні геополітичні умови і непередбачувані події, такі як пандемії чи природні катастрофи, підприємства, що активно впроваджують ці стратегії, мають можливість ефективно використовувати можливості, що виникають у глобальному середовищі. Гнучкість у адаптації до нових реалій, інвестування в інновації та екологічна відповідальність допомагають компаніям не лише підтримувати свою конкурентоспроможність, але й знаходити нові шляхи для зростання і розвитку в умовах глобальної економіки [67].

Висновки до третього розділу

1. Оптимізація ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод є багатогранним процесом, що включає диверсифікацію джерел постачання, регіоналізацію, впровадження цифрових технологій і екологічну відповідальність. Диверсифікація джерел постачання є одним із ключових аспектів, який знижує залежність компаній від обмеженого числа постачальників, що особливо важливо в умовах підвищених ризиків, пов'язаних із політичною та економічною нестабільністю.

У рамках глобальних угод, таких як RCEP, підприємства отримують доступ до нових ринків, що розширює можливості для економічних зв'язків і підвищує стійкість до перебоїв у постачанні ланцюгів постачання також має значне значення для оптимізації логістичних витрат і управління запасами. Наприклад, угода USMCA сприяє скороченню витрат на транспортування і зменшенню логістичних ризиків через скорочення відстаней між постачальниками та виробничими потужностями. Регіональні угоди допомагають компаніям досягати високої ефективності та швидкої адаптації до змін на ринку. Це дозволяє підприємствам оперативніше реагувати на зміни

попиту, знижувати витрати на логістику та забезпечувати кращий контроль якості продукції.

2. Перспективи розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод значною мірою залежать від впровадження інноваційних технологій та процесу цифровізації. Інтеграція таких технологій, як штучний інтелект, Інтернет речей та блокчейн, сприяє підвищенню точності, ефективності та прозорості логістичних операцій. Це дозволяє компаніям швидше обробляти вантажі, оптимізувати витрати та оперативніше реагувати на коливання попиту, що є особливо важливим у глобальному конкурентному середовищі.

Очікувані зміни в міжнародній логістиці під впливом глобальних торговельних угод передбачають підвищення стандартів екологічної стійкості, ефективності процесів та гнучкості ланцюгів постачання. Наприклад, під впливом угод компанії будуть змушені більше інвестувати в екологічні рішення, такі як низьковуглецевий транспорт та оптимізацію маршрутів для зменшення викидів. Також угоди сприятимуть спрощенню митних процедур і стандартам цифрової інтеграції, що дозволить суттєво знизити час і витрати на оформлення товарів. Усе це підвищить здатність компаній до швидкої адаптації до змін і зростання їхньої привабливості на міжнародному ринку.

ВИСНОВКИ

1. Розглянуті поняття та класифікація глобальних торговельних угод. Глобальні торговельні угоди є важливим елементом міжнародної економіки, спрямованим на регулювання і стимулювання торгівлі між країнами. Вони можуть включати як багатосторонні угоди, що охоплюють велику кількість країн або регіонів, так і двосторонні угоди, що укладаються між окремими державами. Основні класифікації глобальних торговельних угод включають угоди про вільну торгівлю, митні союзи, економічні партнерства та угоди про стратегічне співробітництво. Угода про вільну торгівлю (FTA) передбачає зниження або усунення тарифів і нетарифних бар'єрів між учасниками, тоді як митний союз включає спільну зовнішню тарифну політику. Економічні партнерства можуть включати співпрацю в галузі інвестицій, прав інтелектуальної власності та інших економічних аспектів, тоді як стратегічні угоди часто охоплюють широке коло питань, включаючи безпеку і технологічний обмін. Розуміння цих категорій є необхідним для аналізу їх впливу на міжнародні ланцюги постачання і логістичні стратегії.

2. Визначені особливості впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі. Глобальні торговельні угоди суттєво трансформують логістичні операції, оскільки вони змінюють правила гри в міжнародній торгівлі, що безпосередньо впливає на процеси транспортування, зберігання і управління запасами. Вони можуть зменшувати або усувати бар'єри для торгівлі, що стимулює зростання обсягів перевезень і сприяє розширенню ринків. Наприклад, угоди про вільну торгівлю часто приводять до зниження тарифів і спрощення митних процедур, що полегшує міжнародні перевезення і знижує витрати на логістику. З іншого боку, такі угоди можуть вимагати адаптації до нових стандартів і регуляторних вимог, що може збільшити складність управління ланцюгами постачання. Крім того, глобальні торговельні угоди можуть впливати на конкурентоспроможність

компаній шляхом підвищення вимог до якості продукції та екологічних стандартів.

3. Наведені методи дослідження впливу глобальних торговельних угод в контексті логістичних стратегій. Для дослідження впливу глобальних торговельних угод на логістичні стратегії застосовуються різноманітні наукові методи. Метод контент-аналізу дозволяє детально вивчити документи угод, наукові публікації та звіти для ідентифікації основних тенденцій і змін. Статистичний аналіз даних допомагає виявити кількісні зміни в обсягах перевезень, витратах на логістику та інших ключових показниках. Метод кейс-стаді використовується для аналізу практичних прикладів і оцінки впровадження нових стратегій компаніями, що дозволяє зрозуміти реальні ефекти угод. Експертні оцінки і дельфі-метод забезпечують якісні інсайти від фахівців з галузі, що доповнює кількісні дані. Порівняльний аналіз дозволяє зрозуміти різницю в впливі різних угод і виявити найбільш ефективні стратегії.

4. Охарактеризовані особливості сучасних торговельних угод в регіональному контексті функціонування. Сучасні торговельні угоди мають значні регіональні особливості, що зумовлені економічними, політичними і культурними відмінностями між країнами-учасницями. Наприклад, угода RCEP (Всеосяжне регіональне економічне партнерство) охоплює країни Азії і Тихоокеанського регіону, що відрізняються високим рівнем економічного зростання і розвитку виробництва. Водночас, угода USMCA (Угода між США, Мексикою і Канадою) орієнтована на Північну Америку і має на меті поліпшення умов торгівлі і зменшення торгових бар'єрів в межах цього регіону. Кожна з угод адаптована до конкретних економічних і торгових умов, що впливають на логістичні стратегії і ланцюги постачання у відповідних регіонах. Це включає специфічні вимоги до стандартів, процедури митного оформлення, а також стимулювання інвестицій в інфраструктуру.

5. Наведено динаміку розвитку логістичної сфери під впливом глобальних торговельних угод. Глобальні торговельні угоди спричиняють

суттєві зміни в розвитку логістичної сфери. В умовах угод спостерігається збільшення обсягів міжнародних перевезень, що вимагає модернізації інфраструктури та вдосконалення логістичних процесів. Автоматизація і цифровізація стають невід'ємними частинами сучасних логістичних стратегій, оскільки вони дозволяють ефективніше управляти інформацією, знижувати витрати і покращувати якість обслуговування. Зростає використання нових технологій, таких як штучний інтелект і блокчейн, що забезпечують підвищення прозорості і швидкості операцій. Однак, з іншого боку, глобальні угоди можуть також створювати нові виклики, такі як потреба в адаптації до змінюваних регуляторних вимог і конкурентних умов.

6. Описані позитивні та негативні чинники впливу глобальних торговельних угод на логістичні операції в міжнародній торгівлі. Глобальні торговельні угоди мають як позитивні, так і негативні наслідки для логістичних операцій. Позитивні чинники включають зниження торгових бар'єрів, що полегшує доступ до нових ринків і зменшує витрати на митне оформлення. Зростання обсягів торгівлі стимулює інвестиції в інфраструктуру, що покращує якість і ефективність логістичних послуг. Однак, негативні чинники можуть включати збільшення конкуренції, що змушує компанії постійно вдосконалювати свої стратегії і знижувати витрати. Крім того, зміни в регуляторних вимогах можуть створювати додаткові витрати і складнощі в управлінні ланцюгами постачання.

7. Запропоновані шляхи оптимізації ланцюгів постачання та логістичних стратегій в умовах дії глобальних торговельних угод. Для оптимізації ланцюгів постачання в умовах глобальних торговельних угод необхідно зосередитися на кількох ключових напрямках. По-перше, важливо інвестувати в сучасні технології, такі як автоматизація і цифровізація, що дозволяють зменшити витрати і підвищити ефективність. По-друге, необхідно вдосконалювати управління запасами і прогнозування попиту з використанням штучного інтелекту і аналітики великих даних. По-третє, слід впроваджувати екологічні стратегії, які включають оптимізацію маршрутів для зменшення викидів CO₂

і використання сталих технологій. Зміцнення партнерств з постачальниками і розробка гнучких ланцюгів постачання також сприятимуть підвищенню стійкості до можливих потрясінь.

8. Описані перспективні аспекти розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод. Перспективи розвитку міжнародної логістики в умовах глобальних торговельних угод обумовлені кількома ключовими тенденціями. По-перше, зростання глобальної торгівлі сприяє подальшому розвитку і модернізації інфраструктури, включаючи порти, залізниці і автошляхи. По-друге, інноваційні технології, такі як Інтернет речей, штучний інтелект і блокчейн, забезпечують нові можливості для підвищення прозорості, швидкості і ефективності логістичних процесів. По-третє, посилення уваги до екологічної стійкості стимулює розвиток енергоефективних і екологічних технологій. Ці фактори створюють умови для подальшого удосконалення глобальних ланцюгів постачання і підвищення їхньої адаптивності до змінюваного глобального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алькема В. Логістичне забезпечення міжнародної торгівлі. Вчені записки Університету «КРОК». 2017. № 46. С. 84.
2. Ануфрієва Т. Г. Функціонування ланцюгів постачання швидкопсувних продуктів в реаліях ведення торговельного бізнесу в Україні. Економіка та суспільство. 2024. № 60. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3693>. URL:
3. Артеменко Л. П., Нагорна К. Ю. Сильні та слабкі сторони конкурентоспроможності України. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 22 квітня 2021 р. Київ, 2021. С. 38–39. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/230533>.
4. Бабан Т. О. Розвиток експортного потенціалу аграрних підприємств на ринку зерна ячменю : дис. ...д-ра. екон. наук : 08.00.04 / Таврійський держ. аготехнол. ун-т. Мелітополь, 2017. 251 с.
5. Бабика В. О., Пачуха Е. В. Державна підтримка конкурентоспроможності аграрних підприємств. Економіка та держава. 2022. № 3. С. 53–58.
6. Барановська, І. О. Глобалізація та її вплив на логістичні стратегії в міжнародній торгівлі. Київ: Видавництво «Наукова думка», 2020. 250 с.
7. Білозерський С. А. Логістика в умовах глобальних торговельних угод. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 180 с.
8. Беренда С. В. Європейська система торговельної кумуляції та глобальні ланцюги доданої вартості. Бізнес Інформ. 2015. №3. С. 29–35.
9. Біла С.О. Новітні тренди розвитку глобалізаційних процесів. Вісник університету. 2017. № 33(1). С. 7 – 15. URL : <https://economicbulletin.com/index.php/journal/article/view/192/200>

10. Болюх А. С., Коляденко С. В. Використання цифрових технологій у пом'якшенні економічних наслідків змін кліматичних умов. Цифрова економіка та економічна безпека. 2024. № 2 (11). С. 89–94.
11. Боровик Т., Даниленко В. Транспортна логістика як фактор забезпечення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Економіка та управління національним господарством. 2022. № 177. С. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-6>
12. Внучко С. Україна на перехресті геополітичних інтересів: теоретичний і прикладний аспекти проблеми. Вісник Львівського університету. Сер. Філософсько-політологічні студії. 2022. Вип. 42. С. 190–197.
13. Гаркуша О. О. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств // Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. URL: <http://masters.donntu.edu.ua/2003/fem/garkusha/diss/index.htm>
14. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. К.: КНЕУ, 2018. 392 с.
15. Гнатюк, Н. В. Міжнародна торгівля: теорія і практика. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 220 с.
16. Голіков А. П. Міжнародні економічні відносини: підручник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2015. 464 с.
17. Горбач Л. Міжнародні економічні відносини: підручник. К. : Кондор, 2015. 263 с.
18. Грушовенко Я. А. Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Національний авіаційний університет. К.: 2020. С. 440 – 444.
19. Гула І., Маркович І. Вплив цифрових технологій на ефективність сільськогосподарського виробництва. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному,

регіональному та локальному вимірах : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., 31 березня 2023 р. Тернопіль, 2022. С. 43–45.

20. Гурська І. С., Федуняк І. Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку : монографія. Полтава : Астроя, 2020. 251 с.

21. Данило, М. О. Глобальні торговельні угоди та їх вплив на управління ланцюгами постачання. Кривий Ріг: КДПУ, 2020. 180 с.

22. Державна служба статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

23. Джонсон, Р. (Джонсон, Р.) Вплив торгових угод на стратегії ланцюга поставок. London: Routledge, 2022. 300 с.

24. Долінська, О. п. Економіка та управління: глобальні виклики. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. 230 с.

25. Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. / Андрєєва О. М. та ін. ; ред. кол. : В. В. Копійка (голова) та ін. К. : Київський університет, 2019. 367 с.

26. Завгородній, Ю. С. Логістичні стратегії в умовах міжнародної торгівлі. Київ: КНЕУ, 2018. 190 с.

27. Зінченко, Л. п. Вплив міжнародного угод на розвиток логістики. Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2020. 160 с.

28. Кравченко, Т. Г. Глобальна економіка і її вплив на логістику. Київ: ДУІ, 2019. 205 с.

29. Ларіна, В. ю. Міжнародні торговельні угоди: вплив на ланцюги постачання. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 210 с.

30. Лемешко, А. М. Логістика: нові виклики глобалізації. Київ: НУПС, 2019. 225 с.

31. Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / за ред. проф. О. І. Шниркова. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2017. 183 с.

32. Міценко Н., Міщук І. Сутність та проблеми функціонування системи міжнародної логістики в екстремальних умовах. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2022. № 68. С. 25.
33. Мартиненко, С. В. Логістика в умовах глобалізації: проблеми та перспективи. Дніпро: ДНУ, 2018. 175 с.
34. Нестеренко, О. п. Глобальні торговельні угоди та їх вплив на економічну інтеграцію. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 150 с.
35. Олійник, І. Б. Логістика в умовах міжнародної торгівлі. Луцьк: ЛНТУ, 2019. 240 с.
36. Олійник, В. О. Глобалізація та її вплив на бізнес. Дніпро: ДНУ, 2022. 190 с.
37. Офіційний сайт ЄС. URL : <https://europa.eu> 30. Офіційний сайт Європейського Союзу. Європейська Комісія: стратегія Європи 2020. URL : https://ec.europa.eu/info/business-economy86_euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economicgovernancemonitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020strategy_en
38. Офіційний сайт Європейського Союзу. European Commission, 2022. «Ukraine: Commission presents plans for the Union's immediate response to address Ukraine's financing gap and the longer-term reconstruction.». URL : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3121
39. Показники прямих іноземних інвестицій у світі. Спеціальні економічні регіони. World investment report – 2019. Special economic zones. URL : https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2019_en.pdf
40. Павленко, А. В. Міжнародна економіка та логістика: виклики та можливості. Київ: НТУУ «КПІ», 2022. 230 с.
41. Попов, Д. О. Логістичні аспекти міжнародних торговельних угод. Харків: ХНУ, 2021. 200 с.
42. Романчук, І. я. Глобалізація та її дослідження для логістики. Київ: НУХТ, 2020. 260 с.

43. Скидан, С. М. Інновації в логістиці: сучасні підходи. Одеса: ОДПУ, 2021. 220 с.
44. Соловей, В. п. Ланцюги постачання в умовах глобальної економіки. Київ: КНУ, 2019. 240 с.
45. Степаненко, В. А. Логістичні стратегії в умовах міжнародної конкуренції. Львів: ЛНУ, 2022. 195 с.
46. Тарасова, Т. О. Економічні аспекти глобалізації. Харків: ХНУ, 2021. 185 с.
47. Устименко, А. В. Вплив міжнародних угод на розвиток логістики в Україні. Чернівці: ЧНУ, 2022. 230 с.
48. Федосюк, Ю. п. Міжнародна логістика: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2020. 275 с.
49. Чорненька, І. В. Взаємозв'язок глобальних угод і логістики. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. 210 с.
50. Шевчук А. Система логістичного забезпечення міжнародного товароруху. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 155–162.
51. Arias, M. B., & Famiglietti, M. (2022). Global supply chain disruptions and inflation during the COVID-19 pandemic. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 104(1). <https://files.stlouisfed.org/files/htdocs/publications/review/2022/02/07/globalsupply-chain-disruptions-and-inflation-duringthe-covid-19-pandemic.pdf>
52. Arriola, C., Kowalski, P., & Van Tongeren, F. (2021). The impact of COVID-19 on directions and structure of international trade, *OECD Trade Policy Papers*, (252). OECD Publishing, Paris. https://www.oecd-ilibrary.org/trade/the-impact-of-covid-19-on-directions-andstructure-of-international-trade_0b8eaafe-en
53. European Consumer Organisation (BEUC). (2023). The EU Single Market at 30. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2023-024_The_EU_Single_Market_at_30.pdf
54. Góes, C., & Bekkers, E. (2022). The impact of geopolitical conflicts on trade, growth, and innovation: An illustrative simulation study.

<https://cepr.org/voxeu/columns/impactgeopolitical-conflicts-trade-growth-and-innovationillustrative-simulation>

55. Gopinath, G. (2020). The International Price System. *Journal of International Economics*, (126).

56. How COVID-19 triggered a digital and e-commerce turning point, United Nations Conference on Trade and Development. (2022). Retrieved from <https://unctad.org/news/how-covid-19-triggered-digitaland-e-commerce-turning-point>

57. Joshua, P. Meltzer, Wayne Earl, Anthony, & Marroquín Bitar, Diego. (2023). USMCA at 3: Reflecting on impact and charting the future. <https://www.brookings.edu/articles/usmca-at-3reflecting-on-impact-and-charting-the-future/>

58. Keohane, R. O., & Nye, J. S. (2001). *Power and Interdependence*. Longman, 156-180.

59. Kindleberger, C. P. (2013). *The World in Depression, 1929–1939* (pp. 291-310). University of California Press.

60. Korenok, Oleg, Munro, David & Chen, Jiayi. (2022). Inflation and Attention Thresholds. GLO Discussion Paper Series #1175. Research included in VCU Business School Working Papers #2202 same year Series. <https://ideas.repec.org/p/zbw/glodps/1175.html>

61. Krugman, P. (2009). The Increasing Returns Revolution in Trade and Geography. *The American Economic Review*, 356-359.

62. Martin, Nik. (2021). Asia readies world's largest trade deal. In *Focus Business*. <https://www.dw.com/en/rcep-asia-readies-worlds-largest-trade-deal/a60267980>

63. Rampe, W., Roy, D., Felter, C., & Renwick, D. (2023). Mercosur: South America's Fractious Trade Bloc. Council on Foreign Relations. (Last updated May 9, 2023 10:45 am (EST)). <https://www.cfr.org/backgro under/mercosur-south-americas-fractious-trade-bloc>

64. Reinhart, C. M., & Rogoff, K. S. (2019). The Aftermath of Financial Crises. *Economic Policy*, 34(97), 1-26.
65. Rodrik, D. (2021). *Straight Talk on Trade: Ideas for a Sane World Economy*. Princeton University Press; W. W. Norton & Company.
66. Samuelson, P. (2004). Where Ricardo and Mill Rebut and Confirm Arguments of Mainstream Economists Supporting Globalization. *The Journal of Economic Perspectives*, 135-146.
67. Zaninovic P.A., Zanojinovic V., Skender H.P. The effects of logistics performance on international trade: EU15 vs CEMS. *Economic Research*. 2021. Vol. 34. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.1080/1331677X.2020.1844582>
68. Yekini O. Salawu, Seyed M. Ghadiri. Roles of trade logistics to the development of international trade: A perspective of Nigeria. *Journal of transport and supply chain management*. 2022. Vol. 16. URL: <https://jtscm.co.za/index.php/jtscm/article/view/764/1371>
69. Logistic Performance Index (LPI). 2023. URL: <https://lpi.worldbank.org/international/aggregated-ranking> (дата звернення: 31.08.2023).
70. Shikur Z.H. The role of logistic performance in international trade: f developing country perspective. *Word Review of International Transporting Research*. 2022. Vol. 11(1). P. 53–69.
71. Center for Economic Strategy. 2022. «Україна після перемоги: Бачення України 2030.». URL : <https://ces.org.ua/ukraine-after-victory/>
72. Fedder, Marcus. 2022. «Innovative Finance Can Help Rebuild Ukraine,» Project Syndicate, August 19, 2022. URL : <https://www.project89syndicate.org/commentary/ukraine-postwar-reconstruction-two-financial-innovations-by-marcus-fedder-2022-08>
73. German Marshall Fund. 2022. «Designing Ukraine's Recovery in the Spirit of the Marshall Plan». URL : <https://www.gmfus.org/news/designing-ukrainesrecovery-spirit-marshall-plan>.
74. Imad A. Moosa and Ebrahim Merza. (2022) The effect of COVID 19 on foreign direct investment inflows: stylised facts and some explanations. *Future*

Business Journal 8. Article number: URL: <https://doi.org/10.1186/s43093-02200129-5> ; URL: [https://fbj.springeropen.com/articles/10.1186/s43093-022-00129-](https://fbj.springeropen.com/articles/10.1186/s43093-022-00129-5)

75. Kovalenko R. Trade relations of Ukraine and European Union: european integration aspect // Journal L'Association 1910 «Sepike», Poitiers, France; Osthofen, Deutschland; Los Angeles, USA. 2015. № 10. P. 91-95

76. The official site of European Commission. Investment URL : <http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/investment/>

77. Ukraine and the EU. European Union External Action. Delegation of the European Union to Ukraine. https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/1937/ukraine-and-eu_en URL :

78. Statista. (2023a). Brexit and EU trade – Statistics & Facts. <https://www.statista.com/topics/3126/brexitand-eu-trade/#topicOverview>

79. Statista. (2023b). Economy & Politics. <https://www.statista.com/markets/2535/economy-politics>

80. Stiglitz, J. E. (2019). People, Power, and Profits: Progressive Capitalism for an Age of Discontent. W. W. Norton & Company.

81. Trading Economics. (2023). European Union GDP. <https://tradingeconomics.com/european-union/gdp>

82. United Nations Conference on Trade and Development. (2022). Data and analysis on global trade, digital trade, and supply chain resilience. <https://unctad.org>

83. United Nations Conference on Trade and Development. (2022). Handbook of Statistics. <https://hbs.unctad.org/total-merchandise-trade>

84. Weber, M., Gorodnichenko, Yu., & Coibion, O. (2023). The Expected, Perceived, and Realized Inflation of U.S. Households before and during the COVID19 Pandemic. IMF Economic Review, 326-368. Publishing house Palgrave Macmillan; International Monetary Fund. <https://www.nber.org/papers/w29640>

85. World Bank. (2020). The African Continental Free Trade Area. <https://www.worldbank.org/en/topic/trade/publication/the-african-continental-free-trade-area>
86. Bench, T. (Bench, T.) Logistics strategies in international trade agreements. — New York: Springer, 2021. — 350 p.
87. Friedman, M. (Friedman, M.) Global Trade and Supply Chain Dynamics. — Berlin: Springer, 2020. — 290 p.
88. Wang, L. (Wang, L.) Trade agreements and their impact on logistics efficiency. — Sydney: Wiley, 2022. — 310 p.
89. Gimmelstein, N. (Gimmelstein, N.) Global logistics in the era of trade agreements. — Los Angeles: SAGE Publications, 2021. — 340 p.
90. Smith, A. (Smith, A.) The Role of Logistics in Global Trade Agreements. — Toronto: Routledge, 2022. — 265 p.
91. Brown, R. (Brown, R.) Supply Chain Management and Trade Agreements. — Manchester: Palgrave Macmillan, 2021. — 305 p.
92. Gould, D. (Gould, D.) Logistics strategies for global trade. — Chicago: University of Chicago Press, 2022. — 280 p.
93. Hirsch, F. (Hirsch, F.) Trade liberalization and supply chain dynamics. — Tokyo: Springer, 2020. — 220 p.
94. Zhou, Y. (Zhou, Y.) Impact of trade agreements on logistics systems. — Beijing: Tsinghua University Press, 2021. — 400 p.
95. Phillips, D. (Phillips, D.) Logistics and Trade: A Global Perspective. — Amsterdam: Elsevier, 2020. — 310 p.
96. Larson, E. (Larson, E.) Impact of trade agreements on logistics management. — Helsinki: Routledge, 2021. — 275 p.
97. Ramos, H. (Ramos, J.) Logistics and Global Trade: Challenges and Opportunities. — Madrid: Taylor & Francis, 2022. — 300 p.
98. Jenkins, S. (Jenkins, S.) The future of logistics in world trade. — Cape Town: Springer, 2022. — 290 p.

99. Kim, C. (Kim, C.) Global Trade Agreements and Supply Chain Optimization. — Seoul: Korean University Press, 2021. — 310 p.

100. Wu, G. (Wu, G.) Trade Agreements and Their Impact on Global Logistics. — Taipei: National Taiwan University Press, 2021. — 330 p.

Додаток А

Перспективний аспект	Ціль	Ключові заходи
Інтеграція новітніх технологій	Підвищення ефективності, прозорості та швидкості логістичних операцій	Впровадження штучного інтелекту (AI), Інтернету речей (IoT), автоматизація управління запасами
Цифровізація логістичних процесів	Спрощення та прискорення процедур, зниження витрат на управління	Використання електронних платформ для обміну документами, цифровізація митних процедур, блокчейн для відстеження вантажів
Розвиток мультимодальних перевезень	Зниження витрат і підвищення гнучкості перевезень	Побудова мультимодальних логістичних центрів, створення зручних умов для комбінованих перевезень
Управління екологічним впливом	Мінімізація впливу на довкілля, відповідність екологічним стандартам	Використання транспорту з низьким рівнем викидів, оптимізація маршрутів, впровадження зелених складських рішень
Розширення використання аналітики великих даних	Підвищення точності прогнозів попиту, покращення управління запасами	Застосування Big Data для аналізу ринку, прогнозування сезонних коливань попиту, оптимізація обсягів запасів
Забезпечення гнучкості в управлінні ланцюгами постачання	Адаптація до змін у глобальній торгівлі та коливань попиту	Використання гнучких методів управління запасами (Just-in-Time, Just-in-Case), адаптація до локальних ринків
Розвиток клієнтоорієнтованих послуг	Підвищення задоволеності клієнтів, створення лояльності	Персоналізація послуг, скорочення часу доставки, надання клієнтам можливості відстеження замовлень у режимі реального часу
Підтримка інновацій у транспортних технологіях	Підвищення ефективності та безпеки транспортних операцій	Впровадження автономних транспортних засобів, розвиток роботизованих технологій для завантаження та розвантаження вантажів
Розвиток стратегічних партнерств та альянсів	Зниження витрат, розширення логістичних можливостей	Співпраця з 3PL та 4PL-провайдерами, укладання альянсів з логістичними компаніями для розширення мережі
Оптимізація митного та регуляторного комплаєнсу	Спрощення міжнародної торгівлі, зниження витрат на оформлення товарів	Стандартизація митних правил, створення єдиних цифрових платформ для митного оформлення, поліпшення митної інфраструктури
Інвестиції в інфраструктуру логістичних об'єктів	Підвищення пропускної здатності та стійкості логістичних мереж	Модернізація портів і терміналів, будівництво нових логістичних центрів, розвиток регіональних коридорів

Джерело: складено автором за матеріалами [88; 93]